

Paziņojums Nr.

Saturs

Lappuse

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

74. plenārā sesija 2008. gada 9. un 10. aprīlī

2008/C 172/01	Reģionu komitejas pašiniciatīvas atzinums "Eiropas budžeta reforma. Pārmaiņas Eiropā"	1
2008/C 172/02	Reģionu komitejas atzinums "Stratēģija nomaļajiem reģioniem: sasniegumi un nākotnes perspektīvas"	7
2008/C 172/03	Reģionu komitejas atzinums "e-Integrācija"	12
2008/C 172/04	Reģionu komitejas atzinums "Zaļā grāmata par pilsētas transportu"	17
2008/C 172/05	Reģionu komitejas atzinums "Topošā kopējā Eiropas Patvēruma sistēma"	24
2008/C 172/06	Reģionu komitejas atzinums "Eiropas ostu politika"	29
2008/C 172/07	Reģionu komitejas atzinums "Integrēta Eiropas Savienības jūrniecības politika"	34
2008/C 172/08	Reģionu komitejas atzinums "Baltā grāmata — Kopā par veselību. ES stratēģiskā pieeja 2008.–2013. gadam"	41
2008/C 172/09	Reģionu komitejas atzinums "Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2007.–2008. gadam — Kandidātvalstis"	45
2008/C 172/10	Reģionu komitejas atzinums "Meklējot risinājumu sausuma un ūdens trūkuma problēmai Eiropas Savienībā"	49

2008/C 172/11	Reģionu komitejas atzinums "Eiropas elektroenerģijas un gāzes tirgi: trešā tiesību aktu pakete"	55
2008/C 172/12	Reģionu komitejas atzinums "Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2007.–2008. gadā. Potenciālās kandidātvalstis"	60
2008/C 172/13	Reģionu komitejas atzinums "Jaunatnes pilnīga iesaistīšana sabiedriskajās norisēs"	65

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

74. PLENĀRĀ SESIJA 2008. GADA 9. UN 10. APRĪLĪ

Reģionu komitejas pašiniciatīvas atzinums “Eiropas budžeta reforma. Pārmaiņas Eiropā”

(2008/C 172/01)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka, lai ar kopēju politiku starpniecību izteiktu kolektīvo gribu sasniegt noteiktos mērķus, ir nepieciešams spēcīgs politiskais un ekonomiskais satvars ar pietiekamiem resursiem vidēja termiņa laikposmā;
- uzskata, ka turpmākais Kopienas budžets jāveido atbilstoši Lisabonas Līgumā noteiktajai ES kompetencei un subsidiaritātes principam, un tajā ir jāņem vērā Līguma juridiskā pamata paplašināšanās, un nepieļauj nekādu sacensību starp esošajām politikām, kuru mērķi joprojām ir būtiski, un jaunajām Eiropas rīcības jomām vai jaunajām politikām, kas radušās līdz ar jaunajiem visaptverošajiem uzdevumiem;
- aicina izskatīt budžeta attīstību arī atbilstoši integrācijas pakāpeniskai virzībai; vēlas, lai Eiropas budžetā būtu paredzēti līdzekļi arī Kopienas līmeņa izmēģinājuma pasākumiem atšķirībā no pašreizējās budžeta mēroga tendences;
- pieprasa, lai ES budžeta reformas stratēģijas pamatā būtu mērķis izpētīt visas iespējas, kas saistītas ar daudzlīmeņu pārvaldību un reģionālo un vietējo pašvaldību ieguldījumu. Atgādina, ka reģionālās un vietējās pašvaldības var sniegt ievērojamu ieguldījumu Eiropas politiku koncepcijas izstrādē, plānošanā, līdzfinansēšanā un īstenošanā;
- izsaka īpašas bažas par to, ka Eiropas Savienības finansēto politiku iespējamā nodošana valstu kompetencē radītu nepietiekamu un neefektīvu, ES līmenī nesaskaņotu rīcību vai arī Kopienas intervences sviras efekta zudumu;
- atkārtoti apstiprina, ka stabila daudzgadu finanšu shēma, kas pārsniedz piecu gadu laikposmu, ir būtisks nosacījums, lai garantētu Eiropas Savienības darbības efektivitāti, tādēļ ierosina pagarināt daudzgadu finansiālās shēmas plānošanas periodu līdz 10 gadiem, un pēc starpposma pārskata veikšanas piešķirt rezervē iekļautās summas, piemēram, 25 % apmērā, jauniem izdevumiem nolūkā uzsākt jaunas iniciatīvas vai stiprināt politikas, kurām tas visvairāk nepieciešams; šāds risinājums nodrošinātu arī atbilstību Eiropas demokrātiskajiem mērķiem;
- uzskata, ka Kopienas budžeta jaunā finansēšanas sistēma ir jābalsta uz pārredzamību un pašu resursiem, tādējādi garantējot vienlīdzību, taisnīgumu, solidaritāti, stabilitāti, publisko atpazīstamību, skaidrību, precizitāti un vienkāršību; pēc iespējas mazāk atbrīvojumu.

Ziņotāji: Michel DELEBARRE (FR/PSE), Dankerkas mērs.
Luc VAN DEN BRANDE (BE/PPE), Flandrijas parlamenta loceklis.

Atsauces dokuments

SEC(2007) 1188 galīgā redakcija — Komisijas paziņojums "Budžeta reforma, pārmaiņas Eiropā" — Sabiedriskas apspriešanas dokuments attiecībā uz 2008./2009. gada budžeta pārskatīšanu.

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

Eiropas budžeta reforma, Eiropas stiprināšana

1. uzskata, ka, lai mērķtiecīgi reaģētu uz Eiropas iedzīvotāju vēlmēm, ar Eiropas budžeta reformas starpniecību pirmām kārtām ir jāstiprina uzticības demokrātiskais pakts, kas vieno iedzīvotājus ar Eiropas Savienību, tādējādi atjaunojot partnerību starp iestādēm, kuras ir atbildīgas par politiku izstrādi dažādos teritoriālajos līmeņos;

2. atgādina, ka Eiropas Savienība cenšas radīt globālu labklājības un kohēzijas modeli, kurā apvienots Eiropas politiskais tēls un identitātes saglabāšana, līdzdalības un demokrātijas veicināšana vietējā un reģionālajā līmenī;

3. ir pārliecināta, ka Eiropas Savienības pievienotā vērtība izpaužas kā miers, aizsardzība un stabilitāte, ko tā garantē saviem iedzīvotājiem; kā Eiropas iedzīvotājiem sniegtās iespējas pilnībā attīstīt savu potenciālu kā personībām, pārsniedzot valstu robežas un Eiropas līmeni; kā dažādu tautību un kultūru iedzīvotāju Eiropas apziņas un solidaritātes radīšana, veicinot ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju; kā iespējas Eiropas iedzīvotājiem veikt tirdzniecību vienota tirgus apstākļos, un kā kopīga nostāja attiecībā uz 21. gadsimta izvirzītajām problēmām;

4. uzskata, ka budžeta pārskatīšanas uzdevums ir panākt minētā ekonomikas un sociālā modeļa attīstību, neietekmējot tā pamatus un gūstot vēl lielākas priekšrocības, ko sniedz Eiropas teritoriālā bagātība un daudzveidība, ieskaitot kultūras daudzveidību, lai nodrošinātu kohēziju;

5. uzskata, ka, lai ar kopēju politiku starpniecību izteiktu kolektīvo gribu sasniegt noteiktos mērķus, ir nepieciešams spēcīgs politiskais un ekonomiskais satvars ar pietiekamiem resursiem vidēja termiņa laikā;

6. atgādina par Kopienas budžeta vērtību; tas balstās uz solidaritātes, daudzgadu finanšu shēmas stabilitātes un nosacītības principiem un ir būtisks elements, lai nodrošinātu visas Eiropas Savienības rīcības efektivitāti un turpināšanos laikā un telpā;

7. ir pārliecināta, ka tieši Eiropas budžeta daudzgadu finansiālā sistēma garantē stratēģiskās darbības nepārtrauktību attiecībā

uz Eiropas politikas galvenajām nostādņām un pārliecību attiecībā uz decentralizētiem ieguldījumiem;

8. šajā sakarā atkārtoti izsaka savu atbalstu jaunajam Līgumam, kas iezīmē jaunu virzību Eiropas integrācijas procesā, stiprinot, atjauninot, pat pārformulējot politikas, kas jau ir Kopienas integrācijas centrā, un iekļaujot citas nozīmīgākās politikas Kopienas līmenī;

9. uzskata, ka turpmākais Kopienas budžets jāveido, pamatojoties uz Lisabonas Līgumā noteiktajām Kopienas kompetencēm un subsidiaritātes principu un, ja nepieciešams, tajā jāņem vērā Līguma juridiskā pamata paplašināšanās, un nepieļauj nekādu sacensību starp esošajām politikām, kuru mērķi joprojām ir būtiski, un jaunajām Eiropas rīcības jomām vai jaunajām politikām, kas radušās līdz ar jaunajiem visaptverošajiem uzdevumiem;

10. aicina izskatīt budžeta attīstību arī atbilstoši integrācijas pakāpeniskai virzībai, balstoties uz sociālo, ekonomisko un teritoriālo kohēziju veicinošu pasākumu īstenošanu;

11. vēlas, lai Eiropas budžets ietvertu arī Kopienas līmeņa izmēģinājuma pasākumus;

12. stingri uzskata, ka nepieciešams pieņemt visaptverošu skatījumu par publiskās intervences un finanšu kopumu Eiropas, valsts, vietējā un reģionālajā līmenī, ņemot vērā esošos budžeta ierobežojumus. Papildus subsīdijām tajā būtu jāiekļauj arī citi finansējuma veidi, tostarp fiskālo pasākumu izmantošana, un jāņem vērā citu Eiropas finanšu partneru, piemēram, Eiropas Investīcijas bankas, iesaistīšanās;

13. uzskata, ka ES budžeta reformas mērķis ir skaidrs: nodrošināt Eiropas Savienībai finanšu instrumentus, kas atbilst Līgumos noteiktajiem politiskajiem, sociālajiem un teritoriālajiem uzdevumiem un perspektīvām, kā arī ieviest vienkāršu un pārredzamu sistēmu, kura iedzīvotājiem sniedz skaidru izpratni par Eiropas pievienoto vērtību;

14. uzskata, ka Eiropai ir jāizmanto šī iespēja, lai kļūtu par saskaņotāku politisko vienību, par piederību kurai mūsu līdzpilsoņi leposies un kas viņiem dos ticību nākotnei un attiecībām ar visu pārējo pasauli.

REĢIONU KOMITEJA

Reģionālās un vietējās pašvaldības, partneri pārmaiņām Eiropā vietējā līmenī

15. uzsver to, ka jaunais Līgums iezīmē ievērojamu attīstību Eiropas daudzlīmeņu pārvaldības jomā, paplašinot subsidiaritātes principu vietējā un reģionālajā līmenī un iekļaujot kohēzijas teritoriālo dimensiju. Šī perspektīva stiprina saikni starp Eiropas Savienību un tās iedzīvotājiem un ļauj panākt progresu, vienlaikus respektējot identitāti un daudzveidību;

16. uzsver, ka Eiropas Savienības iestāžu, dalībvalstu un reģionālo un vietējo pašvaldību partnerība ir mūsdienām vispiemērotākais pārvaldības modelis, un iespējas un uzdevumi bieži vien teritoriāli, taču to netiešā ietekme ir daudz plašāka;

17. atgādina, ka reģionālās un vietējās pašvaldības var sniegt ievērojamu ieguldījumu, jo īpaši savu starptautisko, starpiestāžu un starpnozaru pieredzi, Eiropas politiku koncepcijas izstrādē, plānošanā, līdzfinansēšanā un īstenošanā;

18. pieprasa ticamu Eiropas budžetu, kas ļautu pielāgot galvenos mērķus atbilstīgi īpašajām vietējām vajadzībām;

19. šajā sakarā vērš uzmanību uz to, ka atbilstoši vispārējai varas nodošanas vai decentralizācijas tendencei vairākās dalībvalstīs vietējās un reģionālās pašvaldības ir ieguvušas arvien lielākas pilnvaras un uzņēmušās būtiskus pienākumus, lai veiktu pasākumus nozarēs, ko visvairāk ietekmē Eiropas galvenās problēmas;

20. uzsver arī, ka vietējas un reģionālās pašvaldības ir kļuvušas par valsts finansējuma vadošajiem dalībniekiem, uz kuriem Eiropas budžetam ir ievērojama sviras ietekme — gan kvantitatīvā, gan kvalitatīvā ziņā. Jau 2004. gadā tie nodrošināja vairāk nekā 60 % no kopējā valstu ieguldījuma paplašinātajā Eiropā;

21. piekrīt Eiropas Komisijas secinājumam, kas minēts Ceturtajā ziņojumā par ekonomisko un sociālo kohēziju, ka daudzās dalībvalstīs par valsts ieguldījumu ir atbildīgas gan vietējās un reģionālās pašvaldības, gan valdība. To kompetencē ir arī ieguldījumi izglītības, mājokļu, pētniecības un izstrādes, transporta, publisko infrastruktūru un vides aizsardzības jomā. Šī tendence ir pastiprinājusies pēdējo desmit gadu laikā;

22. norāda, ka ņemot vērā nepieciešamību pēc Eiropas politiku integrētas un elastīgas īstenošanas, vietējās un reģionālās pašvaldības kopīgi ar Eiropas Savienības un valstu iestādēm var pārvērst pieņemtās stratēģiskās vadlīnijas konkrētā darbībā;

23. informē, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām bieži ir jāpanāk dažādu valsts politiku un Eiropas politiku saskan-

gums, kombinējot dažādas nozaru politikas reģionālā un pilsēt-teritoriju mērogā;

24. uzsver, ka ir jāsasniedz sociālās, ekonomiskās un teritoriālās kohēzijas mērķis, tam paredzot nepieciešamos finanšu līdzekļus un balstoties uz solidaritātes, integrācijas, vairāku līmeņu pārvaldības un Eiropā jau īstenotās teritoriālās sadarbības principiem un lietderīgi izmantojot pieredzi, kas gūta paplašinātās iestāžu partnerības jomā;

25. uzskata, ka Līguma jaunais teritoriālās kohēzijas mērķis dod papildu stimulu visas Eiropas Savienības politikas izstrādāt un īstenot teritoriālā līmenī. Tas mums liek gan atzīt mūsu reģionu daudzveidības vērtību, gan meklēt risinājumus, lai samazinātu atšķirības, kas pastāv Eiropas Savienības pārvaldības dažādajos līmeņos;

26. pieprasa, lai Eiropas budžeta reformas stratēģijas pamatā būtu mērķis izpētīt visas iespējas, kas saistītas ar daudzlīmeņu pārvaldību un reģionālo un vietējo pašvaldību ieguldījumu.

REĢIONU KOMITEJA

Kopienas budžeta sviras efekts

27. uzskata, ka Eiropas Savienībā šobrīd ir īpaši nozīmīgu sociāli ekonomisko pārmaiņu periods gan kā paplašinātai un joprojām augošai kopienai, gan kā nozīmīgam dalībniekam pasaules arēnā, un ka tai jārod nopietnu vides, energopolitikas, demogrāfisko, tehnoloģisko un drošības problēmu risinājums;

28. konstatē, ka saskaroties ar minētajām pārmaiņām un uzdevumiem, dalībvalstis atsevišķi ne vienmēr spēj rīkoties pietiekami efektīvi;

29. novēro, ka lielākajā daļā nozaru koordinācijas atvērtā metode, pat ja to pielieto papildinoši, vēl nav pierādījusi savu spēju novērst minētos trūkumus;

30. atgādina, ka kopējās vai Kopienas politikas un "kopienas metode" ir visefektīvākais līdzeklis, lai sasniegtu kopīgo politisko mērķi;

31. izsaka īpašas bažas par to, ka Eiropas Savienības finansēto politiku iespējamā — pilnīgā vai daļējā — nodošana valstu kompetencē radītu nepietiekamu un neefektīvu, kontinenta līmenī nesaskaņotu rīcību vai arī kavētu globālo pārmaiņu savienošanu sadrumstalotas attīstības dēļ;

32. turklāt vērš uzmanību uz to, ka nododot Kopienas politiku valstu kompetencē, zustu sviras efekts, ko rada Eiropas Savienības finansiālā intervence, palielinot labvēlīgo ietekmi uz konkrētu īstenoto pasākumu finansēšanu;

33. atgādina, ka, nodošana valstu kompetencē apgrūtinās pārrobežu darbību saskaņotu un ilgtspējīgu attīstību;

34. atkārtoti apstiprina, ka Eiropas Savienības finanšu līdzdalības sviras efekts ir daudz plašāks nekā finanšu palielināšana, kuru tradicionāli nodrošina valstu līdzfinansējuma sistēmas. Sviras efekts no darbības un finansiālā viedokļa ir nozīmīgs arī publiskā un privātā sektora partnerību veicināšanā;

35. turklāt uzsver, ka Kopienas finansējuma svira atbalsta citu valsts investīciju politiku, kas īstenotas vietējā līmenī, stratēģiskās vadlīnijas. Tā palīdz ievērojami uzlabot valstu administrāciju un privātā sektora pārstāvju plānošanas un pārvaldības spējas, un tā ir būtisks elements Kopienas integrācijas procesā un iedzīvotāju izpratnes veidošanā par to;

36. aicina veikt pievienotās vērtības novērtējumu, pienācīgi ņemot vērā pārvaldības dažādus līmeņus: Eiropas, valstu, reģionālo un vietējo;

37. atgādina, ka Eiropas finansiālās līdzdalības pievienotā vērtība var būt arī pasākumiem, kas, iespējams, nav tik būtiski vai prioritāri valsts vai vietējā līmenī, piemēram, pārrobežu sadarbība;

38. uzskata, ka pievienotā vērtība ir cieši saistīta ar papildināmības principa piemērošanu, saskaņā ar kuru Kopienas interence nedrīkst būt par iemeslu tam, lai atbrīvotu no finanšu saistībām valsts līmenī. Viens no šādiem piemēriem ir kohēzijas politika;

39. aicina atzīt Kopienas budžeta līdzdalības vispārējo veicinošo ietekmi, kas, iedrošinot visvairāk atpalikušās valstis vai reģionus panākt citas valstis un veikt modernizāciju, rada pozitīvu ietekmi uz visu Eiropas sociāli ekonomisko sistēmu.

REĢIONU KOMITEJA

Budžets, kas atspoguļo Eiropas vērtības, atbilst galvenajiem uzdevumiem un nodrošina teritoriālo kohēziju

40. atzīst, ka Eiropai ir jāsaskaras ar lieliem pārbaudījumiem un uzdevumiem, piemēram, kohēzija un konkurētspēja saistībā ar inovāciju, cilvēkresursu un nodarbinātības līmeņa un kvalitātes uzlabošanu, klimata pārmaiņas, mūsu enerģētikas modeļa modernizācija, demogrāfiskā līdzsvara trūkums un migrācijas spiediens, drošība pasaulē un Eiropas kontinentā;

41. uzsver, ka Eiropas Savienības uzdevums tomēr nedrīkst aprobežoties ar reaģēšanu uz jaunām problēmām, tai ir jāturpina virzīties uz noteikto mērķi integrācijas jomā;

42. tādēļ uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai Eiropas Savienība turpinātu pabeigt iekšējā tirgus izveidi, ņemot vērā ilgtspējīgu attīstību, taisnīgumu un sociālo iekļaušanu un tādējādi gūstot vēl

vairāk priekšrocību no Eiropas teritoriālās bagātības un kultūru daudzveidības;

43. aicina Eiropas Savienību nolūkā popularizēt savas vērtības un sasniegt politiskos mērķus, strādāt, lai Eiropas Savienības politisko dzīvi padarītu demokrātiskāku, veicinot vietējo un reģionālo pašvaldību, kā arī pilsoniskās sabiedrības attīstību;

44. norāda, ka jaunie uzdevumi un pārbaudījumi kopumā pieprasa pārvaldīt globalizāciju un nodrošināt teritoriālo kohēziju visā Eiropā un pie tās robežām;

45. uzsver, ka Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām, neraugoties uz sociāli ekonomiskajām atšķirībām, ir jāsaskaras ar līdzīgām problēmām, ņemot vērā īpašās iezīmes, kādas tām var būt dažādās teritorijās;

46. atzīst, ka šajā procesā, kura pamatā jābūt vairāklīmeņu pārvaldībai, vietējām un reģionālajām pašvaldībām jārod arī iespēja parādīt vēl neizmantoto potenciālu;

47. uzskata, ka nākamajam Kopienas budžetam ir jānodrošina:

a) ka vismazāk attīstītie Eiropas reģioni, kā arī īpašas nelabvēlīgu dabas apstākļu ietekmētas teritorijas, piemēram, salu un kalnu apvidi, var nostiprināt savu konverģences attīstību, piem., paaugstinot konkurētspēju un tādējādi nodrošinot līdzsvarotāku ekonomikas, sociālo un teritoriālo attīstību visā Eiropas Savienībā;

b) ka attiecībā uz reģioniem, kas vairs nav tiesīgi saņemt atbalsta finansējumu, jāparedz atbilstošs un taisnīgs pārejas perioda regulējums, lai neapdraudētu Eiropas kohēzijas politikas rezultātā gūtos sasniegumus. Ar šo noteikumu starpniecību ir jānodrošina vienlīdzīga attieksme Eiropas līmenī pret minētajām valstīm kopumā un atsevišķiem reģioniem, kas atrodas kādā no dalībvalstīm;

c) ka ir jānodrošina atbalsts kompetenču attīstībai, īpaši inovācijas jomā, tajos reģionos, kas sniedz ievērojamu ieguldījumu Eiropas Savienības konkurētspējas saglabāšanā globalizācijas apstākļos;

d) par prioritāti tiek uzskatīta tāda reģionāla ES politika ilgspējīgas reģionu izaugsmes un konkurētspējas jomā, kuras īstenošanā piedalās visi ES reģioni. Ar šādas politikas palīdzību visas reģionālās un vietējās pašvaldības var rast stratēģiskās vadlīnijas un pienācīgus finansiālos līdzekļus, lai īstenotu inovatīvus ieguldījumus, kas nepieciešami, lai veicinātu kopienu pielāgošanos ekonomikas, sabiedrības un tehnoloģijas strukturālām pārmaiņām, kā arī izceltu attiecīgo teritoriju īpašos apstākļus un potenciālo vērtību globālā kontekstā, jo īpaši MVU un rajonu sistēmu, kas ir visas Eiropas ekonomikas balsts;

- e) ka tiek ieviesta solidāra politika, kas visiem iedzīvotājiem garantē vienlīdzīgu piekļuvi infrastruktūrām un pakalpojumiem izglītības un profesionālās kvalifikācijas jomā, kā arī garantē visiem mūsu talantīgajiem cilvēkiem iespēju izmantot visjaunākās pētniecības iespējas. Vietējām un reģionālajām, valstu un Eiropas iestādēm jāapvieno centieni, lai atvieglotu akadēmiskās vides, pētniecības un uzņēmējdarbības pārstāvju saziņu vietējā līmenī, kā arī lai veicinātu tīklu izveidi Eiropas un pasaules līmenī;
- f) jauns impulss Eiropas integrācijas projekta pamatā esošās pārvietošanās brīvībai, palielinot ieguldījumus Eiropas transporta tīklos. Ar politikas palīdzību ir jāatbalsta ilgtspējīgs transports, vairākveidu pārvadājumi, kā arī savstarpēji savienots Eiropas dzelzceļu tīkls, kas līdz minimumam samazina oglekļa dioksīda izmešus un nodrošina ātrākus un lētākus preču un pasažieru pārvadājumus. Jāveicina arī ilgtspējīgu jūras pārvadājumu attīstība;
- g) ka visas Eiropas teritorijas ir vienlīdzīgi nodrošinātas un sagatavotas klimata pārmaiņām un ka to rīcībā ir resursi, kas nepieciešami, lai brīdinātu par cēloņiem un pielāgotos sekām, jo īpaši attiecībā uz iedzīvotājiem un ekonomikas jomas dalībniekiem, kurus tas skar visvairāk. Nepieciešams ieguldīt ilgtspējības attīstības modeļos, kuros ņemts vērā vietējā līmeņa potenciāls un ierobežojumi;
- h) ka Eiropas Savienībai ir Kopienas enerģētikas politika, kurai būtu jābūt balstītai uz dalībvalstu solidaritāti, piegādes drošumu, enerģijas ražošanas, transportu un patēriņa modeļu ilgtspējību un kurā jāņem vērā dalībvalstu izvēles brīvību izraudzīties enerģijas piegādātājus. Vietējā un reģionālajā līmenī vislabāk var īstenot pasākumus, lai veicinātu inovācijas un ievērojamas pārmaiņas patērētāju attieksmē;
- i) ka ir migrācijas plūsmu pārvaldības risinājumi Eiropas līmenī, izmantojot vietējā un reģionālajā līmenī jau izmēģinātos labākos risinājumus. Nepieciešams, lai tie, kuri ikdienā saskaras ar ārkārtas situācijām vietējā līmenī, varētu rēķināties ar Eiropas solidaritāti un sadarbību;
- j) vietējo un reģionālo pašvaldību būtiskās lomas atzīšana to pasākumu īstenošanā, kas paredzēti, lai pielāgotos demogrāfisko pārmaiņu ietekmei;
- k) ka Eiropā ir moderna, konkurētspējīga, daudzveidīga, ilgtspējīga lauksaimniecība, kas garantē Eiropas nodrošinātību ar pārtiku un Kopienas priekšrocības, un saglabā savas pozīcijas pasaules tirgū, nezaudējot Kopienas priekšrocību koncepciju. Jāpiešķir nepieciešamais atbalsts, lai tā kļūtu par instrumentu, kas paaugstina mūsu dzīves kvalitāti, pasargā nākamo paaudžu dzīves kvalitāti un sniedz ieguldījumu cīņā pret globālo sasilšanu un veicina vides, bioloģiskās dažādības un ainavu kvalitātes saglabāšanu;
- l) ka Eiropa var turpināt savu kaimiņattiecību politiku un īstenot kopīgus projektus ar attālākiem partneriem. Eiropas

Savienības ārējām attiecībām jāgūst arvien lielāks labums no vietējo un reģionālo pašvaldību decentralizētās un pārrobežu sadarbības. Īpaša uzmanība jāpievērš pārrobežu sadarbībai, ņemot vērā tās nozīmīgumu miera nostiprināšanā, kopīgu mērķu un vērtību apzināšanai un izvirzīšanai, kā arī teritoriālās kohēzijas sekmēšanai.

REĢIONU KOMITEJA

Reaģētspējīgs, efektīvs, rezultatīvs un pārredzams budžets

48. uzskata, ka ar Lisabonas līgumu Eiropas Savienībai ir paredzēts potenciāli efektīvāks lēmumu pieņemšanas mehānisms budžeta struktūras noteikšanai;

49. atkārtoti apstiprina, ka stabila daudzgadu finanšu shēma, kas pārsniedz piecu gadu laikposmu, ir būtisks nosacījums, lai garantētu Eiropas Savienības darbības efektivitāti un ļautu tirgus dalībniekiem ilgtermiņā plānot savus ieguldījumus un īstenot teritoriālās attīstības projektus;

50. tādēļ ierosina pagarināt daudzgadu finansiālās shēmas plānošanas periodu līdz 10 gadiem, nepiešķirot uzreiz visus finanšu līdzekļus. Lai nodrošinātu atbilstību Eiropas vēlēšanu grafikam, viena no iespējām būtu perioda dalīšana divās daļās: finanšu līdzekļi pirmajiem pieciem gadiem tiktu piešķirti pilnībā, un tad tiktu veikts starposma pārskats, lai piešķirtu rezervē iekļautās summas, piemēram, 25 % apmērā, jauniem izdevumiem nolūkā uzsākt jaunas iniciatīvas vai stiprināt politikas, kurām tas visvairāk nepieciešams;

51. uzskata, ka elastīgums nodrošina iespējas palielināt Kopienas izdevumu ietekmi un tas ir nepieciešams, lai pielāgotos iespējamām situācijas izmaiņām, taču, ja to nepārvalda pienācīgi, var rasties risks, ka Eiropas attīstība būs nevienmērīga;

52. uzskata, ka mērķa īstenošanas mehānismi, piemēram, tie, kurus izmēģināja attiecībā uz kohēzijas politiku 2007.–2013. gadam, var atvieglot nozīmīgāko politisko mērķu koordināciju, izmantojot dažādas budžeta pozīcijas;

53. aicina nākamajā Kopienas budžetā iekļaut noteiktus līdzekļus izmēģinājumu atbalstam atsevišķi no resursiem, kas iezīmēti vispārējā rakstura pasākumu atbalstam;

54. aicina precizēt kontroles mehānismus un vajadzības gadījumā tieši un efektīvi piemērot sankcijas;

55. atkārtoti uzsver nepieciešamību īstenot partnerības principu gan budžeta izstrādes, gan tā īstenošanas posmā;

56. atgādina, ka Eiropas Komisija ir izvirzījusi un attīstījusi ideju par objektīvu trīspusējo līgumu un vienošanos; atgādina par tās priekšlikumu pārskatīt minētos līdzekļus, un pamatojoties uz Eiropas Komisijas uzsāktajā eksperimentālajā posmā attiecībā uz trīspusējiem nolīgumiem gūto pieredzi, ierosina ieviest Eiropas teritoriālos līgumus;

57. uzsver, ka patiesa partnerība nav iespējama bez katras līguma puses finansiāla ieguldījuma; ierosina virzīt pārdomas par Eiropas teritoriālo līgumu finansēšanas jautājumu uz pašreizējā budžeta pozīciju un struktūrfondu līdzekļu sinerģiju gan Eiropas līmenī, gan vietējā, reģionālajā un valsts līmenī, ņemot vērā iespējamo pievienoto vērtību un neiedibinot ne papildu Kopienas reģionālās politikas finanšu instrumentu, ne minētā mērķa īstenošanai pieprasot papildu finanšu līdzekļus;

58. uzskata, ka Eiropas budžetam būtu jātiecas uz lielāku pārskatāmību, pastiprinot partnerību vietējā līmenī un komunikāciju vietējā, reģionālajā un Eiropas līmenī.

REĢIONU KOMITEJA

Jauna Kopienas budžeta finansēšanas sistēma

59. atbalsta viedokli, ka Eiropai ir jāpārorientē politiskās darbības sistēma un finanšu resursi pietiekami tālai nākotnes perspektīvai no 2020. gada līdz 2030. gadam;

60. norāda, ka pašu resursu robežvērtība šobrīd ir noteikta 1,24 % apmērā no Eiropas Savienības NKP;

61. Reģionu komiteja konstatē, ka ES budžets:

- a) ir ievērojami samazināts iepriekšējā un pašreizējā plānošanas perioda laikā;
- b) 2007.–2013. gada plānošanas perioda beigās būs samazinājies zem 1 % no Eiropas Savienības nacionālā kopienākuma;

62. pauž nožēlu par to, ka starpība starp budžetā pašreiz pieejamajiem resursiem un noteikto pašu resursu maksimālo vērtību turpina palielināties;

63. norāda, ka "taisnīgas peļņas" aprēķini ir pakāpeniski "ieslodzījuši" dalībvalstis šaurā loģikā, kas ir ļoti tālu no Eiropas ideāla un iedzīvotāju interesēm;

64. noraida šādas loģikas pastiprināšanu vietējo un reģionālo pašvaldību interesēs. Minētās pašvaldības ir galvenie labklājības sasniegšanas virzītājspēki valstu līmenī un daudzkreiz arī institucionāli dalībnieki, kas tieši iesaistīti nodokļu sistēmu noteikšanā valstu līmenī;

65. uzskata, ka obligāti jāievieš kvalitatīvas izmaiņas Kopienas budžeta finansēšanas sistēmā, lai ļautu dažādām ieinteresētām iestādēm gūt progresīvāku skatījumu par to pašu budžetu;

66. uzskata, ka Kopienas budžeta jaunā finansēšanas sistēma ir jābalsta uz pašu resursiem, kas garantē pārredzamību, vienlīdzību, taisnīgumu, solidaritāti, stabilitāti, publisko atpazīstamību, skaidrību, precizitāti un vienkāršību;

67. pieprasa iestādēm, kurām ir kompetences budžeta jomā, izstrādāt un ieviest jaunu finansēšanas formulu, kurā būtu pēc iespējas mazāk atbrīvojumu un kura paredzētu sasniegt mērķus, kas izvirzīti saistībā ar ekonomikas un sociālā modeļa popularizēšanu;

68. paziņo, ka RK paredz joprojām aktīvi piedalīties Eiropas pārdomās un debatēs par budžeta reformu, jo īpaši saistībā ar Eiropas Komisijas ierosinātā pārskatīšanas priekšlikuma izpēti;

69. uzskata, ka Kopienas budžeta un tā finansēšanas avotu reforma jāpapildina ar spēcīgu un pārredzamu komunikācijas politiku, kas paredzēta gan plašai sabiedrībai, gan institucionālajiem un sociāli ekonomiskās jomas dalībniekiem, uz kuriem tā attiecas visvairāk. Tādējādi iedzīvotāji būs labāk informēti par to, kādā veidā ir izmantota viņu nauda, un tas viņus tuvinātu iestādēm, kuras ir atbildīgas par Kopienas plānu un projektu pārvaldību. Komiteja ir gatava iesaistīties šajos demokrātijas centienos kopā ar citām iestādēm.

Briselē, 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Stratēģija nomaļajiem reģioniem: sasniegumi un nākotnes perspektīvas”

(2008/C 172/02)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka stratēģija nomaļajiem reģioniem joprojām ir atbilstīga, tomēr vēl jāiegulda liels darbs, un tā būtu jāturpina, jāpilnveido un jāaktualizē;
- atzīmē, ka Komisijas norādītie jautājumi, kas nākotnē jārisina gan ES, gan nomaļajiem reģioniem un par kuriem Komisija sākusī debates tās paziņojumā, proti, klimata pārmaiņas, demogrāfiskās izmaiņas, migrācijas plūsmu pārvaldība, jūrniecības politika un lauksaimniecība, ir ārkārtīgi nozīmīgi un prioritāri jautājumi kā Eiropas, tā pasaules darba kārtībā un to ietekme dažādos ES reģionos ir būtiska;
- uzsver, ka Komisijas 2004. gada maija paziņojumā definētās Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem pamatā ir vispārēja un saskaņota pieeja, tiecoties visās Kopienas politikās iekļaut stratēģijas trīs mērķus: uzlabot iekšējo un ārējo piekļuvi, veicināt vietējās tautsaimniecības konkurētspēju un nodrošināt reģionālo integrāciju ģeogrāfiski tuvākajā apkārtnē;
- aicina Komisiju, lai, veicot KLP “veselības pārbaudi” un turpmākās reformas, tiktu ņemtas vērā nomaļo reģionu īpatnības, vienlaikus saglabājot atsaistīšanas un modulācijas piemērošanas izņēmumus un paredzot atbilstīgu finansējumu minēto reģionu lauksaimniecībai;
- rosina Komisiju ņemt vērā nomaļo reģionu īpašo stāvokli un steidzami pieņemt pasākumus, lai kompensētu negatīvo ietekmi saistībā ar gaisa transporta iekļaušanu emisiju kvotu tirdzniecības shēmā;

Ziņotājs: Paulino RIVERO BAUTE kungs (ES/ALDE), Kanāriju salu autonomā apgabala priekšsēdētājs

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai. Stratēģija nomaļajiem reģioniem: sasniegumi un nākotnes perspektīvas

COM(2007) 507 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

1. Septiņi nomaļie reģioni — Azoru salas, Kanāriju salas, Gvadelupa, Franču Gviāna, Madeiras sala, Martinika un Reinjona — ir pilntiesīgi ES dalībnieki, vienlaikus to unikālā un īpatnējā stāvokļa dēļ tie nav līdzīgi pārējiem ES reģioniem.

2. Minēto stāvokli raksturo vairāku pastāvīgu nelabvēlīgu apstākļu kopums, jo īpaši lielais attālums, mazā teritorija un ražošanas struktūru daudzveidības trūkums, kas ir iemesli šo reģionu nošķirtībai un neaizsargātībai, kā atzīts EK līguma 299. panta 2. punktā.

3. Minētie faktori rada papildu izmaksas un īpašus šķēršļus šo reģionu izaugsmei, konverģencei un ekonomiskajai ilgtspējai, liedzot tiem pilnībā piedalīties iekšējā tirgus dinamiskajos procesos, ierobežojot iedzīvotāju iespējas un mazinot uzņēmumu konkurētspēju.

4. Nomaļie reģioni Eiropas Savienībai nozīmē arī zināmas priekšrocības. Pateicoties savam ģeogrāfiskajam stāvoklim, tie var būt stratēģiskas platformas, ES tiecoties apliecināt savu nozīmi pasaulē.

5. Iepriekš minētais pilnībā attaisno atsevišķo pieeju, Kopienas politikas piemērojot tā, lai apmierinātu šo reģionu īpašās vajadzības un palielinātu to iekšējās attīstības spējas.

6. Tādēļ būtu jāatbalsta nomaļo reģionu un to nacionālo iestāžu acinājums stiprināt, pilnveidot un aktualizēt vispārēju un saskaņotu stratēģiju nomaļajiem reģioniem, tādējādi izveidojot patiesu Kopienas nomaļo reģionu atbalsta politiku.

Reģionu komitejas vispārējās piezīmes

Īpaša pieeja attiecībā uz nomaļajiem reģioniem — vispārēja un saskaņota nomaļo reģionu attīstības stratēģija: pozitīvi rezultāti, tomēr ir vēl daudz darāmā.

7. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas 1986. gadā uzsākto iniciatīvu izveidot atbilstīgu sistēmu Kopienas tiesību aktu un politiku piemērošanai nomaļajiem reģioniem, pamatojoties uz salu un nomaļo reģionu īpašu iespēju programmām (POSEI);

8. atgādina, ka, pieņemot īpašu Līguma pantu, proti, 299. panta 2. punktu, atbilstīgi ES visattālāko apgabalu reģionālajām īpatnībām tika ņemti vērā vairāki konkrēti mērķi:

— apstiprināt nomaļo reģionu unikālo raksturu un nepieciešamību iekļaut šo koncepciju visās ES politikās, īpaši saglabājot prioritāro atbalstu, ko piešķir ekonomiskās un sociālās kohēzijas strukturālās politikas ietvaros;

— pielāgot Kopienas politikas reģionālajām īpatnībām, izmantojot īpašus pasākumus, un izstrādāt īpašus Līguma piemērošanas nosacījumus, ja tas vajadzīgs, lai nodrošinātu minēto reģionu attīstību;

— Eiropas Savienības attiecībās ar trešām valstīm, kas ir nomaļo reģionu kaimiņvalstis, ņemt vērā šiem reģioniem raksturīgos ģeogrāfiskos apstākļus;

9. šajā sakarā atgādina, ka Komiteja atzinīgi vērtēja Eiropas Komisijas 2000. gada 14. martā pieņemto ziņojumu par EK līguma 299. panta 2. punkta piemērošanas pasākumiem, kuru mērķis bija nodrošināt "kvalitatīvu lēcieni" Kopienas pieejā nomaļajiem reģioniem un ar kuriem bija jāsāk jauns izšķirīgs posms vispārējas un saskaņotas nomaļo reģionu ilgtspējīgas attīstības stratēģijas noteikšanā;

10. atgādina, ka Eiropadomes 2002. gada jūnijā Sevīļā notikušās sanāksmes secinājumos atzīmēta nepieciešamība stiprināt Līguma 299. panta 2. punkta piemērošanu un iesniegt attiecīgus priekšlikumus, lai nomaļo reģionu īpašās vajadzības ņemtu vērā dažādās Kopienas politikās, īpaši transporta politikā, kā arī veicot atsevišķu politiku, īpaši reģionālās politikas, reformu; Komiteja arī izmanto šo iespēju, lai uzsvērtu Komisijas apņemšanos iesniegt jaunu ziņojumu par minētajiem reģioniem, pamatojoties uz visaptverošu un saskanīgu pieeju to īpatnībām un iespējamajiem problēmu risinājumiem;

11. pauž gandarījumu par Komisijas 2004. gada 26. maijā pieņemto paziņojumu "Uzlabota partnerība nomaļajiem reģioniem" un Komisijas 2004. gada 6. augustā pieņemto ziņojumu "Uzlabota partnerība nomaļajiem reģioniem: kopsavilkums un perspektīvas". Komiteja konstatē, ka ir atzīts nomaļo reģionu

īpašais stāvoklis, kas pilnībā pamato īpašas pieejas nepieciešamību dažādās Kopienas politikās, lai gan ar Komisijas priekšlikumu tikai daļēji un tādēļ nepietiekami tiek pildītas Seviļas Eiropadomes uzticētās pilnvaras un risinātas reģionu un attiecīgo valstu apliecinātās vajadzības;

12. atzinīgi vērtē Komisijas vēlmi iepazīstināt ar tās stratēģijas nomaļajiem reģioniem rezultātiem un nākotnes perspektīvām, sagatavojot paziņojumu "Stratēģija nomaļajiem reģioniem: sasniegumi un nākotnes perspektīvas" (COM(2007) 507 galīgā redakcija) un klāt pievienoto darba dokumentu "Stratēģijas nomaļajiem reģioniem attīstība un novērtējums" (SEC (2007) 1112).

13. uzskata, ka stratēģija nomaļajiem reģioniem joprojām ir atbilstīga, tomēr vēl jāiegulda liels darbs, un tā būtu jāturpina, jāpilnveido un jāaktualizē. To apliecina nomaļo reģionu statusa nostiprināšana neseno pieņemtajā Lisabonas līguma 299. pantā;

Nodrošināt virzību uz vispārējas un atbilstīgas attīstības stratēģijas nomaļajiem reģioniem konsolidēšanu ilgtermiņā: tās pilnveidošana un aktualizēšana

14. vispirms atzinīgi vērtē to, ka Komisija jaunajā paziņojumā apliecina atbildīgu attieksmi pret nomaļajiem reģioniem, uzsverot nepieciešamību atzīt to īpatnības un apņemties arī nākotnē tiem veltīt īpašu uzmanību;

15. Komiteja ir gandarīta arī par to, ka Komisija, atzīstot nepieciešamību ņemt vērā nomaļo reģionu īpatnības dažādajās Kopienas politikās, vienlaikus atzīst arī pievienoto vērtību un priekšrocības, ko šie reģioni Eiropas Savienībai sniedz vispasaules kontekstā;

16. konstatē, ka 2004. gada stratēģijas izpildes pasākumu rezultāti ir pozitīvi un ka nomaļajiem reģioniem paredzēto svarīgāko attīstības rīcībpolitiku pārskatīšana un jaunu politiku definēšana kopumā ir bijusi sekmīga;

17. atzīmē, ka traucējumi, ar ko saskaras nomaļie reģioni, ir pastāvīgi un raksturīgi visiem minētajiem reģioniem neatkarīgi no to ienākumiem un atgādina, ka nomaļo reģionu problēmas nav saistītas tikai ar ienākumiem, bet ir kompleksa strukturāla parādība, kas būtiski ietekmē iedzīvotājus un uzņēmumu konkurētspēju;

18. atzinīgi vērtē Komisijas vēlmi pilnveidot ikvienu Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem virzienu, īstenojot papildu pasākumus, un aktualizēt un papildināt minēto stratēģiju, pielāgojot to vispasaules mēroga nākotnes izaicinājumiem. Aicina Komisiju, lai tā, izstrādājot attiecīgus priekšlikumus, ievērotu nepieciešamo konsekvenci;

19. uzskata, ka Komisijas ieteiktie pasākumi, kas īstenojami īstermiņā un paredzēti piekļuves nomaļajiem reģioniem uzlabo-

šanai un konkurētspējas palielināšanai, kopumā ir vai nu pārāk nekonkrēti, vai arī aprobežojas ar norādēm, kā efektīvāk izlietot nomaļajiem reģioniem jau piešķirtos līdzekļus;

20. atzīmē, ka pasākumi reģionālās integrācijas jomā ir konkrētāki un praktiskāki, tomēr nav pietiekami un jāpapildina ar citiem pasākumiem, kas palīdzētu praksē efektīvi īstenot mērķi integrēt nomaļos reģionus to ģeogrāfiskajā apkārtnē;

21. atgādina, ka nomaļie reģioni saskaras ar divkāšu integrācijas problēmu, proti, saistībā ar iekšējo tirgu un to ģeogrāfiski tuvāko apkārtni. To ģeostratēģiskais stāvoklis turklāt nozīmē lielas priekšrocības ES, padarot šos reģionus par privilēģētām platformām, kuras ES var izmanto kā izejpunktu tās ārējās darbības īstenošanai attiecīgajās pasaules daļās;

22. atzinīgi vērtē to, ka Komisija sākusī praktiski īstenot 2004. gada paziņojumā minēto Plaša mēroga kaimiņattiecību rīcības plānu. Komiteja tomēr atzīmē, ka būtu jāturpina intensīvs darbs, jo īpaši, lai uzlabotu saskaņotību starp ERAF (Eiropas Reģionālās attīstības fonds) un EAF (Eiropas Attīstības fonds) nolūkā panākt nomaļo reģionu efektīvu praktisku reģionālo integrāciju to ģeogrāfiskajā apkārtnē;

23. atzinīgi vērtē to, ka Komisija sniegusi informāciju nomaļajiem reģioniem saistībā ar gatavošanos noslēgt Ekonomiskās partnerības nolīgumus starp ES un ĀAK valstīm. Komiteja tomēr atzīmē, ka sarunu pašreizējā posmā minētie nolīgumi rada tūlītēju apdraudējumu nomaļajiem reģioniem un to piedāvātās priekšrocības paredzamas ilgtermiņā, turklāt tās ir nekonkrētas;

24. pauž nožēlu, ka Komisija nav ietvērusi tās pašas iepriekš paziņotos konkrētu pasākumu priekšlikumus nomaļo reģionu MVU ārējo investīciju sekmēšanai, kas palīdzētu nodrošināt šo reģionu labāku integrāciju to ģeogrāfiskajā apkārtnē;

25. atzīmē, ka Komisijas norādītie jautājumi, kas nākotnē jārisina gan ES, gan nomaļajiem reģioniem un par kuriem Komisija sākusī debates tās paziņojumā, proti, klimata pārmaiņas, demogrāfiskās izmaiņas, migrācijas plūsmu pārvaldība, jūrniecības politika un lauksaimniecība, ir ārkārtīgi nozīmīgi un prioritāri jautājumi kā Eiropas, tā pasaules darba kārtībā un to ietekme dažādos ES reģionos ir būtiska;

26. uzsver, ka minētā ietekme uz nomaļajiem reģioniem var būt vēl nozīmīgāka, jo savu īpatnību dēļ tie ir īpaši jutīgi un neaizsargāti;

27. uzsver, ka Komisijas 2004. gada maija paziņojumā definētās Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem pamatā ir vispārēja un saskaņota pieeja, tiecoties visās Kopienas politikās iekļaut stratēģijas trīs mērķus: uzlabot iekšējo un ārējo piekļuvi, veicināt vietējās tautsaimniecības konkurētspēju un stiprināt reģionālo integrāciju ģeogrāfiski tuvākajā apkārtnē;

28. atzinīgi vērtē un piekrīt Komisijas atziņai, ka Kopienas nomaļo reģionu atbalsta pasākumu stratēģija iegūst arvien horizontālāku virzību un ka šo reģionu attīstībai un to integrācijai iekšējā tirgū nepieciešams piemērot visas Kopienas politikas;

29. norāda uz iepriekš minēto trīs stratēģisko virzienu nozīmi un atbilstību, jo tie joprojām ir Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem svarīgākie virzieni un atzīmē, ka, izstrādājot dažādas Kopienas politikas, jāņem vērā aktuālais tautsaimnieciskais stāvoklis un tam jāpielāgojas;

30. uzskata, ka sakarā ar šiem jaunajiem uzdevumiem un prioritātēm Eiropas darba kārtībā un tādu svarīgu politiku kā Kopējā lauksaimniecības politika pārskatīšanu jāveic novērtējums par šo uzdevumu un prioritāšu iespējamo ietekmi uz Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem trim virzieniem, lai iegūtu īpašu analīzi, kas nomaļo reģionu īpatnības ļautu ņemt vērā vispārējās pārdomās par to, kā ES šos uzdevumus risināt;

31. uzsver, ka Komisijai jālieto iepriekš minētā metode, lai novērtētu četru risināmo jautājumu iespējamo ietekmi uz stratēģijas trim virzieniem, un pauž nožēlu, piemēram, par to, ka Komisija šo ietekmi nav pietiekami ņēmusi vērā nomaļajiem reģioniem tik svarīgā un būtiskā jautājumā kā gaisa transports un attiecībā uz šiem reģioniem nav piedāvājusi īpašu pieeju tās priekšlikumā direktīvai par gaisa transporta iekļaušanu emisiju kvotu tirdzniecības shēmā;

32. uzskata, ka nomaļie reģioni vēl var sniegt lielu ieguldījumu minētajās četrās jomās, jo attiecīgie jautājumi tiem ir būtiski svarīgi to īpašā stāvokļa dēļ;

33. atgādina par nomaļo reģionu ārkārtējo jūrniecības dimensiju, kas piedāvā ES lieliskas iespējas inovācijas, pētniecības, vides un bioloģiskās daudzveidības jomā;

34. atkārtoti uzsver vispārējās pieejas nepieciešamību pieaugošās migrācijas jautājumā, kas īpaši skar nomaļos reģionus, jo tie ir Eiropas Savienības "aktīvās" robežas. Tādēļ norāda uz 2007. gada 30. oktobrī Adehē (Tenerife, Spānija) notikušās konferences "Reģionu un pilsētu loma migrācijas plūsmu pārvaldībā" secinājumiem un jo īpaši nepieciešamību aktīvāk iesaistīt vietējās un Eiropas iestādes migrācijas pārvaldībā, finansiālā sloga sadalē un migrācijas ietekmes uz nomaļo reģionu ekonomisko un sociālo kohēziju novērtējumā;

35. pauž pārliecību, ka migrācijas plūsmu pārvaldībā būtiski svarīgi ir stiprināt dialogu un sadarbību ar izcelsmes un tranzīta valstīm; atgādina arī, ka nomaļo reģionu vietējām un reģionālajām pašvaldībām jābūt būtiski iesaistītām šādas sadarbības veicināšanā, jo tās var būt platformas sadarbībai ar trešām valstīm, kuras ir kaimiņvalstis, šai nolūkā izmantojot Eiropas

Komisijas programmas. Komiteja ir jo īpaši gandarīta par nomaļo reģionu un trešo valstu, kas atrodas tām kaimiņos, teritoriālās sadarbības saskaņotas plānošanas eksperimentālo iniciatīvu;

36. uzskata, ka nepieciešama rīcība saistībā ar nelegālās imigrācijas iemesliem, izveidojot efektīvu legālās migrācijas politiku, apkarojot nelegālo ekonomiku un nepavadītu nepilngadīgo imigrantu plūsmu izcelsmes vietās veicot izglītības un nodarbinātības sekmēšanas pasākumus;

37. atbalsta Komisijas viedokli, ka jārisina samilzušās problēmas, ko rada demogrāfiskais spiediens kaimiņvalstu sadrumstalotajos reģionos, un mudina Komisiju iespējami ātri veicināt pētījumus, kuros tiek analizēta šā procesa ietekme uz zemes izmantojuma plānošanu, darba tirgu, izglītības un apmācības vajadzībām un sabiedriskajiem pakalpojumiem šajos reģionos, ierosinot katrā gadījumā atbilstīgas metodes;

38. piekrīt Komisijai, ka sakarā ar nomaļo reģionu ģeogrāfisko stāvokli un neaizsargātību cīņā pret klimata pārmaiņām un pielāgošanās to radītajām sekām ir nozīmīga šo reģionu problēma; īpašajiem pasākumiem, lai novērstu negatīvo ietekmi uz pieejamību, tautsaimniecību un iedzīvotājiem, jābūt konkrētiem un efektīviem;

39. piekrīt Komisijai, ka lauksaimniecība ir būtisks tautsaimniecības faktors nomaļajos reģionos, kurus nelabvēlīgi ietekmē ģeogrāfiski un klimatiski apstākļi, tādēļ uzskata, ka ir būtiski izstrādāt šo reģionu lauksaimniecības nozares attīstības nākotnes stratēģiju, tādējādi spējot risināt uzdevumus, ko nosaka pastiprinātā globālā konkurence;

40. ņemot vērā, ka galvenais instruments Kopienas stratēģijā nomaļajiem reģioniem ir ekonomiskā un sociālā kohēzija, Komiteja uzskata, ka īpaši svarīgi ir novērtēt, vai apspriežamie jautājumi tajos var ietekmēt sociālo un ekonomisko kohēziju;

41. uzskata, ka šāda novērtējuma rezultātus varētu izmantot, pārskatot Kopienas kohēzijas politiku pēc 2013. gada. Minētie rezultāti būtu arī ieguldījums zaļajā grāmatā par teritoriālo kohēziju, ko Komisija plāno pieņemt 2008. gadā;

42. uzskata, ka apspriežamie jautājumi būtu jāiekļauj Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem jaunajā posmā, ko Komisija uzsāks, kad būs noslēgušās konsultācijas, lai stratēģiju attīstītu, pilnveidotu un atjauninātu;

43. uzskata, ka partnerībai starp nomaļajiem reģioniem, attiecīgajām valstīm un Komisiju arī turpmāk jābūt būtiskam elementam, izstrādājot Kopienas ilgtermiņa stratēģiju šiem reģioniem;

44. pauž stingru pārlicību, ka nomaļajiem reģioniem joprojām nepieciešams atbalsts visās Kopienas politikās, lai tie būtu konkurētspējīgāki un tautsaimniecības attīstībā turpinātu konverģences procesu, nodrošinot saviem iedzīvotājiem tādas pašas iespējas kā pārējo Eiropas reģionu iedzīvotājiem;

45. visbeidzot pauž atbalstu Eiropadomei, kurai visaugstākajā līmenī būtu atkārtoti jāapliecina un jāatjauno politiskās saistības attiecībā uz nomaļajiem reģioniem, kā arī jāapstiprina nepieciešamība paātrināt Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem pilnveidošanu;

Secinājumi un ierosinājumi

46. aicina Komisiju turpināt darbu pie 2004. gada stratēģijas nomaļajiem reģioniem, tās paziņojumā minētos pasākumus īstenojot praksē un sekmējot dažādu Kopienas politiku atbilstību un saskaņotību, lai stratēģija tās jaunajā posmā būtu vispusīga un konsekventa;

47. aicina Komisiju izstrādāt vidusposma pārskatu, kas ļautu, pirmkārt, novērtēt stratēģijas ietekmi uz to nomaļo reģionu tatsaimniecības attīstību, kuri atteikušies no konverģences mērķa, un, otrkārt, veikt novērtējumu par to, kā Eiropas fondu izmantošana ietekmē faktisko konverģences procesu pārējos nomaļajos reģionos;

48. aicina Komisiju, izmantojot POSEI reformu ietekmes novērtējumu, ko tā veiks 2009. gadā, piedāvāt atbilstīgus pasākumus piemērota un pastāvīga atbalsta nodrošināšanai nomaļo reģionu tradicionālajām nozarēm, kas ir būtiskas minēto reģionu saimnieciskajai dzīvotspējai;

49. aicina Komisiju, lai, veicot KLP "veselības pārbaudi" un turpmākās reformas, tiktu ņemtas vērā nomaļo reģionu īpatnības, vienlaikus saglabājot atsaistīšanas un modulācijas piemērošanas izņēmumus un paredzot atbilstīgu finansējumu to lauksaimniecībai;

50. aicina Komisiju nodrošināt lielāku nomaļo reģionu lauksaimniecības produktu aizsardzību no pieaugušā apdraudējuma, ko izraisa pakāpeniska Eiropas Savienības importa liberalizācija, un veikt atbilstīgus pasākumus, kas minētajos reģionos novērstu lauksaimniecības destabilizāciju sakarā ar Kopienas tirgus lielāku atvērtību;

51. aicina Komisiju nākamajos plānošanas periodos izstrādāt īpašas lauku attīstības rīcībpolitikas nomaļajiem reģioniem, paredzot arī atbilstīgu finansējumu;

52. aicina Komisiju attiecībā uz četriem paziņojumā izvirzītajiem jautājumiem jau pastāvošajās iniciatīvās nekavējoties ņemt vērā nomaļo reģionu īpatnības;

53. atgādina, ka, pateicoties nomaļajiem reģioniem, Eiropas Savienībai piemīt izteikta pasaules mēroga jūras dimensija, tiem veidojot patiesas dabīgas jūras zinātņu laboratorijas. Tādēļ Komiteja uzskata, ka šajos reģionos steidzami jāīsteno prioritāri pasākumi, kas virzīti uz minētā potenciāla aizsargāšanu un attīstīšanu;

54. rosina Komisiju ņemt vērā nomaļo reģionu īpašo stāvokli un steidzami pieņemt pasākumus, lai kompensētu negatīvo ietekmi saistībā ar gaisa transporta iekļaušanu emisiju kvotu tirdzniecības shēmā;

55. uzsver, ka, nepastāvot citām alternatīvām, nomaļie reģioni ir pilnībā atkarīgi no gaisa transporta, kas nodrošina lidojumus gan ārpus to teritorijas, gan starp salām, un ka CO₂ emisiju kopējā vērtība lidojumu maršrutos, kuri savieno ar nomaļajiem reģioniem ir nenozīmīga salīdzinājumā ar ES emisiju kopējo apjomu;

56. aicina Komisiju atsevišķi risināt demogrāfiskās attīstības un migrācijas plūsmu pārvaldības problēmas. Uzsver, ka tās ir atšķirīgas un sarežģītas, nomaļos reģionos skarot īpaši smagi, tādēļ gan vienai, gan otrai problēmai jāvelta vislielākā uzmanība;

57. aicina uz īpašu un steidzamu rīcību, lai uzlabotu traģisko stāvokli, kas izveidojies, ierodoties nepavadītiem nepilngadīgajiem imigrantiem, tādēļ aicina valsti un Eiropas iestādes uzņemties atbildību par minētās situācijas pārvaldību un ar to saistītā finansiālā sloga sadali;

58. aicina Komisiju izstrādāt novērtējumu par četrus apspriežamo jautājumu ietekmi uz Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem trim galvenajiem virzieniem.

59. Aicina Komisiju izvērtēt, vai minētie četri jautājumi var ietekmēt nomaļo reģionu ekonomisko un sociālo kohēziju, ņemot vērā, ka Kopienas stratēģijas nomaļajiem reģioniem pamatinstruments ir ekonomiskās un sociālās kohēzijas politika.

Briselē, 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas

priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “e-Integrācija”

(2008/C 172/03)

REĢIONU KOMITEJA,

- pauž pārliecību, ka ilgstoša digitālā plaisa ir sociālās un ekonomiskās atstumtības faktors. Digitālo iespēju vienlīdzības radīšana ir ne vien sociāli nepieciešama, bet tai ir arī milzīgs — līdz šim neizmantots — saimnieciskais potenciāls. Ir svarīgi izmantot IST kā jaunu “sociālo instrumentu”, kas veido IST stratēģiju saikni ar Kopienas sociālo politiku;
- vērš dalībvalstu uzmanību uz nepieciešamību veicināt e-integrāciju un izstrādāt konkrētas programmas, kurām ir noteikts termiņš un kuras ir iespējams novērtēt. Komiteja uzskata, ka būtiska nozīme ir vietējā un reģionālā līmeņa dalībai valstu un Savienības e-integrācijas iniciatīvās, kā arī uzskata par būtisku uzsvērt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības izstrādā īpašus plānus informācijas sabiedrības veicināšanai vietējā līmenī;
- atbalsta plašāku sabiedrības informēšanu, pieredzes apmaiņu starp interešu pārstāvjiem, kā arī sadarbību vietējā un reģionālajā līmenī, piedaloties IST uzņēmumiem, pārvaldes iestādēm, pakalpojumu sniedzējiem, patērētāju un sociālajām organizācijām, lai panāktu pēc iespējas lielāku efektivitāti;
- uzskata, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme un atbildība, lai sekmētu platjostas pieejamību par pieņemamu cenu tādās teritorijās, kur šā mērķa sasniegšanai tirgus mehānismi vien nav pietiekami, un ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jāvada izmēģinājuma projekti, lai mazinātu plaisu e-pieejamības jomā, un jāizstrādā jaunas pieejas iedzīvotājiem paredzētu elektronisko pakalpojumu jomā;
- uzsver nozīmi, kāda ir apmācībai un izglītībai, kas pielāgota visas sabiedrības nepārtrauktas digitālās attīstības vajadzībām, īpaši ņemot vērā tādas neaizsargātas grupas kā vecāka gadagājuma cilvēki, ekonomiski neaktīvas personas, personas ar zemu izglītības līmeni un personas, kas nav apguvušas datorzināšanas, kas nepieciešamas darbam;
- aicina Eiropas Komisiju izmantot tādus rādītājus par IST izplatību un izmantošanu dažādos reģionos, kas būtu noderīgi un nepieciešami, lai īstenotu pasākumus reģionu ekonomiskās, sociālās un tehnoloģiskās konverģences jomā.

Ziņotājs: SZALAY kgs (HU/ALDE), Vesprēmas pilsētas padomes loceklis

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums "Eiropas i2010 iniciatīva par e-integrāciju — iesaisties informācijas sabiedrībā"

COM(2007) 694 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA,

1. tiecas sekmēt un īstenot ilgtspējīgu sociālo un ekonomisko kohēziju reģionos, tādēļ atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumu "Eiropas i2010 iniciatīva par e-integrāciju — Iesaisties informācijas sabiedrībā", kas ir jauns impulss un mudinājums plašāk izvērst e-integrāciju. Informācijas un sakaru tehnoloģiju (IST) trūkumam, tāpat kā to piemērošanai, lietojumam un attīstībai ir arī tālāka ietekme (*spillover effect*). IST trūkuma rezultātā digitālā plaša kļūst arvien plašāka un dziļāka;

2. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumā sniegto saturīgo un skaidro analīzi un stratēģisko pasākumu sistēmu, kas izstrādāta, pamatojoties uz to. Komiteja atzinīgi vērtē vēlmi izstrādāt Eiropas Savienības līmeņa pieeju ⁽¹⁾;

3. pilnībā piekrīt secinājumam, ka e-integrācija ir panākumu atslēga ceļā uz i2010 iniciatīvā ⁽²⁾ "Informācijas sabiedrība izaugsmei un nodarbinātībai" un līdz ar to arī Lisabonas stratēģijā noteikto ekonomisko un sociālo progresu;

4. piekrīt uzskatam, ka IST veltītas investīcijas ir svarīgs līdzeklis, kas vietējiem un reģionālajiem dalībniekiem palīdz risināt problēmas saistībā ar vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu dažādās jomās. Komiteja vērs uzmanību uz vietējo un reģionālo pašvaldību aktīvu iesaistīšanu Savienības resursu pieprasīšanas un izmantošanas stratēģiju un programmu izstrādē, jo tās kā iedzīvotājiem vistuvākais pārvaldes līmenis tieši saskaras ar vietējām prasībām un izjūt vajadzības, kurām nepieciešami risinājumi;

5. piekrīt tam, ka dokumentā ir noteikti stingri pasākumi un ar tiem saistīti konkrēti uzdevumi attiecībā uz e-integrācijas dalībniekiem, kas ir individuālie lietotāji, IST uzņēmumi, pakalpojumu sniedzēji, pārvaldes iestādes un nevalstiskās organizācijas;

6. norāda, ka iniciatīva atbalsta RK agrākajos atzinumos izteiktos priekšlikumus par konkrētiem pasākumiem, kas vērsti

⁽¹⁾ CdR 252/2005 fin.

⁽²⁾ COM(2005) 229 galīgā redakcija.

uz to, lai izveidotu uz vienlīdzību pamatotu informācijas sabiedrību, proti, par novecošanu informācijas sabiedrībā ⁽³⁾, platjoslas plaīsas pārvarēšanu un e-pārvaldību ⁽⁴⁾, Eiropas demogrāfisko nākotni ⁽⁵⁾, IST pētniecību ⁽⁶⁾, cilvēku ar invaliditāti stāvokli ⁽⁷⁾;

7. atzīst, ka, pamatojoties uz pašreizējiem rādītājiem, Rīgas konferencē noteikto mērķu īstenošana līdz 2010. gadam ir apdraudēta. Atsevišķu valstu centieni joprojām ir sadrumstaloti un trūkst sadarbības. Tādēļ aicina dalībvalstis pastiprināt centienus un nākamajos gados ieviest konkrētas, kontrolējamas programmas ar noteiktiem termiņiem;

8. uzskata par svarīgu uzsvērt nozīmi, kāda ir vietējā un reģionālā līmeņa dalībai valstu un Savienības e-integrācijas iniciatīvās, jo tieši šajā līmenī, ieviešot visinovatīvākos un visatbilstīgāk virzītos pasākumus, var izveidot visus aptverošu digitālo sabiedrību,

9. uzskata par būtisku uzsvērt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības izstrādā īpašus informācijas sabiedrības veicināšanas un vietējās digitalizācijas plānus, īstenojot "Vietējās digitalizācijas programmu";

10. aicina Eiropas Komisiju pilnībā iesaistīt Reģionu Komiteju iniciatīvās, kuru mērķis ir ieviestās un īstentās stratēģijas pārskatīšana;

11. vēlas savlaicīgi saņemt informāciju par vidusposma novērtējuma ziņojuma par i2010 stratēģijas īstenošanu rezultātiem un secinājumiem, kā arī paust viedokli par to;

12. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas 2008. gadā īstenojamo kampaņu "E-integrācija — piedalies!", kurā nozīmīgu sākotnēju ieguldījumu ir sniedzis 2007. gada novembrī Lahti pilsētā (Somijā) notikušais RK seminārs "Veicināt e-iekļaušanu vietējā un reģionālajā līmenī Eiropas Savienībā". RK vēlas aktīvi piedalīties 2008. gada kampaņā, kā arī vēlas atbalstīt pēc iespējas plašāku dalību sabiedriskajā apspriešanā. Minētā sakarā Komiteja uzsver savu veicinošo nozīmi vietējā un reģionālā līmeņa kampaņu, stratēģiju un programmu sagatavošanā;

⁽³⁾ CdR 84/2007 fin.

⁽⁴⁾ CdR 272/2006 fin.

⁽⁵⁾ CdR 341/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 155/2005 un CdR 150/2005 fin.

⁽⁷⁾ CdR 312/2003 fin.

13. atzinīgi vērtē 2008. gada beigās plānotās ministru konferences par e-integrāciju organizēšanu, kā arī to, ka tajā tiks pasniegta Eiropas e-integrācijas balva. Komiteja pauž vēlmi aktīvi piedalīties konferences organizēšanā, tostarp Eiropas e-integrācijas balvas kandidātu izvirzīšanā;

14. pauž pārliecību, ka ilgstoša digitālā plaša kavē sociālo kohēziju un labklājības radīšanu un pastāvēšanu, kā arī ir sociālās un ekonomiskās atstumtības faktors. Iniciatīva *i2010* uzlabos iedzīvotāju un plašākā nozīmē — sabiedrības dzīves kvalitāti;

15. piekrīt tam, ka digitālo iespēju vienlīdzības radīšana ir ne vien sociāli nepieciešama, bet tai ir arī milzīgs — līdz šim neizmantots — saimnieciskais potenciāls;

Atšķirību izlīdzināšana platjoslas pakalpojumu jomā

16. iesaka Eiropas Komisijai īpašu vērību veltīt saimnieciski mazāk attīstītiem reģioniem, lai tie varētu izmantot faktiskās konverģences iespējas, ko sniedz IST, un novērst atstumtības risku;

17. apstiprina vēlmi un apņemšanos integratīvas informācijas sabiedrības mērķus aktīvi iekļaut reģionālās attīstības plānos, kā arī aktīvi piedalīties ar to saistītajos tematiskajos tīklos "Reģioni ekonomiskajām pārmaiņām" ⁽⁸⁾;

18. piekrīt Eiropas Komisijai, ka ES struktūrfondi un lauku attīstības fondi palīdz izveidot platjoslas infrastruktūru un attīstīt un izmantot e-pakalpojumus, jo īpaši nomaļos un lauku apvidos, tādējādi daudzās vietās izlīdzinot atšķirības lauku un pilsētu attīstībā;

19. uzskata, ka visā Eiropas Savienības teritorijā platjoslas pieslēguma pieejamība par pieņemamu cenu ir pamatnosacījums, lai attiecīgajā teritorijā iedzīvotājiem varētu nodrošināt kvalitatīvus pakalpojumus, sekmētu konkurētspēju un ražību un lai būtu iespējama vispārēja informācijas sabiedrības un zināšanu attīstība;

20. uzsver, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām kā noteiktu pakalpojumu un izglītības iespēju nodrošinātājam, kā arī tādēļ, ka tās atrodas tuvu iedzīvotājiem, ir būtiska nozīme un atbildība, kas ļauj tām sekmēt platjoslas pieejamību par pieņemamu cenu tādās teritorijās, kur šā mērķa sasniegšanai tirgus mehānismi vien nav pietiekami. Pārvaldes iestāžu veiktie pasākumi var būt piemērs un lietotāju virzītas e-pārvaldes risinājumiem, tām sekmējot digitālo prasmju apgušanu un radot labvēlīgus apstākļus ar IST saistītai uzņēmējdarbībai un pētniecībai;

21. uzsver, ka Eiropas kohēzijas politikā laika posmā no 2007. līdz 2013. gadam viens no tautsaimniecības modernizācijas mērķu pamatvirzieniem ir reģionu un pilsētu pievilcības palielināšana, nodrošinot atbilstošas kvalitātes un atbilstošu

līmeņa pakalpojumus un to pieejamību. Komiteja uzskata, ka šie centieni sekmē elektronisko sabiedrisko pakalpojumu attīstību un zināšanu ekonomikas izaugsmi, pētniecības un inovācijas iespējām piešķirot dinamismu;

22. atgādina, ka IST ir būtisks faktors, lai uzlabotu vietējo, valsts un Eiropas iestāžu darba saskaņošanu un to sadarbību, kā arī minēto iestāžu un Eiropas iedzīvotāju sadarbību dažādās jomās;

Atšķirību izlīdzināšana e-pieejamības jomā

23. atsaucoties uz Amsterdamas līgumu, ar kuru aizliegta diskriminācija, pamatojoties uz invaliditāti, Komiteja mudina uzlabot publisko interneta vietņu pieejamību, kas pašlaik vēl nebūt neatbilst noteiktajiem mērķiem. Komiteja uzsver, ka reģioni un pilsētas var palīdzēt labot minēto stāvokli, ne tikai, iegādājoties, izstrādājot un izplatot atbilstīgus ražojumus un pakalpojumus, bet arī sekmējot tādas tautsaimnieciskās vides radīšanu, kas nodrošina uzņēmumiem labāku piekļuvi lielākiem tirgiem; tādēļ vietējām un reģionālajām pašvaldībām, ieskaitot lielas pilsētu teritorijas, varētu būt svarīgi ieguldīt līdzekļus IKT un attiecīgās infrastruktūras pilnveidošanā;

24. piekrīt Eiropas Komisijas uzskatam, ka arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāvada izmēģinājuma projekti;

25. piekrīt uzskatam, ka jaunas prasmju attīstīšanas programmas ir vajadzīgas arī par sabiedrisko pakalpojumu attīstību un vadību atbildīgām personām, lai nodrošinātu rīcības plānā paredzēto pasākumu izpildāmību;

Atšķirību izlīdzināšana digitālo prasmju jomā

26. uzskata, ka digitālā plaša attiecībā uz prasmēm vēl joprojām ir liela, apdraudētās grupas ir: vecāka gadagājuma cilvēki, ekonomiski neaktīvas personas, personas ar zemu izglītības līmeni un personas, kas nav apguvušas datorzināšanas, kas nepieciešamas, lai darba dzīvē pilnībā attīstītu savas digitālās prasmes;

27. atzinīgi vērtē Komisijas plānu 2008. gadā sagatavot Savienības mēroga pārskatu par digitālajām prasmēm un līdz 2008. gada beigām izstrādāt norādījumus attiecībā uz digitālo prasmju politiku, kas piemērojama visapdraudētākajām grupām;

28. uzsver nozīmi, kāda ir apmācībai un izglītībai, kas pielāgota visas sabiedrības nepārtrauktas digitālās attīstības vajadzībām, īpaši ņemot vērā apdraudētās grupas;

29. piekrīt tam, ka visu pārvaldes līmeņu iestādēm, kas sekmē digitālās prasmes, ir īpaša loma un atbildība, un atbalsta rūpniecības un sociālo organizāciju aktīvu iesaistīšanos un sadarbību, lai sasniegtu minēto mērķi;

⁽⁸⁾ COM(2006) 675 galīgā redakcija.

Moderni elektroniskie sabiedriskie pakalpojumi

30. IST piedāvā izcilu iespēju paaugstināt sabiedrisko pakalpojumu līmeni Komiteja piekrīt uzskatam, ka IST izstrāde un izplatīšana var radīt iespēju Eiropas pilsētām nostiprināt savu nozīmi kā attīstības veicinātājām, zināšanu centriem, kā arī patiesām inovatīvu pakalpojumu un ar tiem saistītu zināšanu krātuvēm;

31. uzskata — ja IST izstrādi vēlamies saistīt ar Eiropas pilsētu lomas stiprināšanu, vispirms jānostiprina vietējo un reģionālo pašvaldību nozīme, lai tās īstenotu stratēģijas, kas virzītas uz konkurētspējas aizsardzību un tās palielināšanu;

32. uzsver jaunas, uz iedzīvotājiem paredzētas un elektroniskajiem pakalpojumiem virzītas pieejas nozīmi, kā arī par tās izveidošanu atbildīgo vietējo un reģionālo pašvaldību lomu. Šis uzdevums ir īpaši svarīgs nomaļos, īpaši nomaļos un lauku apgabalos, kā arī salu iedzīvotājiem, kur IST izstrādes sociālās un saimnieciskās priekšrocības ir nepieciešamas kohēzijas īstenošanai un tās var sniegt vislielāko pievienoto vērtību;

33. atzīst, ka e-integrācijas sekmēšana vietējā un reģionālajā līmenī var paaugstināt iedzīvotāju dzīves kvalitāti, stiprināt viņu dalību vietējā sabiedriskajā dzīvē, veicināt konkurētspēju, jaunu uzņēmumu dibināšanu un labāku, efektīvāku, iedzīvotājiem pielāgotāku sabiedrisko un privāto pakalpojumu ieviešanu;

34. aicina pastiprināt darbību un sniegt jaunu impulsu attiecībā uz Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūras (ENISA) atbalstīto uzdevumu nepieļaut un savlaicīgi risināt tīkla un informācijas drošības problēmas, kā arī rast tām faktiskus risinājumus;

IST risinājumi sociāli mazaizsargātiem cilvēkiem un izstumtības riska grupām

35. paredzot demogrāfiskās pārmaiņas, uzskata par vēlamu un nepieciešamu radīt un attīstīt telemedicīnas (*) pamatnosacījumus, sekmējot medicīnas pakalpojumu līmeņa paaugstināšanu, gados vecāka gadagājuma iedzīvotāju patstāvības un dzīves kvalitātes uzlabošanu, viņu iekļaušanos sabiedrībā un radot nosacījumus, lai viņi ar savu uzkrāto pieredzi un profesionālajām zināšanām varētu sekmēt sabiedrības attīstību. Turklāt pastiprināti izmantojot IST, var uzlabot jau pastāvošo uz IST pamatoto veselības aprūpi, radīt jaunus šādus produktus un pakalpojumus, tās var palīdzēt uzlabot iedzīvotāju veselības stāvokli, pieeju sabiedriskajiem medicīnas pakalpojumiem padarīt efektīvāku, kā arī sekmēt sociālo dienestu izdevumu ilgtspējīgu samazināšanu;

36. uzsver — ņemot vērā tirgus intereses —, ka ir svarīgi izveidot ieinteresēto personu patiesajām vajadzībām atbilstīgus produktus un pakalpojumus un nodrošināt to pieejamību. Saistībā ar iepriekš minēto aicina tuvināt atšķirīgās regulējošās sistēmas un attiecībā uz tehnoloģijām izmantot galvenajām tendencēm atbilstošus risinājumus;

37. iesaka, lai iniciatīvā "Reģioni ekonomiskajām pārmaiņām" lielāka uzmanība tiktu pievērsta vecāka gadagājuma cilvēkiem piedāvātajiem IST pakalpojumiem;

38. atzinīgi vērtē to, ka pētniecības programmās (Septītajā pamatprogrammā, Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju politikas atbalsta programmā) ir uzsvērtā e-integrācija, lai risinātu problēmu loku saistībā ar novecošanu un invaliditāti;

39. stingri uzstāj, ka jānodrošina, lai tiktu turēta cieņā kultūru un valodu daudzveidība;

40. norāda, ka nākamo paaudžu interesēs jāapzina un jāsaņem Eiropas rakstiskais mantojums, turklāt tas jā dara attiecībā uz visām Eiropas valodām un valstīm ⁽¹⁰⁾,

Integrēt e-integrācijas pasākumus, lai sasniegtu maksimāli ilgstošu ietekmi

41. īpaši uzsver interešu pārstāvju ciešas profesionālās sadarbības un partnerības nozīmi;

42. uzsver, ka nolūkā panākt vispilnīgāko ilgtspējību un efektivitāti saskaņoti un konsekventi jānovērš regulatīvie, tehniskie un citi šķēršļi, kas kavē e-integrācijas izplatību;

43. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanas nozīmi ne tikai īstenošanas posmā, bet arī stratēģijas izstrādes posmā, kā arī, lai uzturētu efektīvus sakarus ar interešu pārstāvjiem, nodrošinātu saziņu, paaugstinātu programmu efektivitāti;

44. noteikti atbalsta Eiropas Komisijas ieteiktos pasākumus, kas virzīti uz IST jomā veikto pētījumu skaita palielināšanu un to kvalitātes paaugstināšanu. Papildus pētniecībai un izstrādei jāuzsver mehānismi, kas palīdz pētniecības rezultātus izmantot visā Eiropas rūpniecībā, sniedzot konkrētus rezultātus;

45. pauž gandarījumu par to, ka pētniecības programmās ir uzsvērtā digitālā satura bagātība, savietojamība, un informācijas apmaiņas drošība;

46. piekrīt, tam, ka IST kā jaunam "sabiedrības instrumentam" ir liela nozīme, tādēļ IST stratēģijas jāsaista ar Savienības sociālo politiku;

(*) CdR 256/2004 fin.

⁽¹⁰⁾ CdR 32/2006 fin.

47. RK uzsver, ka jāattīsta tās horizontālās prioritārās jomas, kas sekmē vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu (piemēram, publisko mājas lapu pieejamība visiem iedzīvotājiem, kā arī platjoslas infrastruktūras izveidošana) un kurām nepieciešams valsts atbalsts;

48. atzīst, ka Savienības līmeņa e-integrācijas politika var sniegt pievienoto vērtību (saskaņošana, sadarbība, forums, partnerība, finansējums). Piekrīt, ka ir svarīgi palielināt šīs jomas caurskatāmību un sociālās atbildības apziņu;

49. atbalsta plašu un pastāvīgu informācijas un labākās prakses apmaiņu starp interešu pārstāvjiem, atklātumu, kā arī sadarbību vietējā un reģionālajā līmenī, piedaloties IST uzņēmumiem, pārvaldes iestādēm, publiskajiem un privātajiem pakalpojumu sniedzējiem, patērētāju organizācijām, lai panāktu pēc iespējas lielāku efektivitāti;

50. turklāt uzskata par svarīgu izveidot Eiropas mēroga reģionālo tīklu, kas palīdzētu palielināt un uzlabot iespējas reģionu dalībai sadarbības projektos. Integratīva informācijas sabiedrība IST nozarei paver plašas tirgus iespējas;

51. uzsver trīskārtēja ieguvuma iespēju: ieguvumu rūpniecībai, lietotājiem un sabiedrībai (*triple-win*);

52. iesaka Eiropas Komisijai izstrādāt un izmantot tādas rādītājus, kas ilustrē vai ļauj veikt salīdzinošu novērtējumu par IST izplatību un izmantošanu dažādos reģionos, lai regulāri varētu izdarīt secinājumus, kas nepieciešami reģionālo pasākumu ieviešanai attiecībā uz tehnoloģijām, kā arī ekonomisko un sociālo konvergenci.

Briselē, 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Zaļā grāmata par pilsētas transportu”

(2008/C 172/04)

REĢIONU KOMITEJA

- rosina rīkoties koordinēti, lai risinātu problēmas, ko visās ES pilsētās rada transporta sastrēgumi un piesārņojums, izvēloties integrētu pieeju minēto problēmu risināšanai, kurā liela nozīme būtu Eiropas Savienībai, bet konkrētu risinājumu meklējumi būtu vietējo un reģionālo pašvaldību pārziņā;
- aicina ES rosināt vietējās un reģionālās pašvaldības izstrādāt ilgtermiņa mobilitātes plānus, kuru pamatā ir pilsētu un to aglomerāciju partnerība, lai rastu vietējiem apstākļiem atbilstošus risinājumus (stāvlaukumi pie pilsētu robežām, piemērotāku transporta veidu attīstīšana, sabiedriskā transporta optimizācija utt.). Šādos plānos varētu paredzēt “tīro” zonu (zonas, kurās nav satiksmes sastrēgumu un piesārņojuma) izveidi un noteikt, ka ieguldījumiem šādu zonu izveidošanā ir prioritāra nozīme;
- apzinās nepieciešamo finanšu līdzekļu apjomu un tādēļ ierosina minētos mobilitātes plānus īstenot, veidojot plašu partnerību, it īpaši ar privāto sektoru. Komiteja rosina Komisiju sadarbībā ar Eiropas Investīciju banku izstrādāt inovatīvus finanšu instrumentus, ar kuriem varētu finansēt vajadzīgo infrastruktūru un videi nekaitīgākas tehnoloģijas;
- rosina izveidot tādu ES līmeņa kārtību pārskatu sniegšanai pilsētu transporta jomā, kas ļautu novērtēt gūtos panākumus. Vispirms varētu veikt ES finansētu pētījumu, kurā salīdzināts stāvoklis ES pilsētās un metodes, ko tās izmanto minēto problēmu risināšanai.

Ziņotājs: sers Albert BORE (UK/PSE), Birmingemas pilsētas padomes loceklis

Atsauces dokuments

Zaļā grāmata "Ceļā uz jaunu pilsētu mobilitātes kultūru"

COM(2007) 551 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA,

Svarīgākie ieteikumi

1. atzinīgi vērtē ES apņemšanos turpināt pūliņus, lai palielinātu Eiropas ekonomikas konkurētspēju, kā arī nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību un ierobežotu klimata pārmaiņas. Minētie uzdevumi, kas formulēti Lisabonas programmā, Gēteborgas nolīgumā un Rīcības plānā klimata pārmaiņu ierobežošanai, ir ļoti nozīmīgi, lai nodrošinātu Savienības nākotni. Atbilstīgi Lisabonas stratēģijas mērķiem RK politikas prioritātēs ir atzīts, ka konkurētspējai ir izšķirīga nozīme ekonomiskās izaugsmes nodrošināšanā, jo īpaši urbanizētās teritorijās, kā arī teritoriālās kohēzijas veicināšanā;

2. uzsver, ka dalībvalstīs ir dažāds pienākumu sadalījums starp vietējo, reģionālo un valsts līmeni. Svarīgi, lai Komisijas rīcības plānā minēto pasākumu īstenošanai nebūtu noteikti konkrēti organizatoriskie risinājumi;

3. uzsver, ka pilsētām nepārtraukti jārisina ar izaugsmi un vides aizsardzību saistīti jautājumi. Vides problēmu saasināšanās tomēr kavēs izaugsmi. Pilsētas un pilsētu teritorijas var sekmēt konkurētspējas paaugstināšanu un klimata pārmaiņu ierobežošanu. Lai to panāktu, jāveic pasākumi pilsētu un lielo pilsētu teritoriju pieejamības uzlabošanai, kā arī jārisina vides problēmas. Pilsētu reģionos var īstenot ieceri par izaugsmes negatīvās ietekmes uz klimatu būtisku samazināšanu, jo alternatīvi transporta risinājumi ir rentabli tieši blīvi apdzīvotās pilsētu teritorijās;

4. rosina rīkoties koordinēti, lai pilsētās efektīvi risinātu ievērojamās problēmas, kuras rada transporta sastrēgumi un neatrisinātie vides jautājumi, un līdz 2050. gadam panāktu, ka transportlīdzekļi nerada oglekļa emisiju. Minētās problēmas veiksmīgi risinātas dažās pilsētās, tomēr ir vajadzīga visaptverošā stratēģija, kas izstrādāta, ievērojot subsidiaritātes un proporcionalitātes principu;

5. atzīst vietējo un reģionālo pašvaldību īpašo nozīmi pilsētu transporta politikas plānošanā un īstenošanā un piekrīt Komisijas viedoklim, ka jauns skatījums uz mobilitāti pilsētās nozīmē visu publiskā un privātā transporta veidu komodalitāti, nodrošinot pāreju uz videi nekaitīgiem transportlīdzekļiem;

6. atbalsta integrētu ES politiku vides, teritoriālā plānojuma un mobilitātes jomā, īpaši uzsverot šādus ES līmeņa pasākumus:

- 1) lai uzlabotu gaisa kvalitāti un samazinātu trokšņu piesārņojumu, ES jāīsteno saskaņotāka transporta politika, īpašu uzmanību veltot emisijas avotiem. Ja tehnika būs labāka un degviela — videi nekaitīgāka, transportlīdzekļi radīs mazāku piesārņojumu, būs klusāki un patērēs mazāk degvielas;
- 2) lai palielinātu satiksmes drošību, ES būtu jāstimulē autotransporta tehnikas pilnveidošana;
- 3) lai atbalstītu vietējā un reģionālā līmeņa politiku cenu noteikšanas jomā, ES būtu jāveicina attiecīgo metožu izstrāde;
- 4) ES būtu jāsekmē pilsētu teritoriju piesaiste ātrgaitas dzelzceļa un tramvaja līnijām un tīkliem;
- 5) ES būtu jācenšas panākt "tīro" zonu ierīkošanai paredzēto ceļa zīmju un apzīmējumu saskaņošana. Pilsētām jānodrošina pēc iespējas lielāka rīcības brīvība "tīro" zonu izveidē;
- 6) ES būtu jāveicina bezmotora transportlīdzekļiem paredzētu ceļu izbūve, lai gājēji, velosipēdisti vai citu videi nekaitīgu transporta veidu lietotāji varētu droši pārvietoties;

7. aicina Eiropas Savienību veicināt minēto problēmu risināšanu reģionos un it īpaši pilsētās, rosinot tās izstrādāt visaptverošus ilgtermiņa mobilitātes plānus sastrēgumu mazināšanai un klimata pārmaiņu ierobežošanai, kā arī attīstīt alternatīvus satiksmes veidus un nodrošināt ceļotājiem izvēles iespējas, tādējādi paplašinot ilgtspējīgu transporta veidu izmantošanu. Minētajiem plāniem jāsekmē "tīro" zonu (nesen noteiktas teritorijas, kurās ir zems piesārņojuma līmenis un maz sastrēgumu un kuras atšķiras no "zaļajām" zonām, kas ir tikai piesārņojuma neskartas teritorijas) izveide, piešķirot tām "tīrās" zonas statusu un nosakot, ka to izveides finansēšanai ir prioritāra nozīme;

8. atzīst, ka dažās dalībvalstīs nebūs viegli rast līdzekļus šādu "tīro" zonu atbalstam. ES uzdevums ir, cieši sadarbojoties ar Eiropas Investīciju banku, izstrādāt inovatīvus finanšu instrumentus, ar kuriem varētu finansēt ilgtspējīgai mobilitātei vajadzīgo infrastruktūru un investēt transportlīdzekļos ar zemu oglekļa emisiju līmeni. To varētu paveikt, paplašinot CIVITAS programmu vai pēc CIVITAS pārtraukšanas 2009. gadā iekļaujot šos pasākumus ES finansētā programmā, kas būs CIVITAS turpinājums;

9. rosina izveidot ES līmeņa kārtību pārskatu sniegšanai par sasniegumiem pilsētu transporta jomā un veiksmīgi īstenotiem pasākumiem, kas var kalpot par paraugu citām ieinteresētajām pusēm. Minētais process jāsāk ar ES finansētu pētījumu, kurā salīdzinātas pilsētas visā ES un to īstenotie pasākumi, lai mazinātu sastrēgumus, panāktu uzlabojumus vides jomā un nodrošinātu ilgtspējīgākus transporta veidus. Katru gadu pavasarī notiekošajai Eiropadomes sanāksmei iesniedz ziņojumu par Lisabonas stratēģijas mērķu īstenošanu, un minētajā ziņojumā būtu jāiekļauj arī ziņojums par sasniegumiem pilsētas satiksmes jomā;

10. iesaka Komisijai komodalitātes veicināšanas nolūkā publicēt pamatnostādnes, kurās būtu noteikti kopīgi standarti metodēm, kā aprēķināmas dažādo transporta veidu kopējās izmaksas un priekšrocības (tajā skaitā tādi ārējie faktori kā sastrēgumi, kaitējums videi, sociālā integrācija, ietekme uz nodarbinātību, kā arī pilsētu centru sociālā dzīvotspēja). Komiteja iesaka Komisijai arī noteikt tādus automobiļu ekoloģiskos standartus, kas atbilstu patērētāju interesēm un atspoguļotu vides aizsardzības izmaksas visā automobiļu kalpošanas laikā;

11. mudina Komisiju atbalstīt un atzinīgi novērtēt paraugprakses izplatīšanas tīklus (tajos būtu jāiesaista RK), lai tos paplašinātu tādā jomā kā dažādu transporta veidu kombinēts izmantojums, kas ir alternatīva personīgajam automobilim un tā aktīvai lietošanai. Minētais atbalsts var arī izpausties, izvērtot tādas iniciatīvas kā novatoriski maksas noteikšanas mehānismi un "tīro" zonu izveidošana paraugpilsētās;

12. rosina Komisiju neaizmirst pozitīvo pieredzi, kas gūta saistībā ar atzinības izteikšanas sistēmām gadījumos, kad ir jāfīnansē zinātnības izplatīšana, un šādas atzinības izteikšanas sistēmas izmantot kā attiecīgajiem pilsētreģioniem paredzētu mārketinga instrumentu un kā mērķi, uz kuru tiek ties citiem pilsētreģioniem;

13. rosina ES, izmantojot tādas iniciatīvas kā "labākās paraugprakses pilsētas" un "paraugpilsētas", pievērst Eiropas un visas pasaules uzmanību tam, kā ES meklē un īsteno novatoriskus un arī sarežģītus risinājumus aktuālajām problēmām. Komiteja uzskata, ka pilsētreģioniem pašiem būtu jāizstrādā mobilitātes programmas, kas būtu spēkā vismaz turpmākos 20 gadus. Minētās programmas varētu aptvert arī finansiālus aspektus, jaunu tehnoloģiju izstrādi un izmēģināšanu, vajadzības infrastruktūras jomā, novatoriskus iepirkuma veidus, kas veicina inovāciju, utt. Ar plānveidīgu pieeju visām ES pilsētām, kā arī tādām iniciatīvām kā "labākās paraugprakses pilsētas" un "paraugpilsētas", būtiski paplašinot CIVITAS vai izstrādājot jaunu programmu, ES varētu parādīt Eiropai un visai pasaulei, ka tā meklē un lieto novatoriskus un sarežģītus risinājumus mūsu aktuālajām problēmām un izmanto iespējas, kas mums pašreiz paveras;

14. aicina visu līmeņu valsts un pārvaldes iestādes atbalstīt pasākumus vienotu (publisku-publisku un publisku-privātu) iepirkuma procedūru vienkāršošanai, lai veicinātu "tīro" zonu veidošanu (ja vien šāda vienota iepirkuma procedūra nav pretunā ar plašākām sabiedriskām interesēm). Vienots iepirkums spēj radīt tirgu ražotājiem, kas veic ieguldījumus jaunu tehnolo-

ģiju izstrādē, kā arī veicināt inovācijas procesu. ES varētu atbalstīt minēto pasākumu, veicinot paraugprakses tīklu veidošanu tādās jomās kā videi nekaitīgs iepirkums un jaunu transporta tehnoloģiju izstrādes sekmēšana, iesaistot reģionus un vietējās pašvaldības, kas aktīvi piedalās transporta tehnoloģiju ražošanā, pētniecībā un izstrādes atbalstīšanā. Abi minētie pasākumi sniegtu labumu pilsētām, jo tie veicinātu jaunu tehnoloģiju pieprasījumu un piedāvājumu;

15. uzsver, ka jāgūst pilnīgāks priekšstats par to, kāda turpmāk būs privātā sektora nozīme, lai nodrošinātu alternatīvus transporta veidus un panāktu, ka pilsētu pieejamības uzlabošana neizraisa transportlīdzekļu kilometrāžas pieaugumu, un tādēļ iepriekš minētajā ES mēroga salīdzinošajā pētījumā jānoskaidro arī, kāda bijusi privātā kapitāla un privāto uzņēmumu nozīme pašreizējo novatorisko risinājumu izstrādē un kādus stimulus iespējams paredzēt, lai pēc iespējas palielinātu privātā sektora ieguldījuma efektivitāti;

16. norāda uz faktu, ka Zaļā grāmata ir publicēta istajā brīdī, jo problēmu risināšanai būs jāpiešķir papildu līdzekļi visos līmeņos. ES ar TEN-T programmas starpniecību jau piešķir ievērojamus līdzekļus mobilitātes veicināšanai un transporta problēmu risināšanai, kā arī pilsētu teritorijām, izmantojot struktūrfondu finansējumu, kas paredzēts konverģences reģioniem. Pilsētas ir svarīga un neatņemama satiksmes tīklu daļa, jo tās ir satiksmes mezgli, kuros krustojas dažādu transportlīdzekļu maršruti, pilsētas arī parasti ir pārvietošanās sākuma un gala punkts. Tādēļ pilsētas transportam jāvelta tikpat liela uzmanība kā transporta tīkliem. Jāorientējas uz ilgāku laikposmu, un ilgtermiņa plāni ir arī jāīsteno. Pilsētas un reģioni negaida, kamēr problēmas izpaužas pilnā apjomā, vēlams ir aktīva rīcība. Tādēļ, sadalot līdzekļus, visos līmeņos jāpievēršas ne tikai jau aktuālu problēmu risināšanai, bet papildu līdzekļi jāpiešķir tām pilsētām un reģioniem, kas savlaicīgi sāk risināt problēmas, kas varētu rasties nākotnē;

17. uzsver, ka jaunajās darbības programmās, kas attiecas uz konverģences reģioniem, svarīgi ir atbalstīt pasākumus, kas veicina mobilitāti pilsētās. Attiecīgajiem reģioniem un pilsētām tad būtu jāpierāda, ka to īstenoto un ES finansēto pasākumu mērķis ir nozīmīgāko jautājumu risināšana.

Ceļā uz raitāku pilsēttransportu

1. jautājums — Vai būtu jāapsver ideja par "kvalitātes sertifikātu" sistēmas izveidi, lai novērtētu progresīvāko pilsētu pūliņus sastrēgumu problēmas risināšanā un dzīves apstākļu uzlabošanā?

18. ES varētu ieviest sistēmu, kas būtu līdzīga Zilā karoga shēmai, kura jau darbojas ES, piešķirot ekosertifikātu par noteiktu rādītāju izpildi, kā arī "tīro" zonu (teritorijas ar zemu piesārņojuma līmeni un maz sastrēgumiem) shēmu. Finansējumu varētu piešķirt arī projektiem "paraugpilsētās", kurās ir dažāds iedzīvotāju skaits un kurām ir dažāds vēsturiskais mantojums. Minēto projektu finansēšana varētu notikt, attiecinot CIVITAS uz lielāka mēroga projektiem (sk. 21. jautājumu).

19. Ikgadēju ziņojumu par paraugprakses ieviešanu varētu pievienot ziņojumam, kas būtu veltīts pilsētu panākumiem izvirzīto mērķu īstenošanā un katru gadu būtu jāiesniedz pavasarī notiekošajā Eiropadomes sanāksmē.

2. jautājums — Kādi pasākumi būtu īstenojami, lai veicinātu iešanu kājām un braukšanu ar velosipēdu kā patiesas alternatīvas braukšanai ar automobili?

20. Vienīgā iespēja kā pārvietošanos kājām vai pārvietošanos ar velosipēdu padarīt par patiesu alternatīvu autotransporta izmantošanai ir plaša, kvalitatīvi augstvērtīga un pieejama gājēju un velosipēdistu celiņu tīkla izveide vai pilnveidošana, kas jāveic pašvaldībām, tādējādi nodrošinot, ka velosipēdu kā transporta līdzekli ES iedzīvotāji izmanto plašāk nekā līdz šim. Lai to panāktu, vispirms būtu jāīsteno “kompaktas pilsētas” koncepcija. Jaunu apbūvi plānojot funkcionāli, iespējams samazināt attālumu, kas jāpārvar gājējiem un riteņbraucējiem. “Tīro” zonu veidošana pilsētās, īstenojot stingrus pasākumus, lai ierobežotu sastrēgumus un gaisa piesārņojumu, būtiski uzlabotu apstākļus iešanai kājām un braukšanai ar velosipēdu. Jau zināmi daudzi paraugprakses piemēri, kā organizēt popularizēšanas kampaņas skolās un apdzīvotās vietās, un ES uzdevums ir atbalstīt profesionālu apvienību tīklus, popularizēt paraugprakses piemērus, kā arī atzinīgi novērtēt sasniegumus. Eiropai jāizmanto pozitīvā pieredze, kas gūta īstenojot TAPESTRY⁽¹⁾ programmu.

3. jautājums — Ko varētu darīt, lai veicinātu pāreju uz ilgtspējīgiem pilsētas transporta veidiem?

21. Lai šāda pāreja notiktu, jāīsteno integrēta pieeja un jāuzlabo apstākļi pasažieriem, kas izmanto ilgtspējīgus transporta līdzekļus, proti, tie jāpadara pievilcīgāki un vienlaikus jāsamazina to transporta veidu pievilcība, kas nav ilgtspējīgi. Šāda integrēta pieeja arī jāizmanto, plānojot pasākumus gaisa tīrības nodrošināšanas, trokšņu novēršanas un satiksmes (attīstības) jomā. Turpmāk, pārskatot attiecīgās ES direktīvas, jāievēro subsidiaritātes princips un jāņem vērā šī integrētā pieeja plānošanas procesam. Tas nodrošinātu tiesisko noteiktību pašvaldībām, kuras plānošanas procesā izmanto šādu integrētu pieeju. Kopienas tiesību aktu nediferencētai piemērošanai, īpaši valsts atbalsta un iepirkumu jomā, bieži vien ir nevēlamas un neparedzamas sekas. Tas, kādā veidā tiek nodrošināti transporta pakalpojumi — pakalpojumu sniedzēju nosaka konkursa kārtībā vai tos sniedz pati pašvaldība –, arī turpmāk būtu jāizlemj reģionālā un vietējā līmenī.

4. jautājums — Kā vēl vairāk paplašināt tīru un energoefektīvu tehnoloģiju izmantošanu pilsētas transportā?

22. Komiteja atzinīgi vērtē Zaļajā grāmatā iekļautos priekšlikumus izvirzīt arvien tālejošākus mērķus, nosakot aizvien stingrākus emisijas standartus un veicinot kopīgiem standartiem atbilstošu pilsētas “zaļo zonu” plašāku izplatību. Iespējams, ka būtu jāizvirza arī ES mēroga mērķi, kas varētu būt saistīti ar nodokļu atvieglojumiem atkarībā no tādu publiskā sektora iepirkumu īpatsvara, kuri atbilst noteiktām ekoloģiskās kvalitātes prasībām. Ar dažādu ES izveidotu uzņēmējdarbības tīklu starpniecību varētu rosināt, lai lielie privātie uzņēmumi apņemas īstenot vides aizsardzības prasībām atbilstīgu iepirkuma politiku.

6. jautājums — Vai jāizstrādā kritēriji vai pamatnostādnes zaļo zonu un tajās spēkā esošo ierobežojumu noteikšanai? Kā labāk nodrošināt, ka minētās zonas nekavētu brīvu satiksmi? Vai problēmas rada vietējo noteikumu, kas ir spēkā zaļajās zonās, pārrobežu izpilde?

23. Jo īpaši tādēļ, ka jāizveido vispārattīstītas transportlīdzekļu kategorijas atkarībā no to enerģijas patēriņa un radītās emisijas līmeņa, ES pamatnostādnes (nevis noteikumi) par zaļo zonu noteikšanu veicinātu skaidrību un saskanību. Iespējams, ka būtu jāizveido Eiropas mēroga tīmekļa vietne, kurā standartizētā formā būtu apkopoti dati par ES pilsētām un konkrēta informācija par attiecīgo pilsētas rajonu. Vienots “zaļajās” zonās iebraucošo transportlīdzekļu marķējums atkarībā no to radītās emisijas līmeņa būtu lietderīgs transportlīdzekļu vadītājiem, kā arī atvieglotu noteikumu īstenošanu pilsētās, jo visā Eiropā būtu spēkā visiem transportlīdzekļiem vienādi marķēšanas kritēriji.

24. Jāizstrādā Eiropas mēroga pamatnostādnes par ceļu satiksmes noteikumiem, kas attiecas uz vides un mazāk aizsargāto satiksmes dalībnieku aizsardzību. Dalībvalstis būtu jāmudina iekļaut šīs pamatnostādnes ceļu satiksmes noteikumos, tādējādi visā Eiropas Savienībā nodrošinot lielāku skaidrību un saskaņotību.

25. Norāda, ka daudzas pilsētas un reģioni pašlaik veido “tūrās” zonas un apzīmē tās ar savām ceļa zīmēm un apzīmējumiem. Lai tas neizraisītu apjukumu starptautiskos pārvadātājos un tūristos, ES būtu jāizstrādā vienotas ceļa zīmes un apzīmējumi. “Tīro” zonu izveidē vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāatstāj pēc iespējas lielāka rīcības brīvība.

26. Vietējo noteikumu pārrobežu izpilde ir īstenojama jau šobrīd (Padomes 2005. gada 24. februāra Pamatlēmums Nr. 2005/214/JI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz finansiālām sankcijām).

27. RK pauž bažas par to, ka Eiropas Komisija, nenogaidot apspriežu rezultātus, decembrī iesniedza pilnībā pārstrādātu priekšlikumu par “tīro” un energoefektīvo autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu (COM(2007) 817 galīgā redakcija).

(1) TAPESTRY — *Travel Awareness, Publicity and Education Supporting a Sustainable Transport Strategy in Europe* (programma “Izpratne par transporta jautājumiem, reklamēšana un izglītošana — faktori, kas veicina ilgtspējīga transporta stratēģiju Eiropā”). TAPESTRY bija trīs gadus ilgs pētniecības un demonstrējumu projekts, ko Eiropas Komisija (Enerģētikas un transporta ĢD) finansēja 5. PTA pamatprogrammā.

5. jautājums — Kā varētu sekmēt vienotu un vides prasībām atbilstošu iepirkuma politiku?

28. Papildu priekšrocības varētu gūt, *STEER* ⁽²⁾ programmu piesaistot jaunajiem ES vides aizsardzības standartiem, kuru pamatā ir Zaļajā grāmatā minētie principi, kas paredz ņemt vērā sociālās izmaksas visa darbmūža laikā. ES līmenī varētu veicināt partnerību, sadarbojoties ar piegādātājiem, ar piegādātāju tīklu starpniecību izplatot principus, kas paredz ņemt vērā sociālās izmaksas visa darbmūža laikā, sekmējot kopējus standartus un savstarpēju atzīšanu, kā arī atbalstot atbilstošu akadēmisku pētījumu pārtapšanu novatoriskos un komerciāli izdevīgos produktos.

7. jautājums — Kā turpmāk veicināt automobiļu vadīšanu, kas nekaitē apkārtējai videi?

29. Braukšanas apmācību laikā jāuzsver videi nekaitīgas automobiļu vadīšanas sabiedriskā un finansiālā nozīmība. Mērķis ir mainīt automobiļu vadīšanas ieradumus. Šīs iemaņas, izmantojot vienotus prasmīgas un piesardzīgas automobiļu vadīšanas kritērijus, būtu jāpārbauda valstu eksāmenos, kuros tiek novērtēta automobiļa vadīšanas prasme. ES varētu veicināt paraugprakses apmaiņu, rīkojot kampaņas un izmantojot dažādus mārketinga instrumentus (līdzīgi kā ES veiksmīgi īstenotajā iniciatīvā "TAPESTRY"). Automobiļu vadīšanu, kas nekaitē apkārtējai videi, var arī veicināt, sekmējot tādu ierīču uzstādīšanu, kas norāda automobiļa degvielas patēriņu.

Ceļā uz viedāku pilsēttransportu

8. jautājums — Vai jāveido un jāveicina labāki informācijas pakalpojumi ceļotājiem?

30. Nozīmīgu ieguldījumu ilgtspējības veicināšanā var sniegt to informācijas pakalpojumu uzlabošana, kas paredzēti ceļotājiem pirms došanās ceļā un ceļojuma laikā. Eiropas pilsētās jau atrodam daudzi paraugprakses piemēri. ES līmenī ir jāveicina gan esošo sistēmu paplašināšana un to savstarpējā savietojamība, izveidojot kopējas sistēmas un kopīgus simbolus, gan arī paraug-sistēmas. Šajā ziņā būtiskai nozīmei ir satelītnavigācijas sistēmai *Galileo*.

31. Sabiedriskā transporta pasažieriem sniegtie informācijas pakalpojumi ir jāattīsta un jāuzlabo. Internetā un mobilajos telefonos savlaicīgi sniedzot pasažieru individuālajām vajadzībām pielāgotu informāciju par patieso situāciju un ziņas par traucējumiem, varētu ievērojami palielināt sabiedriskā transporta pievilcīgumu un konkurētspēju salīdzinājumā ar ne tik ilgtspējīgiem transporta veidiem. Jaunu informācijas pakalpojumu izstrādē svarīga nozīme būs sistēmai "*Galileo*". Tādēļ ir svarīgi, lai ES uzņemtos atbildību par sistēmas "*Galileo*" pēc iespējas ātrāku izveidi.

⁽²⁾ Programma *STEER* papildina programmu "Saprātīga enerģija Eiropai", kuras mērķis ir alternatīvi transportlīdzekļi un degviela, kā arī pasākumi, kas veicina energoefektīvākas transporta sistēmas un palielina vietojo enerģētikas aģentūru lietpratību transporta jautājumos.

32. Īpaši jāatbalsta projekti tādu informācijas pakalpojumu izveidei, kas ļautu uzlabot sabiedriskā transporta tīkla kopējo darbību, tas ir, informācijas sistēmas, kas sniedz visaptverošu informāciju par savienojumiem un situāciju integrētas transporta sistēmas tīklā visā aglomerācijā un ārpus tās robežām (reģionā, kantonā, pavalstī).

9. jautājums — Vai jāīsteno papildu pasākumi, lai nodrošinātu saskarņu standartizāciju un viedo transporta sistēmu (*ITS*) savstarpējo savietojamību pilsētās un lielpilsētās? Kuriem lietojumiem minēto pasākumu īstenošanā ir jāpiešķir prioritāte?

33. Līdzšinējie pasākumi savietojamības nodrošināšanai ir sekmējuši tehnisko standartu ieviešanu, un ES ir jāturpina pūliņi minētajā jomā. Vairāk jāveicina gan pilsētu grupu, gan dalībvalstu vienota pieeja, piemēram, izstrādājot tiešsaistes uzraudzības un informēšanas sistēmas, kas ļauj novērst lielus sastrēgumus.

34. Līdztekus transporta lietotāju informēšanas sistēmām būtu jāizstrādā kopējas un (cik vien iespējams) Eiropas mēroga sistēmas (piemēram, *BACT* ⁽³⁾ sistēmas), kas ļauj iegūt statistikas datus transporta nozares un plānošanas vajadzībām.

Ceļā uz pieejamu pilsēttransportu

11. jautājums — Kā uzlabot kolektīvā transporta kvalitāti Eiropas pilsētās?

35. Sekmējot pētniecību un izstrādi, ES jāveicina vienotiem standartiem atbilstoša aprīkojuma izstrāde un infrastruktūras izveide, lai nepārtraukti uzlabotu pakalpojumu kvalitāti. Pieprasījumu varētu palielināt, publisko finansējumu piešķirot atkarībā no klientu apmierinātības līmeņa.

36. Šajā ziņā lietderīgi būtu pasākumi, kas atspoguļotu tiešās un netiešās izmaksas, jo tie līdzsvaro dažādus faktoros, kas ietekmē lēmumu par transporta veida izvēli.

12. jautājums — Vai jāveicina īpašu kolektīvajam transportam paredzētu satiksmes joslu izveidošana?

37. Mēs uzskatām, ka līdztekus viedām transporta sistēmām ir jāveicina īpašu kolektīvajam transportam paredzētu satiksmes joslu izveidošana. ES uzdevums ir atbalstīt projektus, lai izveidotu satiksmes joslas, kas paredzētas tikai autobusiem, tramvajiem un trolejbusiem, vai satiksmes koridorus, kurus līdztekus sabiedriskajam transportam var izmantot arī gājēji un ritenbraucēji, kā arī izstrādāt vienotu zīmju un apzīmējumu sistēmu. Sabiedriskajam transportam rezervētas braukšanas joslas var būt efektīvs paņēmieni, kā veicināt sabiedriskā transporta plašāku lietošanu. Ja to panāk, samazinot pārējiem satiksmes dalībniekiem paredzēto braukšanas joslu skaitu, iespējams, ka kopējais transportlīdzekļu skaits ielās samazināsies, tomēr pārējā auto-transporta satiksmes intensitāte palielināsies. Dažkārt ir sarežģīti

⁽³⁾ *BACT* nozīmē "Best Available Control Technology" ("Labākā pieejamā kontroles tehnoloģija").

panākt sabiedrības izpratni par šādiem pasākumiem, kā arī tos īstenot. Šajā ziņā ES un valsts līmenis var atvieglot vietējā līmeņa lēmēju darbību, informējot sabiedrību un veicot izpratnes veicināšanas pasākumus. Iespējams arī attīstīt internetā piedāvātus automašīnu koplietošanas pakalpojumus un modeļus, kā šādu koplietošanas pakalpojumus izmantojošām personām noteiktās diennakts stundās piedāvāt iespēju braukt sabiedriskajam transportam paredzētajā joslā, ja automašīnā ir vismaz trīs cilvēki.

13. jautājums — Vai jāpieņem Eiropas harta par pasažieru tiesībām un pienākumiem kolektīvajā transportā?

38. Komiteja atbalsta ieceri paplašināt ES Pamattiesību hartas darbības jomu, lai tā iekļautu noteikumus par sabiedriskā transporta pasažieru tiesībām un pienākumiem, kas ļautu uzlabot tā pieejamību, it īpaši cilvēkiem, kuriem ir kustību traucējumi.

14. jautājums — Kādi pasākumi būtu veicami, lai pētniecībā un mobilitātes plānošanā pilsētās lielāka vērtība tiktu veltīta gan pasažieru, gan kravu pārvadājumiem?

39. To varētu panākt, nosakot pētniecības un paraugprojektu finansēšanas kritērijus, kas īpaši veicinātu energoefektīvu, videi nekaitīgu un pilsētas videi piemērotu transportlīdzekļu ieviešanu. Jāapsver arī īpašu emisijas samazināšanas kritēriju noteikšana pilsētās saistībā ar "kvalitātes sertifikātu" sistēmu, kas minēta 18. punktā (1. jautājums).

15. jautājums — Kā uzlabot pilsētas un starppilsētu transporta, kā arī teritorijas apsaimniekošanas koordināciju? Kāda organizatoriskā struktūra būtu piemērota?

40. Mēs atbalstām tādu brīvprātīgi izstrādātu mobilitātes plānu īstenošanu, kuros ņemta vērā visa konurbācija kopumā. Svarīgi, lai smagkravas transporta maršruti tiktu novirzīti ārpus pilsētu centriem. Nepastāv tikai viens vislabākais risinājums, tādēļ konurbācijās jāizstrādā vietējā līmeņa risinājumi, kam būtu ES prasībām atbilstoši rezultāti, kuru sasniegšanu ES atbalsta. Pamatojoties uz minētajiem plāniem, nozīmīgākās ieinteresētās personas varētu noslēgt līgumisku vienošanos par mobilitāti.

41. RK uzskata — lai mazinātu sastrēgumus uz lielo pilsētu pievadceļiem, sadarbībā ar apkārtējo teritoriju pašvaldībām un, ja nepieciešams, arī pilsētu iestādēm, kuras atbild par transportu, pie lielo pilsētu robežām ir jābūvē lieli ceļu pārvadi ar pietiekamu skaitu stāvvietu, lai pilsētā iebrucošie varētu bez grūtībām atstāt savus automobiļus un, īpaši nekavējoties, turpināt ceļu ar sabiedrisko transportu (*park and ride*). Mēs uzskatām, ka būtu jāatbalsta integrētu transporta sistēmu izveide, ievērojot konurbāciju dabiskās robežas un iedzīvotāju vajadzības pārvietošanās jomā, kā arī jāveido vietējo pašvaldību apvienības vai tām līdzīgas struktūras, kas šādas sistēmas pārvaldītu.

42. Zemes izmantošanai jābūt saskaņotai ar mobilitātes plānošanu visos līmeņos, sākot no pašvaldību līmeņa, lai tādējādi panāktu abās jomās īstenoto iniciatīvu iespējami lielāku efektivitāti no vides, enerģētikas un funkcionālā viedokļa, jo abas minētās jomas ir cieši saistītas.

Ceļā uz drošāku pilsētu transportu

16. jautājums — Kādi pasākumi turpmāk veicami, lai palīdzētu pilsētām risināt problēmas saistībā ar ceļu satiksmes drošību un personisko drošību pilsētas transportā?

43. Gājēji un riteņbraucēji pilsētu teritorijās ir īpaši neaizsargāti, tādēļ pastāvīgi jāuzlabo ceļu satiksmes drošība, lai veicinātu minēto pārvietošanās veidu izmantošanu. Varētu veikt arī citus pasākumus, veicinot paraugprojektus, kas popularizētu novatoriskus veidus, kā gājējiem un riteņbraucējiem piešķirt priekšrocības tiesības attiecībā pret tehniskajiem transporta līdzekļiem, kā arī sekmējot tādu tehnoloģiju ātru ieviešanu, kas ļauj palielināt drošību. Pašvaldības jārosina rīkoties patstāvīgi un sākt sadarbību ar privāto sektoru, lai risinātu minētās problēmas. Šajā jomā ir jau atrasti daudzi risinājumi, kas uzskatāmi par paraugprakses piemēriem.

17. jautājums — Kā uzlabot tirgus dalībnieku un iedzīvotāju informētību par iespējām, kuras paver progresīva infrastruktūras pārvaldība un progresīvas automobiļu tehnoloģijas, kas ļauj palielināt drošību?

44. Mēs uzskatām, ka plaši popularizēti paraugprojekti ir labākais veids, kā informēt par iespējām, kuras paver minētās izstrādes. Komiteja atzinīgi vērtē Eiropas Ceļu satiksmes drošības novērošanas centra darbu, lai popularizētu minētās izstrādes, un norāda uz paraugprakses piemēriem Eiropas reģionos.

18. jautājums — Vai būtu jāizstrādā automātiskās radarierīces, kas piemērotas pilsētas apstākļiem, un jāveicina to izmantošana?

45. ES jāveicina jaunu tehnoloģiju izstrāde. Lietderīgi un svarīgi būtu, piemēram, veicināt izmēģinājumus visā Eiropā, lai gūtu labāku priekšstatu par minētās tehnoloģijas izmaksām un priekšrocībām.

Jauna mobilitātes kultūra pilsētās un tās veidošana

20. jautājums — Vai visām ieinteresētajām pusēm būtu jāsadarbjas, lai veidotu jaunu mobilitātes kultūru pilsētās? Vai minēto sadarbību sekmēs iniciatīva izveidot Eiropas Centru mobilitātes novērošanai pilsētās, kas darbotos līdzīgi kā Eiropas Ceļu satiksmes drošības novērošanas centrs?

46. Mēs uzskatām, ka šāda iniciatīva ir lietderīga, ņemot vērā panākumus, kas Eiropā gūti satiksmes negadījumu skaita samazināšanā. Eiropas Centra mobilitātes novērošanai pilsētās izveide ir atbalstāma, ja tā patiešām radīs pievienoto vērtību. Mēs arī esam pārliecināti, ka nelaiemes gadījumu skaita samazināšanos būtiski sekmēja pakāpenisku mērķu izvirzīšana, kas bija saistīta ar finansējuma saņemšanu. Eiropas Centrs mobilitātes novērošanai pilsētās varētu sekmēt paraugprakses ieviešanu, piedalīties "tīrās" zonas statusa piešķiršanā un Eiropadomes pavasara sanāksmē sniedzamā ziņojuma gatavošanā.

Finanšu resursi

21. jautājums — Kā esošos finanšu instrumentus, piemēram, struktūrfondus un Kohēzijas fondu varētu labāk un saskaņotāk izmantot, lai atbalstītu integrētu un ilgtspējīgu transportu?

47. Dažādās programmās, jo īpaši programmā *TEN-T*, no struktūrfondiem finansētajā programmā "Konverģences reģioni" un programmā *CIVITAS PLUS*, jau ir paredzēti ievērojami līdzekļi pasākumiem mobilitātes jomā. Nepašaubāmi, ka ES līdzekļi, kas tiek piešķirti projektu īstenošanai konverģences reģionu pilsētās, jāizlieto atbilstoši minētajā Zaļajā grāmatā izvirzītajiem mērķiem. No konverģences programmu budžeta finansētie pasākumi jāīsteno ar mērķi nodrošināt dažādu transporta veidu līdzsvaru, ņemot vērā to radītā piesārņojuma pakāpi un ietekmi uz klimatu. Konverģencei paredzētie līdzekļi un citu programmu līdzekļi nav pietiekami, lai panāktu radikālas un visā Eiropā vajadzīgas pārmaiņas. Turklāt minētie līdzekļi parasti netiek piešķirti teritorijām, kurām tie ir visvairāk vajadzīgi, proti, lielām pilsētām, kurās notiek strauja izaugsme un kuru konkurētspēju mazina ar vidi saistītas problēmas. Zaļā grāmata skaidri liecina, ka ir jārikojas. ES jāveicina radikālas pārmaiņas, ievērojami paplašinot *CIVITAS* programmu vai izstrādājot pilnīgi jaunu programmu. Ar minēto programmu līdzekļiem būtu jāatbalsta "tīro" zonu veidošana un finansēšana, kā arī līdzsvarotāka dažādu transporta veidu izmantošana atbilstoši šajā atzinumā minētajiem ieteikumiem. Šāda iniciatīva ļautu piesaistīt arī privātā sektora un valsts programmu līdzekļus.

23. jautājums — Kā mērķorientēti pētniecības pasākumi varētu sekmēt pilsētām raksturīgo ierobežojumu un pilsētu satiksmes attīstības integrāciju?

48. Šajā ziņā svarīga nozīme ir satiksmes pārvaldībai un satiksmes uzraudzībai, vienlaikus nodrošinot augstu apbūves blīvumu gar svarīgākajiem sabiedriskā transporta koridoriem. Īpaši svarīgi, lai pilsētu attīstība notiktu atbilstoši plānam, kas būtu saskaņots ar komunikācijas infrastruktūras un citu infrastruktūras tīklu koncepciju. Tādā gadījumā šāda saskaņošana

nebūs jāveic vēlāk. Svarīgākais ieguvums būs tas, ka pieprasījums pēc sabiedriskā transporta pakalpojumiem būs pietiekami liels, lai to piedāvāšana un sniegšana būtu rentabla.

24. jautājums — Vai ir jārosina noteikt maksu par iebraukšanu pilsētās? Vai jāpieņem vispārēji principi un/vai pamatnostādnes tādā jomā kā maksas noteikšana par iebraukšanu pilsētās? Vai ieņēmumi būtu īpaši jāiezīmē kolektīvā transporta uzlabošanai pilsētās? Vai ārējās izmaksas ir jāinternalizē?

49. Pilsētu iestādēm jāļauj noteikt maksu par iebraukšanu pilsētā. Būtu lietderīgi, ja ES atbalstītu paraugprakses modeļu izstrādi un mācīšanos no sistēmām, kas jau izveidotas. Vispārēju principu un/vai pamatnostādņu pieņemšana arī būtu lietderīga. Standartizācija būtu vēlama, bet grūti īstenojama. Lai vietējās un reģionālās pašvaldības spētu atrisināt ar ceļu pārslogotību un vides aizsardzību saistītās problēmas, to rīcībā jābūt efektīviem līdzekļiem. Maksājumi par ceļu noslogotību var būt ļoti efektīvs līdzeklis. Tādēļ ir svarīgi, lai vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu iespēja pašām pieņemt lēmumus par minētās nodevas ieviešanu un to, kā jāizmanto gūtie ienākumi. Vairākās dalībvalstīs vietējām un reģionālajām pašvaldībām šādas iespējas nav, jo attiecīgie lēmumi tiek pieņemti valsts līmenī. Būtu lietderīgi, ja ES palīdzētu izstrādāt paraugprakses modeļus, kā arī rosinātu mācīties no jau esošajiem paraugiem. RK uzskata, ka Komisija, skaidrojot minēto jautājumu un palielinot sabiedrības izpratni, sniegtu ievērojamu palīdzību vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai tā varētu ieviest maksājumus par ceļu izmantošanu.

25. jautājums — Kādu pievienoto vērtību ilgtermiņā varētu radīt ES mērķorientēts atbalsts videi nekaitīga un ilgtspējīga pilsētas transporta finansēšanai?

50. Mērķorientēts atbalsts ļautu sasniegt labākus rezultātus oglekļa dioksīda emisijas samazināšanā, jaunu tehnoloģisko lietojumu ātrākā ieviešanā, kā arī paraugprakses izplatīšanā un pārņemšanā. Tas, savukārt, ļautu Eiropas Savienībā samazināt satiksmes sastrēgumu radītās ekonomiskās izmaksas un ES izvirzīties vadošās pozīcijās pasaulē ilgtspējīgas attīstības tehnoloģiju un metožu tirgū, kā arī vienlaikus nodrošināt gan ekonomisko izaugsmi, gan ilgtspējīgu pilsētas transportu.

51. Pievienoto vērtību ES radītu arī mobilitātes nolīgumi, jo tādējādi veidotos spēcīgas ieinteresēto personu apvienības, kas spētu uzņemties ar lieliem aizņēmumiem saistīto risku. Šādi aizņēmumi ir vajadzīgi, lai izveidotu plaša mēroga un ilgtspējīgu transporta infrastruktūru. Minēto mērķi izdosies sasniegt ciešā sadarbībā ar Eiropas Investīciju banku.

Briselē 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Topošā kopējā Eiropas Patvēruma sistēma”

(2008/C 172/05)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības būs pirmās, kas piemēros Kopienas tiesību aktus par Eiropas kopējo patvēruma sistēmu, un ka vietējo un reģionālo pašvaldību darbu atvieglotu kopīga patvēruma piešķiršanas procedūra, kas paredz katras dalībvalsts solidarū un atbildīgu līdzdalību;
- iesaka vajadzības gadījumā valstu līmenī izveidot centrālo, reģionālo un vietējo iestāžu rīcības saskaņošanas mehānismu, lai nodrošinātu integrētu un vairāklīmeņu pārvaldību;
- iesaka pieņemt Eiropas regulu par šādiem aspektiem: piešķirtās aizsardzības savstarpēja atzišana, aizsardzības pienākuma nodošanas un vienota statusa procedūras bēgļiem un alternatīvās aizsardzības saņēmējiem;
- uzskata, ka Direktīvas Nr. 2003/109/EK noteikumu attiecināšana uz starptautiski aizsargātām personām ir būtisks pasākums, lai novērstu jebkuru iespējamo diskriminācijas risku, un instruments, kas papildina Kopienas līmeņa saskaņošanu patvēruma jautājumā;
- iesaka izstrādāt vienotas pamatnostādnes, lai sadarbībā ar vietējām pašvaldībām veiktu pasākumus, kas atvieglo patvēruma meklētāju un bēgļu piekļuvi sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem un mājoklim, un paredzēt programmas viņu līdzdalībai vietējo kopienu dzīvē; paredzēt precīzus un konkrētus noteikumus par diplomu atzišanu, profesionālo pārkvalificēšanos un kvalifikācijas apliecināšanu; paredzēt saimnieciskos resursus bēgļu darba sekmēšanai un/vai viņu vadības spēju attīstīšanai;
- lai bēgļu integrācija būtu veiksmīga, uzskata, ka ir būtiski, lai bēgļi sajustu, ka viņi piedalās attiecīgā rajona, pilsētas, valsts un Eiropas Savienības dzīvē. Konkrēta, simboliska un spēcīga nozīme ir bēgļu līdzdalībai vietējās politikajās norisēs, sākot ar balsošanas tiesībām un tiesībām būt ievēlētām vietējās vēlēšanās;
- iesaka plānot finansējumu un paredzēt piedāvājumu konkursus, lai nostiprinātu valstu un vietējā līmeņa dalībnieku kompetenci, īpašu uzmanību pievēršot psiholoģiskajam un sociālajam aspektam, neaizsargātības situāciju risināšanai un pārvaldībai.

Ziņotājs: Savino Antonio SANTARELLA kgs (IT/UEN-AE), Kandelas mērs

Atsauces dokumenti

Zaļā grāmata par topošo kopējo Eiropas patvēruma sistēmu

COM(2007) 301 galīgā redakcija

Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/109/EK, iekļaujot tās darbības jomā starptautiski aizsargātas personas

COM(2007) 298 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

Vietējo un reģionālo pašvaldību nozīme

1. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības būs pirmās, kas piemēros Kopienas tiesību aktus par Eiropas kopējo patvēruma sistēmu. Katru dienu šo pašvaldību teritorijā ierodas jauktas migrantu plūsmas, kurās ir arī patvēruma meklētāji, un pašvaldībām bieži vien ir jānodrošina medicīniskā un psiholoģiskā palīdzība personām, kas ir bijuši fiziskas vai morālas vardarbības upuri, ieskaitot spīdzināšanu. Lai pašvaldībām būtu šīs problēmas risināšanai nepieciešamās struktūras un kompetence, minētie pakalpojumi, kurus vietējās un reģionālās pašvaldības un to aģentūras parastos apstākļos nenodrošina, ir ievērojami jāatbalsta;

2. uzsver, ka vietējo un reģionālo pašvaldību darbu atvieglotu kopīga patvēruma piešķiršanas procedūra, kas paredz katras dalībvalsts solidarū un atbildīgu līdzdalību. Pašlaik vietējām un reģionālajām pašvaldībām dažās valstīs jāuzņemas nesamērīgi liela atbildība, un viens no tā iemesliem ir kopīgas patvēruma piešķiršanas sistēmas trūkums;

3. norāda, ka uzņemšanas un integrācijas projektu, kā arī stabilas darbavietas trūkuma gadījumā arī personas, kam piešķirts patvēruma meklētāja statuss, var kļūt par ekspluatācijas un noziedzības upuriem, kas savukārt var negatīvi ietekmēt drošību un sociālo kohēziju. Iespēja strādāt atalgotu darbu patvēruma piešķiršanas procedūras laikā varētu mazināt šo personu risku kļūt par ekspluatācijas upuriem un gatavību iesaistīties noziedzīgās darbībās;

4. iesaka katrā dalībvalstī izveidot vietējo pašvaldību tīklu, kas veiktu sociālās kohēzijas pasākumus ar mērķi apzināti iesaistīt bēgļus attiecīgo pašvaldību atbalstīto vietējā līmeņa projektu īstenošanā. Dalībvalstīs, kurās šāds pakalpojumu tīkls jau ir izmēģināts, teritoriālo komisiju darba rezultātā ir samazināti patvēruma pieprasījumu izskatīšanas termiņi un uzlaboti patvēruma meklētāju dzīves apstākļi, līdz ar to sekmējot viņu integrāciju vietējās kopienās. Turklāt tas daudzkārt ir pozitīvi atsaucies uz drošību un dzīves kvalitāti;

5. tādēļ iesaka savstarpēji papildināt dažādus Kopienas, valstu, reģionālos un vietējos resursus un atbilstīgi finansēt šos pakalpojumu tīklus katrā dalībvalstī, lai sekmētu patvēruma meklētāju un bēgļu integrāciju;

6. iesaka vajadzības gadījumā valstu līmenī izveidot centrālo, reģionālo un vietējo iestāžu rīcības saskaņošanas mehānismu, lai nodrošinātu integrētu un vairāklīmeņu pārvaldību;

7. iesaka, lai līdzdalība pakalpojumu tīklā būtu brīvprātīga, tāpat iesaka veidot partnerības, lai lēmumus pieņemtu un atbildību uzņemtos dažādi vietējā līmeņa iestāžu, publiskā un privātā sektora dalībnieki. Šāda pieeja ļaus plānot uzņemšanas un integrācijas pasākumus, palielinot esošo potenciālu. Šādas partnerības var sekmēt zināšanu paplašināšanu un līdz ar to arī apzinātu to ieinteresēto līdzdalību, kas agrāk nebija iesaistīti patvēruma jautājumu risināšanā vai arī neuzdrīkstējās uzņemties atbildību šajā jomā;

8. apstiprina, ka šāda pieeja ļaus iestādēm, uzņēmumiem, arodbiedrībām, terciārās nozares apvienībām, profesionālās izglītības iestādēm, augstskolām un, protams, vietējām un reģionālajām pašvaldībām atrast savu vietu sistēmā, nodrošinot migrācijas jautājumu pārredzamību visai sabiedrībai kopumā un ikviena dalībnieka ieguldījumu, tādējādi sekmējot iespējamās spriedzes mazināšanos vai novēršanu.

Juridiskie līdzekļi

Patvēruma pieteikumu izskatīšana

9. uzskata, ka saistībā ar starptautiskās aizsardzības piešķiršanas noteikumu piemērošanu Eiropas Savienība saskaras ar divām atšķirīgām prasībām, kuras nedrīkst pretstatīt vienu otrai, proti:

— patvēruma meklētāju efektīva aizsardzība;

— ES ārējo robežu kontrole;

10. ierosina identifikācijas un uzņemšanas ES teritorijā procedūru, kā arī patvēruma piešķiršanas procedūras pieejamības kārtību saskaņot ES līmenī;

11. Komiteja prasa izstrādāt un izmēģināt kopīgas migrantu identifikācijas procedūras, kuras piemēro, ievērojot noteiktus termiņus, papildināt tās ar konkrētiem un efektīviem pasākumiem un nodrošināt, lai tiktu ievērotas cilvēka pamattiesību un personas cieņa;

12. uzskata par būtisku saistībā ar starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūrām noteikt kopīgus instrumentus, kas nodrošinātu saskaņotu izvērtēšanu dažādās dalībvalstīs un ļautu piemērot Eiropas direktīvās (jo īpaši Direktīvā 2005/85/EK) paredzētos noteikumus;

13. ierosina regulāri rīkot apmācības, tālākizglītības un kontroles pasākumus, kā arī par starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu atbildīgo iestāžu tikšanās, pieredzes apmaiņu un dialogus;

14. iesaka izstrādāt robežsardzes vai robežpolicijas dienestiem paredzētu Eiropas līmeņa apmācības un tālākizglītības programmu;

15. iesaka paredzēt un veicināt atbalsta un orientācijas dienestu izveidi vietās, kur ārvalstnieki, kas vēlas lūgt starptautisko aizsardzību, šķērso gaisa, jūras un sauszemes robežas vai ierodas valsts teritorijā;

Patvēruma meklētāju uzņemšanas nosacījumi

16. uzskata, ka saistībā ar patvēruma meklētāju aizturēšanu, ir atkārtoti jāuzsver, ka personas, kas lūdz starptautisko aizsardzību, nedrīkst aizturēt tikai tādēļ, lai izskatītu viņu prasību. Vajadzības gadījumā brīvu pārvietošanos var ierobežot uz identifikācijas procedūru laiku un šīs procedūras turpmāk jāsaskaņo;

17. prasa, lai Eiropas Savienība izstrādātu hartu, kurā būtu noteikts tādu personu, kas lūdz starptautisko aizsardzību un kuru brīva pārvietošanās ir ierobežota, statuss;

18. uzskata, ka tālāka pārvietošanās Eiropas Savienības robežās notiek galvenokārt tādēļ, ka dalībvalstīm ir atšķirīgi tautsaimnieciskie apstākļi un atšķirīga nostāja patvēruma prasītāju jautājumā;

19. tādēļ uzskata, ka jāizstrādā pētījums, kurā apkopota visu dalībvalstu pēdējo gadu pieredze, galvenokārt profesionālās un sociālās integrācijas un mājokļa jomā;

20. piedāvā izstrādāt šim atzinumam pielikumu, iekļaujot tajā sadarbībā ar Eiropas vietējam un reģionālajam pašvaldībām minētajās jomās īstenoto praksi;

21. iesaka vietējo un reģionālo pašvaldību veiktajos pasākumos pāriet no "materiālā atbalsta" koncepcijas uz "integrēta atbalsta" koncepciju (kas ietver personai sniegtos atbalsta un orientācijas pakalpojumus, kā arī sociālās un saimnieciskās iekļaušanas pasākumus);

Aizsardzības piešķiršana

22. norāda, ka starptautiskās aizsardzības jēdziens joprojām ir cieši saistīts ar Ženēvas Konvencijas 1.pantā izklāstīto termina "bēglis" precīzu definīciju, kaut gan kopš 1951. gada starptautiskā situācija ir būtiski mainījusies — un līdz ar to arī personu, kas meklē aizsardzību, profils; pieaug to personu skaits, kas bēg nevis no individuālas vajāšanas, bet gan no vispārējas vardarbības un bruņotiem konfliktiem, turklāt par aizvien svarīgākiem iemesliem kļūst arī vides un dzīves apstākļi;

23. minētā sakarā secina, ka Direktīvas Nr. 2004/83/EK noteikumi, ar ko nosaka un saskaņo alternatīvās aizsardzības piešķiršanu personām, kas neatbilst Ženēvas Konvencijas noteiktajam bēgļu statusam, ir atbalstāmi. Šāda veida aizsardzība ir jāuzskata nevis par pakārtotu, zemāka līmeņa vai otršķirīgu, bet gan par aizsardzību, kas papildina bēgļu statusu;

24. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus noteikt, kādos gadījumos tiek piešķirta alternatīvā aizsardzība, tādējādi papildinot un paplašinot Ženēvas Konvencijas noteikumus;

25. uzsver, ka Kopienas noteikumos paredzēta divu veidu starptautiskā aizsardzība (bēgļa statuss un alternatīvā aizsardzība), paplašinot to personu loku, kurām ir tiesības uz aizsardzību;

26. īpaši uzsver, ka gadījumā, ja kāda dalībvalsts ir piešķirusi viena vai otra veida starptautisko aizsardzību, tā jāatzīst arī pārējām Eiropas Savienības dalībvalstīm;

27. lai nodrošinātu brīvu pārvietošanos (tostarp tieši kontrolētu un uzraudzītu pārvietošanos) Eiropas Savienības robežās, iesaka paredzēt atbildības nodošanas iespēju starp dalībvalstīm gadījumā, ja starptautiski aizsargātā persona pārceļas uz pastāvīgu dzīvi citā dalībvalstī;

28. uzskata, ka Eiropas Savienībai ir jāizstrādā normatīvie un rīcības instrumenti, kas ļauj iejaukties gadījumos, kad izraidīšana no Kopienas teritorijas nav iespējama;

Transversāli jautājumi

Atbilstīga reaģēšana uz neaizsargātības situācijām

29. uzskata, ka, izņemot dažas personu kategorijas (nepilngadīgie bez pavadības, sievietes, kas pavada bēgli vai viņam seko vai pašas ir bēgles, personas ar fizisku vai garīgu invaliditāti), uz kurām attiecināmi īpaši uzņemšanas un aizsardzības noteikumi un kuru īpašā situācija jāņem vērā izskatīšanas un lēmumu pieņemšanas procesā (piemēram, tiesību uz privāto un ģimenes dzīvi ievērošana vai ģimenes apvienošana), neaizsargātību nosaka, katrā atsevišķā gadījumā ņemot vērā konkrētos apstākļus un personas individuālo pieredzi;

30. norāda uz apstākli, ka atbalsta un rehabilitācijas pasākumi, jo īpaši attiecībā uz spīdzināšanas upuriem, var izrādīties neatbilstīgi gadījumos, kad:

- tos nepapildina konkrēta rīcība, lai nodrošinātu uzņemšanu, aizsardzību un sociālo un ekonomisko integrāciju;
- tos īsteno tikai un vienīgi specializētās struktūras, nesadarbojoties ne ar valstu un vietējiem sociālajiem dienestiem, ne ar citām programmām un dienestiem, kas paredzēti patvēruma meklētājiem un bēgļiem;

31. tādēļ iesaka kopējās patvēruma sistēmas izveides ietvaros paredzēt plašas un izvērstas debātes, lai noskaidrotu kopīgus standartus dažādu neaizsargātības gadījumu noteikšanai;

32. ierosina Eiropas Savienības turpmākajos instrumentos kā atbalstu patvēruma sistēmā iesaistītajiem dalībniekiem iekļaut konkrētas nostādnes un rādītājus (pamatnostādnes, rokasgrāmatas, apmācības programmas u.c.), tādējādi atvieglojot neaizsargātības situāciju identificēšanu un to pārvaldību;

33. uzskata, ka vietējā līmeņa sociālo dienestu kompetenču paplašināšanai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu katra atsevišķa neaizsargātības gadījuma izskatīšanu un vērā ņemšanu; tādēļ aicina Eiropas Savienību rīkoties piešķirot līdzekļus, lai atbalstītu specifiskas spēju palielināšanas programmas, vai arī sekmējot apmācības un tālākizglītības programmu īstenošanu dalībvalstīs;

Integrācija

34. uzsver, ka integrācija ir process, kura galvenais mērķis ir panākt patvēruma meklētāju patiesu autonomiju. Integrācija vienlaicīgi noris vairākos paralēlos līmeņos (darbs, sabiedrība mājoklis) un vairākos posmos (zināšanas par attiecīgo teritoriju, pakalpojumu pieejamība, līdzdalība);

35. uzskata, ka, ņemot vērā otrās paaudzes migrantu iespējamo negatīvo pieredzi dažādās Eiropas daļās saistībā ar integrācijas rīcībpolitikām, ir būtiski, lai bēgļi netiktu pastāvīgi uzskatīti par "ārvalstniekiem" vai "viesiem" un, ka, pamatojoties uz principu par cieņu pret uzņēmējvalsts vērtībām, šo vērtību un spēkā esošo aktu ievērošanu, neparedz pārraut saikni ar izcelsmes valsts kultūru;

36. lai bēgļu integrācija būtu veiksmīga, uzskata, ka ir būtiski, lai bēgļi sajustu, ka viņi piedalās attiecīgā rajona, pilsētas, valsts un Eiropas Savienības dzīvē. Konkrēta, simboliska un spēcīga nozīme ir bēgļu līdzdalībai vietējās politikajās norisēs, sākot ar balsošanas tiesībām un tiesībām būt ievēlētām vietējās vēlēšanās;

37. uzskata, ka piederības sajūtas veidošana sākas jau skolā un skolēnu un studentu bēgļu uzņemšanas un integrācijas programmas var sistemātiski attīstīt visās dalībvalstu skolu un augstskolu sistēmās;

38. iesaka

— izstrādāt vienotas pamatnostādnes, lai sadarbībā ar vietējām pašvaldībām veiktu pasākumus, kas atvieglo patvēruma meklētāju un bēgļu piekļuvi sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem un mājoklim, un paredzēt programmas viņu līdzdalībai vietējo kopienu dzīvē,

— paredzēt precīzus un konkrētus noteikumus par diplomu atzīšanu, profesionālo pārkvalificēšanos un kvalifikācijas apliecināšanu,

— paredzēt saimnieciskos resursus bēgļu darba sekmēšanai un/vai viņu vadības spēju attīstīšanai, tostarp sekmējot sadarbību ar ražošanas uzņēmumiem, kas jau darbojas attiecīgajā teritorijā.

Īstenošana — papildu pasākumi

39. ierosina reģlamentēt kopīgās procedūras trešo valstu valstspiederīgo, kas lūdz starptautisko aizsardzību, identificēšanai;

40. ierosina izstrādāt strukturētas apmācības un tālākizglītības programmas, kas paredzētas robežsardzes un policijas dienestiem, NVO, iestādēm, kuras atbildīgas par patvēruma pieteikumu izskatīšanu, vietējiem veselības aprūpes un sociālajiem dienestiem, vietējās pārvaldes iestādēm un valsts līmeņa iestāžu vadītājiem;

41. iesaka rīkot tikšanās un apmaiņu, piemēram, Eiropas līmeņa "plenāro" konferenci un reģionālas konferences par patvēruma jautājumiem, kā arī uzsākt *Erasmus* programmai līdzīgu patvēruma jomā iesaistīto darbinieku apmaiņas programmu;

42. ierosina ciešāk koordinēt dalībvalstu sadarbību atsevišķos patvēruma piešķiršanas jautājumos;

43. iesaka pieņemt Eiropas regulu par šādiem aspektiem: piešķirtās aizsardzības savstarpēja atzīšana, aizsardzības pienākuma nodošanas un vienota statusa procedūras bēgļiem un alternatīvās aizsardzības saņēmējiem;

44. uzskata, ka ir būtiski paplašināt un attīstīt instrumentus konsultācijām ar kopējās patvēruma sistēmas izveidē iesaistītajām galvenajām pusēm un partneriem, proti, valstu iestādēm, vietējās pārvaldes iestādēm, policijas dienestiem un NVO;

45. iesaka plānot finansējumu un paredzēt piedāvājumu konkursus, lai nostiprinātu valstu un vietējā līmeņa dalībnieku kompetenci, īpašu uzmanību pievēršot psiholoģiskajam un sociālajam aspektam, neaizsargātības situāciju risināšanai un to pārvaldībai;

Solidaritāte un izdevumu sadale

Finansiālā solidaritāte

46. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iesniegto Solidaritātes un migrācijas plūsmu pārvaldības vispārējo programmu 2007.–2010. gadam; šajā daudzgadu programmā, ko raksturo saskaņota pieeja migrācijas radītajām problēmām, iekļauti četri pīlāri un ar tiem saistītais finansējums; pauž īpašu gandarījumu par Eiropas Bēgļu fondu un Atgriešanās fondu laikposmam no 2008. līdz 2013. gadam, jo tie atbilst vietējo pašvaldību izvirzītajām prasībām, kas saistītas ar patvēruma meklētājiem un bēgļiem;

47. uzskata, ka procesuālo normu, uzņemšanas un integrācijas standartu, kā arī līdzdalības vietējās kopienās saskaņošanai ir izšķiroša nozīme, lai mazinātu starptautiskās aizsardzības meklētāju vai saņēmēju tālāku pārvietošanos Eiropas Savienības robežās;

48. uzsver, ka šīs saskaņošanas īstenošanai visbūtiskākais ir panākt efektīvas Eiropas patvēruma sistēmas izveidi; šāda sistēma ir galvenais līdzeklis, kas nodrošina pienākumu un kompetenču pilnīgu un visaptverošu sadali starp visām Eiropas Savienības dalībvalstīm;

49. norāda, ka šī mērķa sasniegšana prasīs ievērojamus saimnieciskos resursus, cilvēkresursus un laiku, bet ka tas ir nepieciešams, lai izveidotu tādu darbības modeli, kas ļautu atrisināt problēmas, kuras attiecas uz jauktu migrācijas plūsmu pārvaldību visā Eiropas Savienībā;

50. uzsver, ka iepriekš minēto pasākumu īstenošana un to ietekme dalībvalstīs prasa, lai daļa Eiropas patvēruma politikai piešķirto līdzekļu tiktu pārvaldīti Kopienas līmenī, bet daļa — piešķirta dalībvalstīm;

51. šajā sakarā iesaka, lai dalībvalstis, kurās patvēruma pieteikumu skaits pieaug vai ilgākā periodā saglabājas nemainīgs, kā arī pierobežas dalībvalstis saņemtu veicamajiem pasākumiem atbilstošu finansējumu. Kopējās patvēruma sistēmas ieviešana prasīs ievērojamus saimnieciskos resursus un, jo īpaši pirmo piecu gadu laikā, būs jāatkāpjas no noteikuma, ka Kopienas finansējums papildina dalībvalstu finansējumu;

52. tādēļ prasa izstrādāt pamatotu un izvērstu Eiropas finanšu plānu, kura pamatā ir finansējuma pozīcijas, kas paredzētas attiecīgās darbības finansēšanai, jo īpaši apmācības, darbinieku apmaiņas jomā, kā arī vietējo partneru līdzdalībai Eiropas konsultāciju procesā;

53. iesaka arī paredzēt atbilstošu finansējumu atbalsta sniegšanai jaunajām ES dalībvalstīm un dalībvalstīm ar mazāku pieredzi migrācijas plūsmu pārvaldībā, piešķirot tām papildu finansējumu, lai novērstu iespējamus strukturālos trūkumus valsts līmenī. Šāda veida apstākļos nav lietderīgi paredzēt pārceļšanās programmas Eiropas Savienības ietvaros;

Direktīvas nr. 2003/109/EK darbības jomas paplašināšana, iekļaujot tajā starptautiski aizsargātas personas

54. atzinīgi vērtē priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu Nr. 2003/109/EK, iekļaujot tās darbības jomā starptautiski aizsargātas personas (bēgļus vai alternatīvās aizsardzības saņēmējus);

55. uzskata, ka Direktīvas Nr. 2003/109/EK noteikumu attiecināšana uz starptautiski aizsargātām personām ir būtisks pasākums, lai novērstu jebkuru iespējamo diskriminācijas risku, un instruments, kas papildina Kopienas līmeņa saskaņošanu patvēruma jautājumā;

56. uzskata, ka ir būtiski, lai starptautiski aizsargātā persona varētu saņemt pastāvīgā iedzīvotāja statusu dalībvalstī, kas tai piešķirusi aizsardzību, un lai personai būtu tiesības uzturēties otrā dalībvalstī;

57. uzsver, ka kāda starptautiskās aizsardzības veida piešķiršana ir jāuzskata par neatņemamu elementu, kad jānovērtē pastāvīgā iedzīvotāja statusa iespējamās pārtraukšanas sekas;

58. tādēļ atzinīgi vērtē direktīvas priekšlikumā ierosinātos pasākumus, kuros īpaša vērība pievērsta neregulāras ierobežotības principam (kas aizliedz personas piespiedu repatriāciju uz valsti, kurā viņa dzīvība vai brīvība ir apdraudēta) un tā efektīvai piemērošanai praksē saskaņā ar Kopienas un starptautiskajiem tiesību aktiem. Tomēr plašāki ierobežojumi attiecībā uz personas izraidīšanu ir jānoraida;

59. ievērojot neregulāras ierobežotības principu, uzskata par būtisku sekot tam, lai otrās dalībvalsts iestādes būtu informētas par to, ka pastāvīgais iedzīvotājs, kas tajā lūdz uzturēšanās atļauju, jau ir starptautiski aizsargāts citā dalībvalstī. Šis nosacījums ir būtisks, lai nodrošinātu kontinuitāti gadījumā, ja starptautiskā aizsardzība ir jāpagarina;

60. uzskata, ka gadījumā, ja valstu iestādes, kuru kompetencē ir starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršana un atcelšana, nav tās pašas iestādes, kuru kompetencē ir pastāvīgā iedzīvotāja statusa piešķiršana un atcelšana, obligāti jāņem vērā "aizsardzības nepieciešamības vēsture";

61. atzinīgi vērtē noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt, lai pilnīgi un visaptveroši tiktu piemēroti nosacījumi par uzturēšanās tiesību īstenošanu otrā dalībvalstī, jo īpaši attiecībā uz starptautiski aizsargātām personām, kurām ir pastāvīgā iedzīvotāja statuss;

62. iesaka panākt, lai Kopienas līmenī tiktu pieņemts saskaņots regulējums, kas ļauj bēgļiem un alternatīvās aizsardzības saņēmējiem uzturēties otrā dalībvalstī (profesionālu vai ģimenes apstākļu dēļ) un kurš jo īpaši nodrošina vienas dalībvalsts pienākuma par piešķirto starptautisko aizsardzību nodošanu citai.

Briselē, 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Eiropas ostu politika”

(2008/C 172/06)

REĢIONU KOMITEJA,

- uzsver ostu lielo ietekmi uz ekonomisko un sociālo attīstību, kā arī konkurētspējas un labklājības nodrošināšanu ne tikai piekrastes reģionos, bet arī Eiropā kopumā.
- secina, ka Eiropas ostu nozari raksturo liela daudzveidība, un izsaka pārliecību, ka atšķirīgas struktūras tikai veicina konkurenci, kas ļauj izvēlēties visefektīvākos transporta ceļus;
- uzsver, ka ostu pārvaldi īsteno vietējā un reģionālā līmenī, kas ir likumsakarīgi, un tādēļ atzinīgi vērtē faktu, ka Komisija nav iecerējusi veikt pasākumus, lai vienādotu ES atšķirīgās ostu pārvaldes struktūras;
- uzsver, ka konkurē ne tikai atsevišķas ostas, bet arī veselas transporta ķēdes;
- uzskata, ka pamatnostādnes valsts atbalsta jomā, kuras paredzēts publicēt 2008. gadā, ir piemērots instruments, lai precizētu EK Līgumu attiecībā uz ostām ar mērķi arī turpmāk nodrošināt godīgu un efektīvu konkurenci ostu nozarē;
- secina, ka Eiropā vēl nepastāv patiens iekšējais tirgus jūras pārvadājumu jomā, un atzinīgi vērtē administratīvo procedūru vienkāršošanu, muitas modernizācijā sasniegto un Komisijas nolūku 2008. gadā nākt klajā ar iniciatīvu, kuras mērķis ir izveidot Eiropas jūras transporta telpu bez robežām;
- aicina turpināt “Clean–Ship” un “Clean–Port” projektu izstrādi un veicināšanu, kā arī uzskata, ka steidzami jārikojas arī starptautiskā mērogā ar mērķi samazināt kuģu radīto siltumnīcefekta gāzu emisiju, piemēram, nodrošinot sauszemes pieslēgumus energosistēmai, lai Eiropas ostas neciestu globālajā konkurencē.

Ziņotājs: Rolf HARLINGHAUSEN (DE/PPE), Hamburgas parlamenta Eiropas lietu komitejas loceklis

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums par Eiropas ostu politiku

COM(2007) 616 galīgā redakcija

I. Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

Pamatatziņas

1. izsaka Komisijai pateicību par to, ka tā nākusi klajā ar paziņojumu par Eiropas turpmāko ostu politiku. Paziņojums tapis pēc plašām pārdomām un konsultācijām, kuras ilga no 2006. gada maija līdz 2007. gada jūnijam un kuru gaitā, piedaloties visām interešu grupām, sešos tematiskos semināros tika izskatīti dažādi Eiropas ostu politikas aspekti;

2. uzskata, ka minētais Komisijas paziņojums ir turpinājums Komisijas iepriekšējam paziņojumam Eiropas Parlamentam un Padomei ar nosaukumu "Pakalpojumu uzlabošana jūras ostās: būtisks Eiropas transporta aspekts — priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par ostu pakalpojumu tirgus pieejamību" (COM(2001) 35 galīgā redakcija), par kuru Reģionu komiteja 2001. gada 20. septembrī pieņēma atzinumu (CdR 161/2001 fin), kā arī "Priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par tirgus pieeju ostas pakalpojumiem" (COM(2004) 654 galīgā redakcija), par kuru Reģionu komiteja atzinumu pieņēma 2005. gada 13. aprīlī (CdR 485/2004 fin);

3. uzskata, ka minētais paziņojums cieši saistīts ar citām svarīgām tēmām, īpaši, Eiropas jūrniecības politiku un Eiropas transporta politiku, un norāda uz 2005. gada 12. oktobra pašiniciatīvas atzinumu ar tematu "ES jūrniecības politika — vietējo un reģionālo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības jautājums" (CdR 84/2005 fin), 2007. gada 13. februāra atzinumu par tematu "Eiropas Savienības turpmākā jūrniecības politika" (CdR 258/2006 fin) un 2007. gada 14. februāra atzinumu par tematu "Eiropas Komisijas 2001. gadā publicētās Baltās grāmatas par transporta politiku vidusposma pārskats" (CdR 119/2006 fin);

4. uzsver, ka Eiropas turpmākā ostu politika jāizstrādā un jāīsteno, pamatojoties uz subsidiaritātes un proporcionalitātes principu;

Vispārējās piezīmes par paziņojumu

5. uzsver ostu lielo ietekmi uz ekonomisko un sociālo attīstību, kā arī Eiropas konkurētspējas un labklājības nodrošināšanu ne tikai piekrastes reģionos, bet arī Eiropā kopumā. Eiropas ostas, jūras satiksme un ar to saistītā loģistika ir viena no nozarēm, kurā notiek visstraujākā izaugsme. Caur ostām tiek

veikti 90 % Eiropas Savienības (ES) tirdzniecības darījumu ar trešām valstīm. ES iekšējā tirdzniecībā 40 % pārvadājumu tiek veikti caur ostām. Turklāt ES teritorijā ar kuģiem katru gadu pārvadā vairāk nekā 200 miljonus pasažieru;

6. ir pārliecināta, ka Eiropas ostu politikā šie aspekti jāņem vērā tikpat lielā mērā kā aizvien izteiktākā globalizācija un jaunie apstākļi paplašinātā Eiropas Savienībā. Ilgtspējīgai un līdzsvarotai izaugsmei, kā arī Eiropas reģionu sekmīgai attīstībai ļoti svarīga ir klimata un vides aizsardzība, kā arī iedzīvotāju veselība;

7. secina, ka Eiropas ostu nozari raksturo liela daudzveidība, un izsaka pārliecību, ka atšķirīgas struktūras tikai veicina konkurenci, kas ļauj izvēlēties visefektīvākos transporta ceļus;

8. tādēļ atzinīgi vērtē faktu, ka pēc abu priekšlikumu direktīvām par tirgus pieeju ostas pakalpojumiem noraidīšanas Eiropas Parlamentā un pēc Reģionu komitejas izteiktajām kritiskajām piezīmēm, paziņojumā un tajā paredzētajos papildu pasākumos nav minēti priekšlikumi jauniem tiesību aktiem, bet galvenokārt tiesiski nesaistoši noteikumi (*soft law*), tādējādi vairāk ievērojot dažādu struktūru īpatnības;

9. pauž prieku par to, ka Komisija ir izmantojusi iespēju un salīdzinājumā ar abiem priekšlikumiem direktīvām, kuros runa bija vienīgi par ostas pakalpojumu pieejamību, paziņojumā izvēlējusies visaptverošu pieeju, aplūkojot vairākas tēmas;

10. atzinīgi vērtē ierosinātos pasākumus attiecīgo tiesību aktu precizēšanai. Minētajiem pasākumiem arī turpmāk jāstimulē efektīva konkurence un jānodrošina brīva pieeja tirgum. Reģionu komiteja šajā sakarā secina, ka daudzu Eiropas reģionu ostās un starp tām jau šobrīd valda spraiga un efektīva konkurence;

11. uzsver, ka konkurē ne tikai atsevišķas ostas, bet arī veselās transporta ķēdes, un šis apstāklis ir jāņem vērā, nosakot jebkāda veida tiesisko regulējumu ostu nozarei, jo šāds tiesiskais regulējums ietekmē visu iekšzemes transporta loģistikas ķēdi;

12. uzskata, ka Kopienas pasākumi, kuriem varētu būt ietekme uz transporta plūsmu, piemēram, politika Eiropas transporta tīklu jomā vai pamatnostādnes par to, kā Kopienas tiesību akti vides jomā piemērojami saistībā ar ostu attīstību, ir jāīsteno, apzinoties, ka jāsauglabā ieguldījumiem labvēlīga vide un labvēlīga sociālā vide ostu pilsētās, kā arī jānodrošina ostu ilgtspējīga attīstība, Līguma noteikumu vienāda piemērošana un apspriešanās ar valstu, reģionālajām un vietējām iestādēm;

Ostu darbs un iekšzemes savienojumi

13. visumā piekrist Komisijas analīzei par ostu darbības efektivitātes paaugstināšanu un atbalsta viedokli, ka efektivitātes paaugstināšana ir svarīgāka nekā infrastruktūras paplašināšana. Komiteja rosina tomēr izstrādāt stratēģijas arī dažādu transporta veidu sadarbības un vairākveidu pārvadājumu veicināšanai, ņemot vērā īpašos apstākļus dažādos reģionos, kā arī uzsver, ka transporta plūsmas lietderīgāks sadalījums Eiropā ir jānodrošina ar tirgus mehānismu palīdzību, ņemot vērā politisko situāciju pasaulē;

14. uzsver tomēr, ka ostām, kas ir savienojuma punkts starp atklātu jūru un iekšzemi, jānodrošina arī pieeja no jūras puses (piemēram, kuģošanas ceļi ir jāatbrīvo ar ledlaužu un bagaru palīdzību);

Jaudas paplašināšana, respektējot vidi

15. uzskata, ka attīstībai ostās jānotiek, ievērojot vides aizsardzības apsvērumus, kā arī ostas pilsētu iedzīvotāju intereses un vajadzības;

16. tādēļ atbalsta Komisijas nolūku publicēt pamatnostādnes par to, kā tiesību akti vides jomā piemērojami un interpretējami saistībā ar ostu attīstību. Izmantojot apspriešanās procedūru, to sagatavošanā atkal plaši jāiesaista ostu nozare, kā arī reģionālā un vietējā līmeņa iestādes, kurām ir būtiska ietekme uz ostu attīstību. Ostu attīstībai un vides aizsardzībai paredzētie pasākumi ir savstarpēji jāsaskaņo un jālīdzsvaro;

17. atzinīgi vērtē atkritumu un nogulšņu apsaimniekošanas jomā paredzētos pasākumus, kā arī Komisijas apņemšanos nodrošināt attiecīgo ES tiesību aktu izpildi visās dalībvalstīs;

18. atbalsta Komisijas nodomu samazināt emisijas līmeni ostās, tomēr šajā ziņā uzsver Starptautiskās jūrniecības organizācijas (SJO) lielo nozīmi un iesaka nerīkoties vienpusēji, bet dot priekšroku starptautiskiem nolīgumiem, jo vienpusēja ES rīcība tikai vājinātu tās konkurētspēju pasaulē. Komiteja tomēr uzskata, ka ES ir jārīkojas patstāvīgi, ja SJO atbilstošā laika posmā nespēj panākt konkrētu risinājumu;

Modernizācija

19. secina, ka Eiropā vēl nepastāv patiens iekšējais tirgus jūras pārvadājumu jomā, un atzinīgi vērtē administratīvo procedūru vienkāršošanu, muitas modernizācijā sasniegto un Komisijas nolūku 2008. gadā nākt klajā ar iniciatīvu, kuras mērķis ir izveidot Eiropas jūras transporta telpu bez robežām;

20. rosina tomēr apsvērt problēmas, kas būs saistītas ar neie robežotas jūras satiksmes praktisku īstenošanu, un pirms jaunu pasākumu uzsākšanas iesaka veikt pašreizējās situācijas precīzu analīzi;

Vienlīdzīgi spēles noteikumi — skaidrība investoriem, uzņēmējiem un lietotājiem

21. uzsver, ka ostu pārvaldi īsteno vietējā un reģionālā līmenī, kas ir likumsakarīgi, un tādēļ atzinīgi vērtē Komisijas

nolūku necensties vienādot ES atšķirīgās ostu pārvaldes struktūras, izmantojot ārēju iejaukšanos;

22. uzskata, ka 2008. gadā iecerētās pamatnostādnes valsts atbalsta jomā ir piemērots instruments, lai tādējādi precizētu EK Līgumu attiecībā uz ostām ar mērķi arī turpmāk nodrošināt godīgu un efektīvu konkurenci ostu nozarē;

23. šajā sakarā atzinīgi vērtē Direktīvā 2006/111/EK ietvertu pārskatāmības noteikumu attiecināšanu uz visām ostām neatkarīgi no to lieluma un ikgadējā apgrozījuma;

24. pieņem zināšanai paziņojumā pausto viedokli, ka, piešķirot koncesijas, ir jāievēro Eiropas Kopienas Tiesas attiecīgā judikatūra un tādu koncesiju piešķiršanā, ko neregulē noteikumi par publisko iepirkumu, ir jānodrošina atlases procesa pārredzamība. Reģionu komiteja uzskata, ka jāprecizē arī ostas iestāžu tiesības un iespējas atbilstošā veidā atbalstīt reģionālās intereses un ostu attīstību;

25. pauž satraukumu par to, ka nepietiekama elastība paredzēto pasākumu īstenošanā var radīt tiesisko nenoteiktību un izraisīt uzņēmēju, kuri jau šobrīd vēlas investēt, intereses mazināšanos, kas varētu vājināt Eiropas konkurētspēju;

26. pauž cerību, ka ostas arī turpmāk varēs īstenot efektīvai ostas attīstībai nepieciešamos modernizācijas, paplašināšanas un pārmaiņu pasākumus, neizmantojot atlases procedūras;

27. uzskata, ka jāprecizē arī darba ņēmēju tiesības uzņēmuma īpašnieka maiņas gadījumā, īpaši, ja šajā gadījumā nav piemērojama minētā Direktīva 2001/23/EK;

28. atzīmē, ka tehniskie un navigācijas pakalpojumi (piemēram, loču pakalpojumi, vilkšana un pietauvošana) ir klasificēti kā vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi, un tādēļ uz tiem attiecināmi Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 86., 87. un 88. panta noteikumi. Saskaņā ar šiem pantiem un subsidiaritātes principu dalībvalstīm ir jānorāda pakalpojumi, kuriem ir vispārēja tautsaimnieciska nozīme atbilstīgi 2005. gada 28. novembra lēmuma nosacījumiem. Ja dalībvalsts nolemj, ka kādam uzņēmumam ir uzticēti pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, šis uzņēmums var saņemt kompensāciju par sabiedriskiem pakalpojumiem, ja ieņēmumi, sniedzot vispārējas nozīmes pakalpojumus, nav pietiekami, lai segtu izmaksas. Šī kompensācija nevar pārsniegt reāli radušās izmaksas, ieskaitot samērīgu peļņu. Komiteja šajā sakarā atgādina, ka tehnisko un navigācijas pakalpojumu, kas nodrošina drošu kuģošanu ostās, izmaksas veido ļoti mazu daļu no kopējām transporta izmaksām, un tādēļ neatbalsta ideju par šo pakalpojumu izmaksu samazināšanas veicināšanu, lai padarītu jūras transportu pievilcīgāku;

29. uzskata, ka jāprecizē arī jautājumi, kuri ir saistīti ar loču pakalpojumiem un to drošību un par kuriem ir atbildīgas vietējās un reģionālās pašvaldības;

30. piekrist Komisijas vērtējumam par tā dēvētajiem “kopfondiem” (“Pools”), kas paredzēti darba ņēmējiem, un uzsver to nozīmi ostas darbinieku pieņemšanā darbā un apmācībā, ievērojot spēkā esošos ES tiesību aktus, īpaši tādās jomās kā tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība;

31. atzinīgi vērtē jēdziena “ostas nodevas” definēšanu, kā arī to attiecināšanu tikai uz vispārējo infrastruktūru un šajā sakarā aicina atsevišķi precizēt, kas par ostas nodevām būs teikts gaidāmajās pamatnostādnēs par atbalsta piešķiršanu, lai tādējādi izvirītos no konkurences principiem neatbilstošām šķērssubsīdijām;

32. secina, ka ostas nodevu noteikšana jau pašlaik ir ļoti pārredzama, un tādēļ uzskata, ka šajā jomā papildu noteikumi nav vajadzīgi;

33. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri vairāk uzmanības veltīt Eiropas ostu konkurencei ar trešām valstīm un sniegt atbalstu šīs konkurences ietekmētajām ostām, jo daudzas ostas nelabvēlīgi iespaido ne tikai to atrašanās ģeogrāfiski nomaļā vietā, bet arī saasinātā konkurence ar trešām valstīm;

34. pauž bažas, ka “US-Safe-Port-Act” (2006) un “House Resolution No. 1” (2007) iekļautā prasība par visu uz ASV sūtīto jūras konteineru skenēšanu Eiropas ostām būs ļoti grūti izpildāma un saistīta ar augstām izmaksām, un tādēļ aicina Komisiju sarunās ar ASV iestādēm meklēt īstenojamus risinājumus;

Strukturēta dialoga izveide starp ostām un lielajām pilsētām

35. atbalsta Komisijas nolūku uzlabot ostu tēlu un panākt to ciešāku integrāciju ar attiecīgajām pilsētām. Daudzos reģionos ostām ir svarīga nozīme, un tās ietekmē ne tikai ekonomiku un nodarbinātību, bet arī citas jomas. Bieži vien ostas ir pilsētas seja, un tām ir būtiska ietekme uz attiecīgās pilsētas vai reģiona attīstību;

36. tādēļ aicina piemērot novatorisku pieeju, izmantojot ostas pilsētu potenciālu kultūras, tūrisma un atpūtas jomā, un rosina īstenot pētniecības un reģionālās sadarbības projektus, kas ļauj labāk paredzēt turpmāko attīstību;

37. atzinīgi vērtē Komisijas plānotos sabiedrības informēšanas pasākumus, tomēr šajā ziņā arī saskata problēmas saistībā ar spēkā esošajām drošības prasībām, kas paredzētas draudu novēršanai un aizsardzībai pret terorismu un noziedzību;

38. uzskata, ka jāprecizē jautājumi saistībā ar daudzprofilu piekļuves kartēm un to nozīmi;

Darbs ostās

39. uzskata, ka Eiropas ostu politikā jāņem vērā arī nodarbinātības dimensija, lai varētu saglabāt un radīt jaunas darbavietas cilvēkiem ar augstu prasmju līmeni;

40. tādēļ atzinīgi vērtē Komisijas nodomu veicināt sociālo dialogu Eiropas līmenī. Tam jānotiek ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem. Labi un droši ostas darbinieku darba apstākļi,

kā arī viņu apmācības un tālākās izglītības pastāvīga uzlabošana, ikdienā izmantojot, piemēram, šim nolūkam paredzētus simulatorus, ir izšķiroši nosacījumi ostu un reģionu, kuros tās atrodas, labvēlīgai un ilgtspējīgai attīstībai nākotnē;

41. uzsver, ka savu globālo konkurētspēju Eiropa var saglabāt tikai gadījumā, ja salīdzinājumā ar citiem reģioniem tā ievieš vairāk jauninājumu un nodrošinās augstāku kvalitāti, un šī mērķa sasniegšanā liela nozīme ir akadēmiskai izglītībai un profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanai;

42. pauž satraukumu par to, ka ostās un uz kuģiem strādājošo vidū negadījumu skaits vēl joprojām ir pārāk liels. Reģionu komiteja norāda, ka vietējām un reģionālām pašvaldībām ir svarīga loma, uzraugot veselības un darba aizsardzības noteikumu ievērošanu ostās.

II. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

REĢIONU KOMITEJA

43. pauž nožēlu par kavēšanos Eiropas komunikāciju tīklu (TEN) infrastruktūras izveidē un norāda, ka Komisijai labāk jāinformē dalībvalstis, reģioni un pilsētas par paredzētajām finansējuma saņemšanas iespējām, atbalstot to centienus palielināt ostu caurlaidību un uzlabot infrastruktūru, kas nodrošina sauszemes pieeju ostām (iekšzemes savienojumi) un pieeju ostām no jūras puses (savienojumi starp ostām un kuģošanas ceļiem), kā arī centienus pilnveidot loģistiskās sadales tīklus;

44. uzskata, ka turpmāk, izstrādājot noteikumus par finansālās palīdzības piešķiršanu jūras transporta maģistrālēm, formāli jāņem vērā reģionu līdzdalība un tādēļ rosina vienkāršot procedūru kopumā, kas vairāk atbilstu uzņēmumu interesēm un tādējādi arī nodrošinātu lielāku atbalstu videi nekaitīgai jūras satiksmei un veicinātu tās izplatību;

45. ierosina, plānojot sauszemes un ūdens pieejas ostām, nākotnē vairāk izmantot teritoriālās plānošanas un piekrastes zonu integrētas apsaimniekošanas instrumentus;

46. aicina steidzami (pēc apspriešanās ar dalībvalstīm, reģioniem un ieinteresētajām pusēm) publicēt pamatnostādnēs atbalsta piešķiršanas jomā;

47. rosina radīt ekonomiskus stimulus, lai nodrošinātu piemērotu ostu infrastruktūru un atbilstošu jūras satiksmi salu reģionos un attālās piekrastes teritorijās, lai tādējādi paātrinātu to ilgtspējīgu attīstību un pēc iespējas mazinātu to faktoru ietekmi, kas kavē to saimniecisko darbību un līdztiesīgu piekļuvi lielajam Eiropas tirgum;

48. uzsver, ka gaisa piesārņojuma un klimata pārmaiņu ierobežošanā jāiesaista arī ostas un jūras transports, piemēram, nekavējoties uzsākot tīras kuģu degvielas izmantošanu un iespējami ātri ieviešot SJO noteikumus par rīcību ar kuģu balasta ūdeni;

49. aicina turpināt "Clean-Ship" un "Clean-Port" projektu izstrādi un veicināšanu un uzskata, ka steidzami jārikojas arī starptautiskā mērogā ar mērķi samazināt kuģu radīto siltumnīcefekta gāzu emisiju, piemēram, nodrošinot sauszemes pieslēgumus energosistēmai, lai Eiropas ostas neciestu globālajā konkurencē, kā arī jāsniedz palīdzība Eiropas līmenī, lai nekavējoties uzlabotu ostas pilsētu iedzīvotāju dzīves kvalitāti;

50. uzskata, ka sabiedrība labāk nekā līdz šim jāinformē par ostu un jūru lielo nozīmi Eiropas ekonomikas izaugsmē un darbavietu radīšanā. Šis uzdevums lielākoties jāuztic dalībvalstīm, reģioniem un ostām;

51. ar lielu interesi sekos līdzī Komisijas 2008. gadā ieplānotajiem pasākumiem ES integrētas jūrniecības politikas izstrādei un tam, kā šajās norisēs tiks iesaistītas ostas;

52. atzīst, ka, ievērojot subsidiaritātes un proporcionālītātes principu, ir jāīsteno virkne ES līmeņa pasākumu, lai varētu ņemt vērā visus ostu politikas aspektus. Reģionu komiteja tomēr pauž bažas, ka paredzētajā termiņā neizdosies īstenot visus pasākumus, un tādēļ uzskata, ka paziņojumā nav pietiekami skaidri uzsvērti atsevišķu pasākumu prioritāte;

53. rosina Komisiju, apstiprinot īstenojamus pasākumus, ņemt vērā faktu, ka vietējā un reģionālā līmenī darbojas mazās ostas, kuru darbībai ir lielākoties nekomerciāls raksturs, kuru darbība ir būtiska vietējiem iedzīvotājiem un kuru rīcībā ir ļoti

nelieli finanšu un cilvēku resursi, lai ieviestu Eiropas iestāžu pieņemtās direktīvas un noteikumus. Lai neapdraudētu minēto ostu rentabilitāti, RK ierosina arī apsvērt, kāda būs jaunu Kopienas tiesību aktu ietekme uz to jaudu un darbības apjomu;

54. aicina tādēļ pārstrādāt rīcības plānu tā, lai veicamie pasākumi tajā būtu sarindoti, ievērojot atsevišķu pasākumu īstenošanas prioritātes pakāpi, kā arī paredzamo kompetences sadalījumu saskaņā ar subsidiaritātes principu un pasākumu īstenošanas laiku;

55. sniegs atbalstu un sadarbosies, lai izstrādātu priekšlikumus minēto pasākumu prioritātes pakāpes noteikšanai un turpmākajai ostu politikai, un vēlētos regulāri saņemt informāciju par attīstības tendencēm šajā politikas jomā;

56. iesaka izveidot tādu struktūru, kas pavērtu iespējas pastāvīgi apspriesties ar visām interešu grupām, lai šādas apspriešanās rezultāti turpmāk ietekmētu Eiropas ostu politikas izstrādi un varētu izvairīties no domstarpībām, kā arī apmainīties paraugprakses piemēriem, un šajā sakarā norāda arī uz iespēju sniegt palīdzību vietējiem un reģionālām struktūrām un veicināt to darbību, lai tādējādi nodrošinātu augstu atbalsta līmeni;

57. aicina Komisiju termiņa vidū, proti, līdz 2009. gada 31. decembrim, sniegt pārskatu par Eiropas ostu politikas īstenošanu.

Briselē, 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Integrēta Eiropas Savienības jūrniecības politika”

(2008/C 172/07)

REĢIONU KOMITEJA

- izsaka nožēlu, ka tādi ļoti svarīgi jautājumi kā, piemēram, izglītība un apmācība jūrniecības jomā, Eiropas Fonda izveide piekrastes zonām un jūras gultnes aizsardzībai, nav apskatīti;
- izsaka nožēlu, ka nav apskatīts jautājums par jūras gultnes izmantošanu un aizsardzību, un uzskata, ka šajā politikas nozarē tieši iekļaujami arī vispārēji stratēģiski noteikumi tādās jomās kā atkritumu izmešana jūrā, kā arī cauruļvadu un kabeļu izvietošana jūras dzelmē un to izmantošana;
- atkārtoti uzsver atzinumā “Ceļā uz turpmāko ES jūrniecības politiku — Eiropas redzējums okeāniem un jūrām” minēto aicinājumu apzināt iespēju pārskatīt Eiropas Savienības finansēšanas mehānismu, lai izveidotu vienkāršotu un apvienotu sistēmu visu vai vairuma ar jūrniecību saistīto jautājumu risināšanai Eiropas piekrastes reģionu un salu fonda ietvaros;
- aicina Komisiju sagatavot ceļvedi, aptverot svarīgākos vidēja termiņa un ilgtermiņa mērķus, kas Eiropas jūrniecības politikā jāsasniedz līdz 2015. un 2020. gadam;
- joprojām nesaskata jūrniecības zilās grāmatas un direktīvas par jūras vides stratēģiju skaidru saikni un tādēļ lūdz Komisiju precizēt šo saikni un vairāk iedziļināties abos jautājumos;
- atkārtoti aicina izveidot Eiropas jūrniecības platformu, ietverot vietējās un reģionālās pašvaldības un ieinteresētās puses pieredzes iegūšanai un paraugprakses apmaiņai.

Ziņotāja: KALEV kdze (EE/UEN-EA) Jōgeva pašvaldības priekšsēdētāja

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Integrēta Eiropas Savienības jūrniecības politika"

COM(2007) 575 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA,

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par tematu "Integrēta Eiropas Savienības jūrniecības politika". Komiteja izsaka gandarījumu par centieniem rast vienotu pieeju šajā svarīgajā jautājumā, kas ietver cilvēka attiecību ar jūrām un okeāniem visus aspektus. Tas nodrošinās saskaņotu politikas pamatu visu ar jūrniecību saistīto pasākumu optimālai attīstībai;

2. atzīst daudzu ieinteresēto pušu līdzdalību apspriešanās procesā, tomēr izsaka bažas, ka daži ļoti svarīgi jautājumi, piemēram, izglītība un apmācība jūrniecības jomā vai Eiropas Fonda izveide piekrastes zonām un jūras guļtnes aizsardzībai, netika apskatīti;

3. piekrīt viedoklim, ka visi jautājumi jūru un okeānu jomā ir savstarpēji saistīti un jārisina koordinēti. Lai sasniegtu vēlamos rezultātus, svarīgi ir saskaņotā veidā (piemēram, vienotā tīmekļa vietnē) sniegt informāciju par visu pasākumu gaitu. Jebkādas obligātas darbības/regulējums jāpamato ar zinātniskiem faktiem un vērtējumu, kurā ņemtas vērā ekosistēmu vietējās atšķirības un jūras resursu dažāda pielietojums reģionos;

4. ir pārliecināta, ka ES jūrniecības politika ilgtermiņā varētu kļūt par ļoti nozīmīgu politiku, jo ūdeņi aizņem vairāk nekā 50 % no ES teritorijas, ietverot visus tās bioloģiskos, fiziskos un ģeoloģiskos resursus;

5. vērs uzmanību uz to, ka paziņojumā par integrētu jūras politiku nemaz nav apskatīts kāds svarīgs jūras vides aspekts, proti, jautājums par jūras guļtnes izmantošanu un aizsardzību, kas ietilpst dalībvalstu kompetencē. Komiteja uzskata, ka šajā politikas nozarē tieši iekļaujami arī vispārēji stratēģiski noteikumi tādās jomās kā atkritumu izmešana jūrā, kā arī cauruļvadu un kabelu izvietošana jūras dzelmē un to izmantošana;

6. uzsver, ka jūrniecības politika pārsniedz dalībvalstu administratīvās robežas, tai nepieciešama daudzpusīga pieeja un efektīva vairāklīmeņu vadība;

7. atbalsta integrētu starpnozaru koncepciju, kuras īstenošanai vajadzīga sadarbība un visu ar jūrniecību saistīto pasākumu koordinācija dažādos lēmumu pieņemšanas līmeņos. Šajā

ziņā ir jārod konkurētspējas, ilgtspējības un vides aizsardzības līdzsvars;

8. uzskata, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme politikas veidošanā un īstenošanā, kā arī tiesību normu izstrādē, tāpat arī to uzdevums ir integrēt attiecīgās jomas politiskos pasākumus, informējot par jūras sniegtajām iespējām un to, kā cilvēku darbība ietekmē jūras vidi;

9. norāda uz to, ka integrētas ES jūrniecības politikas sekmīgai īstenošanai katrā ziņā arī turpmāk nepieciešama vietējo un reģionālo pašvaldību gatavība iesaistīties un dot efektīvu ieguldījumu šajā jomā;

10. piekrīt Komisijas viedoklim, ka Reģionu komiteja šo procesu var bagātināt ar savu pievienoto vērtību. Komiteja vēlas panākt tādu koncepciju, kas atbalstītu vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību un efektīvu ieguldījumu šajā procesā;

11. cenšas apzināt veidus, kā palīdzēt vietējām un reģionālajām pašvaldībām izstrādāt īstenošanas stratēģiju un ieviest Komisijas ierosināto stratēģiju, ņemot vērā a) dažādu dalībvalstu un konkrētu jūras reģionu īpatnības, kas rada vajadzību pēc ciešākas sadarbības, ietverot salas, arhipelāgus un nomaļos reģionus, b) kā arī starptautisko dimensiju;

12. iesaka ņemt vērā reģionu atšķirīgās iespējas un apspriešanās procesā paustos viedokļus;

13. piekrīt paziņojumā izteiktajam viedoklim, ka jebkādas ar jūrniecības politikas palīdzību panāktās izmaiņas pirmām kārtām ietekmē piekrastes teritorijas, ar tām saistītos iekšējos ūdeņus un upju ietekas;

14. pastāvīgi cenšas palielināt vietējo un reģionālo pašvaldību kapacitāti, kā arī nodrošināt obligātu līdzekļu pieejamību un, lai to īstenotu, panākt piekrastes reģioniem un salām paredzēta Eiropas fonda izveidi. Atkārtoti uzsver atzinumā "Ceļā uz turpmāko ES jūrniecības politiku — Eiropas redzējums okeāniem un jūrām" minēto aicinājumu apzināt iespēju pārskatīt Eiropas Savienības finansēšanas mehānismu, lai izveidotu vienkāršotu un apvienotu sistēmu visu vai vairuma ar jūrniecību saistīto jautājumu risināšanai Eiropas piekrastes reģionu un salu fonda ietvaros. Līdzekļi jāizmanto tā, lai uzlabotu jūras vidi un ekoloģisko stāvokli;

15. joprojām pauž atzinumā CdR 84/2005 izteikto viedokli, ka ārkārtīgi svarīgi ir atbalstīt uzņēmumu veikto izstrādi un jauninājumus, īpaši tas attiecināms uz jūrniecības tehnoloģiju izstrādi;
16. piekrīt viedoklim, ka integrēta jūrniecības politika palīdzēs risināt ar globalizāciju un konkurētspēju, klimata pārmaiņām, jūras vides degradāciju, kuģošanas drošību, kā arī ar energoapgādes drošību un ilgtspējību saistītās problēmas;
17. tāpat arī uzskata, ka šādai politikai jābūt balstītai uz izcilību jūras zinātniskās izpētes, tehnoloģiju un jauninājumu jomās, kā arī uz Lisabonas programmu nodarbinātībai un Gēteborgas programmu ilgtspējībai;
18. piekrīt Komisijas viedoklim par pievienoto vērtību, kam Komiteja bija pievērsusies atzinumā CdR 258/2006, izsakoties, ka integrēta pieeja palīdz izvairīties no domstarpībām, radīt sinerģijas, kā arī nodrošināt lietīšku informācijas apmaiņu ar iedzīvotājiem un kaimiņu reģioniem;
19. atzīst Komisijas centienus ar minētā paziņojuma palīdzību sagatavot pamatu tiesiskajam regulējumam un starpnozaru instrumentiem, kas nepieciešami integrētai ES jūrniecības politikai, kā arī iepazīstināt ar svarīgākajiem pasākumiem, kurus Komiteja plāno uzsākt tās pašreizējā mandāta darbības laikā; šajā sakarā Komiteja atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija Ikgadējā politikas stratēģijā 2009. gadam (COM(2008) 72) jūrniecības politiku apstiprina kā vienu no savām politiskajām prioritātēm; tomēr Komiteja izsaka nožēlu par zemo finansējuma līmeni, kas paredzēts šajā jomā 2009. gadam, tostarp 6 milj. EUR novirzīšanu no zivsaimniecības politikai paredzētajiem resursiem;
20. atzinīgi vērtē to, ka, īstenojot šos pasākumus, Komisija iecerējusi vadīties pēc subsidiaritātes un konkurētspējas saglabāšanas principiem, izmantojot uz ekosistēmu orientētu pieeju un sadarboties ar ieinteresētajām aprindām;
21. iepriekšminēto iemeslu dēļ aicina Komisiju sagatavot ceļvedi, aptverot svarīgākos vidēja termiņa un ilgtermiņa mērķus, kas Eiropas jūrniecības politikā jāsasniedz līdz 2015. un 2020. gadam;
22. uzskata, ka tik svarīgam dokumentam par integrētu ES jūrniecības politiku jāaptver daudz ilgāks laika posms, pārsniedzot Komisijas pašreizējā mandāta periodu;
23. uzskata, ka īpaši svarīgi ir sadarboties un konsultēt reģionālas un konkrētās nozarēs aktīvas darba grupas un organizācijas, kas ES ietvaros darbojas Atlantijas okeāna, Ziemeļu Ledus okeāna, Vidusjūras, Melnās jūras, Baltijas jūras un Ziemeļu jūras reģionos, kā arī atbalstīt to īstenotos pasākumus. Aicina Komisiju organizēt integrētas jūrniecības politikas īstenošanu iepriekš minētajos apgabalos;
24. norāda, ka integrētas pieejas īstenošanai kompetences ir skaidri nodalītas, tādēļ ES būs jāizmanto Līgumā paredzētās kompetences attiecīgajās jomās, piemēram, vides, transporta, zivsaimniecības, reģionālās un rūpniecības politikas jomā, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu;
25. atbalsta Komisijas aicinājumu dalībvalstīm izstrādāt integrētas valsts jūrniecības politikas pamatnostādnes, cieši sadarboties ar ieinteresētajām aprindām, jo īpaši ar piekrastes reģioniem, un sagaida Komisijas pamatnostādnes šajā jomā, kā arī attiecībā uz konsultēšanos ar ieinteresētajām aprindām, atzīstot reģionālo un vietējo pašvaldību īpašās kompetences integrētas jūrniecības politikas jomā;
26. par svarīgiem uzskata lēmumus 2008. gadā ierosināt pamatnostādņu kopumu integrētai valsts jūrniecības politikai un no 2009. gada sniegt ikgadējus ziņojumus par dalībvalstu pasākumiem šajā jomā;
27. iesaka ieviest papildu veicinošas pamatnostādnes arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām; lūdz Komisiju labas pārvaldības pamatnostādņēs, kas paredzētas valstu un reģionālajam līmenim, kā pamatprincipus apsvērt, pirmkārt, priekšlikumus par galvenajiem mērķiem jūrniecībā, otrkārt, metodoloģiju, kādā veidā šos mērķus varētu īstenot, izmantojot integrētu pieeju, un, treškārt, ieteikt termiņus noteikto mērķu sasniegšanai;
28. uzskata, ka integrāciju nevar nodrošināt ar Komisijas paredzētās koordinēšanas palīdzību, ka pamatnostādnes varētu atšķirīgi interpretēt un ka konsultatīvajām iestādēm vēl nav nekādu struktūru lēmumu pieņemšanai;
29. ierosina pārskatāmā veidā apkopot un uzskaitīt paraugprakses piemērus reģionu vajadzībām;
30. iesaka radīt skaidru sistēmu, kas nodrošinātu reģionu ilgstošas iespējas dot efektīvu un paliekošu ieguldījumu un palīdzētu taisnīgi atrisināt iespējamās reģionu nesaskaņas;
31. uzsver, ka šajā nolūkā nepieciešams izstrādāt ieviešanas stratēģijas reģioniem;
32. ierosina, izmantojot dialogu ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, paātrināt lēmumu pieņemšanu par jūrniecības jautājumiem. RK norāda, ka ieviešanas stratēģijas izstrādē tieši jāiesaista gan pašas dalībvalstis, gan arī vietējās un reģionālās pašvaldības. Kopīgi būtu jānosaka stratēģijas mērķi atbilstoši starpnozaru integrācijai visu pasākumu īstenošanā. Līdzīgā veidā varētu arī apzināt veicamos uzdevumus un risināt ar finansējuma resursiem saistītos jautājumus;
33. atbalsta dalībvalstu krasta apsardzes struktūru uzlabotas sadarbības veicināšanu, kā arī lēmumu par pasākumu uzsākšanu savstarpēji plašāk izmantojamas pārraudzības sistēmas izveidei, lai apvienotu pastāvošās uzraudzības un līdzsekošanas sistēmas, kuras patlaban izmanto kuģošanas drošības, jūras vides aizsardzības, jūras piesārņojuma novēršanas, zvejas kontroles, ārējās robežas kontroles un citiem tiesību aizsardzības pasākumiem jūrā; Komiteja tiek aicināta uzsākt pirmo izmēģinājuma projektu šajā jomā Vidusjūras reģionā ar mērķi izvērst to visas Eiropas mērogā;

34. atzinīgi vērtē Komisijas lēmumu 2008. gadā izstrādāt ceļvedi, lai dalībvalstīm atvieglotu jūras teritoriālo plānošanu;

35. uzskata, ka Komisijai 2008. gadā būtu jāuzsāk īstenot pasākumi Eiropas jūras novērojumu un datu tīkla izveidei un jāapsver, vai vajadzīgs veikt dalībvalstu piekrastes ūdeņu daudzdimensiju kartēšanu, lai uzlabotu pieeju kvalitatīvi augstvērtīgiem datiem; Komisija tiek aicināta uzsākt pirmo izmēģinājuma projektu šajā jomā Ziemeļjūras reģionā ar mērķi izvērst to visas Eiropas mērogā;

ES integrētās jūrniecības politikas darbības jomas

Okeānu un jūru ilgtspējīgas izmantošanas optimizēšana

36. piekrīt Komisijas viedoklim, ka jūras pārvadājumu efektivitātes paaugstināšanai Eiropā un to ilgtermiņa konkurētspējas nodrošināšanai jāizveido Eiropas jūrniecības telpa, kurā nav šķēršļu un kurā notiek sadarbība ar pārējām transporta sistēmas daļām;

37. atbalsta visaptverošas jūras transporta stratēģijas 2008.—2018. gadam sagatavošanu, kurā būtu jāapsver jūras transporta maģistrāļu un tuvsatiksmes kuģošanas veicināšana. Minētajā stratēģijā ir ne tikai jāņem vērā lielu Eiropas ostu tīkli, kas savienoti ar Eiropas transporta tīkliem, bet būtu jāpievērš īpaša uzmanība arī mazām un vidējām ostām, jo tās efektīvi apkalpo nomaļos reģionus un salas, kā arī palīdz novērst lielu ostu un ceļu pārlietu noslogotību;

38. aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt Eiropas ostu sadarbību, lai sekmētu a) iespējami lielāku kravas apjomu pārvadāšanu ES ar kuģiem kā videi vislabvēlīgāko transporta veidu, tostarp importu, eksportu un tranzītu, b) jūras transporta pārvadājumu rentabilitāti un ekoeftivitāti, jo īpaši saistībā ar gaidāmo preču pārvadājumu apjoma pieaugumu;

39. pieņem zināšanai apspriešanās procesa laikā saņemto atbildi uz ieinteresētajām pusēm agrāk uzdoto jautājumu par to, kādā veidā turpmākajā kopējā jūrniecības politikā paredzēts integrēt Jūras vides aizsardzības un saglabāšanas tematisko stratēģiju⁽¹⁾ un priekšlikumu direktīvai par jūras vides stratēģiju⁽²⁾, jo vairāk tādēļ, ka Komisija tās nodēvējusi par integrētās stratēģijas sastāvdaļām;

40. uzsver, ka minētās stratēģijas veido integrētas jūrniecības politikas pamatu vides politikas izpratnē, jo tās aicina izmantot ekosistēmas pieeju, vienlīdz lielu uzmanību veltot ekoloģiskiem, sociāliem un ekonomiskiem jautājumiem. Šajās stratēģijās norādīti arī galīgie termiņi mērķu sasniegšanai, kā, piemēram, laba vides stāvokļa sasniegšana līdz 2020. gadam;

⁽¹⁾ COM(2005) 504 galīgā redakcija.

⁽²⁾ COM(2005) 505 galīgā redakcija.

41. priekšlikumā jūrniecības stratēģijas direktīvai ir norādīts, ka reģioniem, kuros jūras vide ir kritiskā stāvoklī, jāpaātrina pasākumu sagatavošana un īstenošana, lai panāktu apmierinošu vides stāvokli. Šādos reģionos ir īpaši svarīgi, lai Eiropas Komisija koordinētu dažādās iesaistītās nozares, programmas un stratēģijas, kā arī sniegtu pietiekamu finansiālo atbalstu. Lai panāktu pilnībā integrētu jūrniecības politiku, ir nepieciešams iekļaut sauszemes darbības, piemēram, lauksaimniecību, notekūdeņu apstrādi, transportu un enerģētiku. Šādi reģioni var darboties kā izmēģinājuma teritorijas reālai un pilnībā integrētai jūrniecības politikai;

42. joprojām nesaskata jūrniecības zilās grāmatas un direktīvas par jūras vides stratēģiju skaidru saikni un tādēļ lūdz Komisiju precizēt šo saikni, lai varētu strādāt ar abiem jautājumiem kopā un tādā veidā izvairīties no darba dublēšanas, īstenojot pieminētos centienus;

43. aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu par to, kā sasaistīt atsevišķās *Natura 2000* piekrastes teritorijas ES;

44. uzskata, ka piekrastes zonu integrēta pārvaldība ir balstīta uz labi pārdomātu koncepciju, un ka virkne vērtīgu un pārbaudītu rīcības metožu var veicināt jūrniecības politikas izstrādi, turklāt ierosina papildus izskatīt arī reģionu un vietējo pieredzi piekrastes teritoriju integrētas izmantošanas jomā, īpaši jau pastāvošās piekrastes teritoriju vietējās partnerības, ko veido vietējās pašvaldības un citas ieinteresētās puses, lai varētu nodrošināt efektīvu un augšupēju piekrastes zonu integrētu pārvaldību (ICZM), un noskaidrot, kā panākt piekrastes zonu integrētas pārvaldes un jūrniecības politikas līdzsvaru;

45. iesaka veidot ciešas saiknes ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, īstenojot pasākumus ūdens resursu politikas jomā, lai veicinātu sadarbību tehniskajos un pārvaldības jautājumos, tādējādi līdz 2015. gadam iecerēts panākt virszemes ūdeņu labu ekoloģisko stāvokli joslā no piekrastes līdz viena kilometra attālumam no piekrastes; ⁽³⁾

46. norāda uz savu atzinumu 237/2007 (kas attiecas uz Komisijas paziņojumu par Eiropas ostu politiku, COM (2007) 616), lai tādējādi sniegtu detalizētu priekšstatu par Komitejas viedokli attiecībā uz Eiropas ostu politiku;

47. piekrīt priekšlikumam ierosināt jaunu ostu politiku, kurā tiek ņemta vērā ostu daudzveidīgā nozīme un Eiropas loģistikas aspekts kopumā;

48. iesaka struktūrfondu līdzekļus izmantot, lai nodrošinātu investīcijas reģionālo ostu struktūrās un citos atbilstošos projektos;

49. atbalsta priekšlikumu kuģu radīto emisiju samazināšanai ostās, jo īpaši, atceļot nesamērīgi augstos nodokļus par krasta elektrību, kā arī izstrādāt un atbalstīt priekšlikumu par ES vai pasaules līmeņa tehniskajiem standartiem, lai kuģiem varētu piegādāt elektroenerģiju no krasta;

⁽³⁾ Direktīva 2000/60/EK.

50. uzskata arī, ka jāizstrādā pamatnostādnes par atbilstošo Kopienas vides tiesību aktu piemērošanu ostu attīstības jomā;
51. vēlas uzsvērt nepieciešamību nodrošināt ilgtspējīgu energoapgādi arī turpmāk un aicina Komisiju un dalībvalstis sistemātiski veicināt visus atjaunojamās jūras enerģijas avotu veidus, piemēram, vēja, viļņu, plūdmaiņas un okeāna straumju enerģiju, par īpašu prioritāti nosakot pētniecības un tehnoloģiju izstrādi un to sistemātiski atbalstot, kā arī ar finansiālo mehānismu palīdzību, piemēram, valsts regulētiem tarifiem. Turklāt jālikvidē administratīvie šķēršļi, kas kavē atjaunojamās jūras enerģijas attīstību;
52. uzskata, ka jānovērš vietējiem īpašniekiem piederošo ostu, kuru galvenais darbības mērķis nav peļņas gūšana, darbības pārtraukšana, jo to ieguldījums apkārtējo pašvaldību sociālā, atpūtas un tūrisma jomā pārsniedz to sākotnēji ekonomisko nozīmi;
53. atzinīgi vērtē Komisijas labvēlīgo nostāju attiecībā uz atbalstu starpnozaru klasteru un reģionālu jūrniecības izcilības centru izveidei, kā arī atbalstu Eiropas jūrniecības klasteru tīkla veicināšanai;
54. šajā sakarā aicina precizēt izveidojamo struktūru uzbūvi un organizācijas formu, kā arī norādīt, kāds būs katras šīs struktūras politiskais ieguldījums, un kā izpaudīsies Komisijas un Reģionu komitejas iecerētā līdzdalība;
55. atbalsta lēmumu ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem vēlreiz pārskatīt izņēmuma noteikumus, kas ES darba tiesību aktos ir spēkā jūrniecības jomā;
56. uzskata, ka par drošības uzlabošanu ar jūrniecības jomu saistītos darbos lielā mērā ir atbildīgas dalībvalstis, proti, tām ir jāratificē starptautiski dokumenti, piemēram, 2006. gada februārī konsolidētā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) konvencija par darbu jūrniecības jomā vai arī SDO konvencija par darbu zvejniecības nozarē, ko tā pieņēma 2007. gada jūnijā;
57. atzinīgi vērtē lēmumu sekmēt "apliecības par izcilību jūrniecībā" (*Certificate of Maritime Excellence*) ieviešanu;
58. iesaka īstenot pasākumus apmācību pilnveidošanai jūrniecības jomā, lai būtu pieejamas starptautiski atzītu profesionālo apmācību un kvalifikācijas paaugstināšanas iespējas, tādējādi nodrošinot to, ka ir pieejami vajadzīgie atbilstoši kvalificētie profesionāļi;
59. ir pārliecināta, ka pirmie no klimata pārmaiņām cietīs tieši piekrastes reģioni, un tādēļ iesaka tādas prioritārus pasākumus kā kuģu radīto emisiju samazināšana, atjaunojamu jūras enerģijas veidu attīstīšana un izplatīšana, jūras vides bioloģiskās daudzveidības samazināšana, piekrastes aizsardzība; un tādēļ atzinīgi vērtē Komisijas lēmumu uzsākt izmēģinājuma projektu īstenošanu, lai mazinātu klimata pārmaiņu ietekmi uz piekrastes reģioniem un nodrošinātu pielāgošanos klimata pārmaiņām;
60. lūdz Komisiju paskaidrot, kā tā vērtē šādu pasākumu nepieciešamību arī reģionos, kas nav piekrastes reģioni;
61. piekrīt viedoklim, ka jāatbalsta starptautiskie centieni samazināt kuģu radīto naftas piesārņojumu;
62. atzinīgi vērtē lēmumu aktīvi atbalstīt starptautiskos centienus samazināt kuģu radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas;
63. prasa grozīt Enerģētikas nodokļu direktīvu, iekļaujot tajā pienākumu dalībvalstīm nepiemērot kuģiem ostās nodokļus par elektroenerģiju, kas būtu lielāki nekā nodokļi par bunkuru eļļu, jo pašreizējā direktīva paredz stimulu gaisa piesārņojuma samazināšanai, kas ostu pilsētās sasniedz līdz pat 80 % no kuģiem, kuros tiek dedzināta bunkuru eļļa;
64. atzinīgi vērtē Komisijas un dalībvalstu centienus samazināt SO₂ un NO_x, kā arī kuģu radīto smalko daļiņu emisijas ES jūrās un īpaši ostās. Tā kā ilgtermiņā ar to nebūs pietiekami, Reģionu komiteja lūdz panākt vēl lielāku samazinājumu un tādēļ aicina Komisiju un dalībvalstis samazināt kuģu radītās emisijas, vēlākais līdz 2030. gadam nosakot tādu pašu pieļaujamo emisiju līmeni, kāds noteikts automašīnām;
65. aicina ES Emisiju tirdzniecības sistēmā iekļaut arī kuģu radītās emisijas;
66. atzinīgi vērtē Komisijas lēmumu, pienācīgi ņemot vērā starptautiskā mērogā notiekošo darbu, izteikt priekšlikumus novecojušu kuģu efektīvai, drošai un videi nekaitīgai demonstrācijai;
67. atzinīgi vērtē stingrus pasākumus, lai izbeigtu zivju izmešanu jūrā un kaitīgu zvejas metožu praksi, piemēram, grunts zvejas tīklu izmantošanu jutīgās tāljūru ekosistēmās. Attiecībā uz pārzveju īpaša uzmanība jāpievērš valstu sadarbībai;
68. atzinīgi vērtē izlēmīgu rīcību cīņai ar nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju reģionos, kuros šāda rīcība ir nepieciešama, pamatojoties uz faktiem un pētījumiem;
69. atzīst, ka ir jāveicina sīkzvejas veidi, kuri jau sen tiek izmantoti Eiropas jūrās, jo tie ir selektīvāki un videi draudzīgāki;
70. lūdz Komisiju izteikt viedokli par to, kā efektīvāk nekā līdz šim varētu īstenot integrētu politiku, risinot abus pēdējos pieminētos jautājumus;
71. izsaka savu atbalstu videi drošas akvakultūras nozares intensīvākai attīstībai Eiropā;
- Zināšanu un inovāciju pamata izveide jūrniecības politikai
72. atzinīgi vērtē Komisijas nolūku 2008. gadā nākt klajā ar Eiropas pamatstratēģiju jūras zinātniskās un tehniskās pētniecības jomā;

73. aicina Komisiju izvērtēt "Eiropas okeānu pētniecības institūtu" tīkla koncepciju jūras pētniecības jaunās stratēģijas kontekstā;

74. turklāt uzskata, ka Septītās pētniecības pamatprogrammas ietvaros jāpublicē kopīgi, dažādām nozarēm adresēti aicinājumi, lai veicinātu integrētas koncepcijas izmantošanu un uzlabotu izpratni par transversāliem jūrniecības jautājumiem, piemēram, klimata pārmaiņu ietekme, jūras līmeņa celšanās un meteoroloģisko apstākļu izmaiņu ietekme uz ostu izmantojamību un kuģniecību kopumā;

75. atzinīgi vērtē atbalstu pētījumiem, lai iepriekš noteiktu un mazinātu klimata pārmaiņu ietekmi uz jūrniecības darbībām, jūras vidi, piekrastes reģioniem un salām, kā arī pielāgotos šai ietekmei, un aicina Komisiju izstrādāt Eiropas stratēģiju adaptācijai klimata pārmaiņām piekrastes reģionos, balstoties uz klimata pārmaiņu radīto pieaugošo izmaksu rūpīgu izvērtējumu, sekmējot to, lai šie apstākļi nekļūtu par šķērslī ekonomikas izaugsmei piekrastes reģionos;

76. atzinīgi vērtē lēmumu atbalstīt Eiropas jūras zinātnes partnerības izveidi, lai varētu norisināties zinātnieku, rūpniecības nozaru pārstāvju un politikas veidotāju saskaņots dialogs;

77. jautā, kādā veidā un cik lielā mērā šādu partnerību atbalsta Komisija, kā šim atbalstam jāizpaužas, kāda ir tā saistība ar Komisijas ierosināto konsultāciju sniegšanas struktūru un kādas ir to atšķirības;

78. uzsver reģionālu datu un šo datu izvērtējumu starpreģionālo nozīmi;

79. uzskata, ka vajadzīgs statistikas datu salīdzinājums, lai tādējādi veicinātu nozarei raksturīgo konkurētspēju un reformu pasākumus (šāds viedoklis jau izskanēja Komitejas atzinumā CdR 258/2006, taču tas nav pausts "zilajā grāmatā");

80. lūdz sniegt informāciju par to, cik liela var būt reģionu ietekme uz izmēģinājuma projektiem, aicinājumiem piedalīties zinātnes un attīstības projektos, kā arī paraugprakses projektos;

81. atkārtoti aicina izveidot Eiropas jūrniecības platformas instrumentu, iekļaujot vietējās un reģionālās pašvaldības un ieinteresētās personas, lai tādējādi apvienotu speciālās zināšanas un apmainītos ar paraugpraksi; ierosina iespējami ātrāk izveidot paraugprakses piemēru apkopojumu reģionu vajadzībām, pēc iespējas izmantojot jau sagatavotos reģionu labas prakses Eiropas apkopojumus jūrniecības jomā, īpaši uzsverot vispārēju jūrniecības mērķu noteikšanu, labu pārvaldību, nozaru politiku un to integrāciju, kā arī jūrniecības reģionālos rīcības plānus;

Iespējami augstākas dzīves kvalitātes nodrošināšana piekrastes reģionos

82. uzskata, ka ir svarīgi saskaņā ar jauno tūrisma iniciatīvu veicināt ilgtspējīgu piekrastes un jūras tūrismu;

83. lūdz paskaidrot, kā vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī piekrastes reģioni, pēc Komisijas domām, varētu veicināt iespējami augstākas dzīves kvalitātes nodrošināšanu piekrastes reģionos un kādas varētu būt iespējamās sinerģijas ar citām ES politikas jomām;

84. atbalsta to, lai Komisija kā pamatu paraugprakses izplatīšanai steidzami sagatavotu datubāzi par visiem ES finansētajiem reģionālās politikas projektiem, kuri ir saistīti ar jūrniecības politikas jomu; šī datubāze arī veicinātu pārredzamību attiecībā uz Kopienas finansējumu, kas pieejams visiem ar jūru saistītajiem projektiem un piekrastes reģioniem;

85. atbalsta priekšlikumu par Kopienas katastrofu novēršanas stratēģiju, ar kuras palīdzību īpaši varētu apzināt draudus piekrastes reģioniem un kurā citā starpā būtu norādītas patvēruma ostas, kurās varētu piestāt grūtībās nonākuši tankkuģi un kuģi ar cita veida bīstamām kravām. Jūrniecības drošības pasākumos jāņem vērā arī jūras navigācijas īpašie aspekti ziemas apstākļos;

86. uzskata, ka ļoti svarīgs ir Komisijas lēmums ar atbalsta pasākumiem censties nodrošināt pašu attālāko reģionu un salu iespējas attīstīt to potenciālu. Attālāko reģionu un salu īpašās problēmas jārisina, veicot kopīgus pasākumus, kuros iekļauta jūrniecības politika, kā arī rīcība citās politikas jomās ES līmenī;

Eiropas vadošās pozīcijas starptautiskās jūrniecības jomā nostiprināšana

87. atzinīgi vērtē lēmumu veicināt sadarbību, īstenojot paplašināšanās un Eiropas kaimiņattiecību politiku, kā arī Ziemeļu dimensijas politiku;

88. atzinīgi vērtē lēmumu ierosināt stratēģiju ES jūrniecības politikas ārējai darbībai, izmantojot strukturētu dialogu ar galvenajiem sadarbības partneriem;

89. lūdz precizēt, kādā veidā daļēji reģionos koncentrētās ekspertu zināšanas (piemēram, Helsinku komisija Baltijas jūras aizsardzībai — HELCOM) varētu visefektīvāk sistemātiski izmantot ārējās attiecībās;

Lielāka uzmanība Eiropas jūrniecības nozarei

90. tāpat kā Eiropas Komisija uzskata, ka ir jāsāk izstrādāt Eiropas jūru atlants;

91. atbalsta priekšlikumu atzīmēt ikgadēju Eiropas jūras dienu, sākot ar 2008. gadu, un jau sākotnēji iesaistīt arī vietējās un reģionālās pašvaldības, ieinteresētās personas un viņu īpašās zināšanas;

92. aicina ievērojami izvērst un atbalstīt sabiedrisko darbu visos ar jūru saistītajos jautājumos, izmantojot izglītības sistēmu, plašsaziņas līdzekļus, *Internet* tīklu un citus informācijas kanālus;

93. uzskata, ka Valstu jūras parki varētu būt veids, kā palielināt sabiedrības informētību un arī aizsargāt jutīgas jūras teritorijas;

94. ierosina izstrādāt visaptverošu pasākumu kopumu jūrniecības nozares atpazīstamības veicināšanai Eiropā, īpaši ņemot vērā mūsu jūrniecības mantojumu.

Briselē, 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Baltā grāmata — Kopā par veselību. ES stratēģiskā pieeja 2008.–2013. gadam”

(2008/C 172/08)

REĢIONU KOMITEJA,

- norāda, ka, izmantojot kopēju pieeju veselības jautājumu risināšanā, jāpievērš uzmanība tam, lai tās rezultātā netiktu veikta saskaņošana vai pārkāpts subsidiaritātes princips;
- rosina Komisiju noteikt, ka nevienlīdzības mazināšana veselības aprūpē ir viens no prioritāriem mērķiem;
- norāda, ka stratēģijā nav apspriesti ar medikamentiem saistītie jautājumi, un tādēļ aicina tiem veltīt lielāku uzmanību;
- uzskata, ka vēža skrīnings ir īpaša veselības aprūpes procedūra un tādēļ jāiekļauj veselības stratēģijā. ES dalībvalstu sadarbība un attiecīgās paraugprakses apmaiņa tomēr ir atbalstāma;
- uzskata, ka vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšana jaunajā ES līmeņa strukturētas sadarbības mehānismā varētu konkrēti izpausties tā, ka jaunajās komitejās, kas darbosies veselības jomā, dažas vietas ir rezervētas vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjiem. Komiteja tomēr norāda, ka šāda strukturētas sadarbības mehānisma izveide ir jāturpina apspriest un minētajam procesam jābūt atklātam un pārredzamam;
- uzskata, ka Komisijai būtu jāizstrādā pārskats par sadarbības tīkliem un organizācijām, kas darbojas veselības jomā, un šīs ieinteresētās puses jāpulcē, lai veidotu lietderīgu un efektīvu sadarbību.

Ziņotājs: Karsten Uno PETERSEN kgs (DK/PSE), Dienviddānijas reģiona padomes loceklis

Atsauces dokuments

Baltā grāmata "Kopā par veselību. ES stratēģiskā pieeja 2008.–2013. gadam", COM(2007) 630 galīgā redakcija

COM(2007) 630 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas balto grāmatu, kurā izklāstīta Kopienas veselības politikas stratēģija līdz 2013. gadam, ja tiek ievērots gan EK Līguma 152. pants, kurā minēts, ka medicīniskā aprūpe ietilpst dalībvalstu kompetencē, gan arī subsidiaritātes princips;

2. piekrīt viedoklim, ka veselība cilvēkam ir liela vērtība un ka tā jāaizsargā ar efektīvu politiku un pasākumiem gan dalībvalstīs, gan ES un pasaules mērogā. Komisijai arī turpmāk par vienu no prioritātēm būtu jāuzskata sabiedrības veselības aizsardzība kā jautājums, kas ietilpst ES kompetencē un kurā var gūt lielus panākumus attiecībā uz veselību;

3. atzīmē un atzinīgi vērtē faktu, ka ES līmenī palielinās interese par veselības aizsardzības jautājumiem, par ko liecina arī Lisabonā 2007. gada 19. oktobrī panāktā vienošanās par Reformas līgumu, kurā pausta apņemšanās palielināt ar veselību saistīto jautājumu politisko nozīmi, tomēr norāda, ka, izmantojot kopēju pieeju veselības jautājumu risināšanā, jāpievērš uzmanība tam, lai tās rezultātā netiktu veikta saskaņošana vai pārkāpts subsidiaritātes princips;

4. piekrīt viedoklim, ka Kopienas līmenī jāizstrādā stratēģiskāka pieeja, jo radušās jaunas vajadzības, kas saistītas, piemēram, ar iedzīvotāju novecošanu, jauniem veselības apdraudējuma veidiem (pandēmijas, bioloģiskas avārijas, bioterorisms un ar klimata pārmaiņām saistītās problēmas) un jaunām tehnoloģijām. Komiteja tomēr uzsver, ka jāpievērš uzmanība tam, lai ES nepārkāptu ar veselības politiku saistītās pilnvaras, kas tai piešķirtas saskaņā ar EK Līguma 152. pantu;

5. atzinīgi vērtē baltajā grāmatā izklāstītās vērtības un principus, proti, solidaritāti, iedzīvotāju iesaistīšanos politikas veidošanā, veselības jomā pastāvošās nevienlīdzības mazināšanu, attiecīgu investīciju veicināšanu, veselības aspekta iekļaušanu visās rīcībpolitikās un lielāku ES ietekmi veselības jautājumos visā pasaulē;

6. atbalsta baltajā grāmatā izvirzītos trīs galvenos mērķus, proti, veicināt labu veselību novecojošā Eiropā, aizsargāt iedzīvotājus no apdraudējumiem, kas skar veselību, un atbalstīt dinamiskas veselības sistēmas un jaunas tehnoloģijas, kā arī atzinīgi vērtē Komisijas ierosinātos konkrētos pasākumus minēto mērķu īstenošanai;

7. norāda, ka vietējā un reģionālā līmeņa dalībnieku nozīmes, interešu un pieredzes atklāta atzišana ir viens no priekšnoteikumiem, lai īstenotu baltajā grāmatā izklāstītās vērtības, principus un mērķus;

8. rosina Komisiju noteikt, ka nevienlīdzības mazināšana veselības aprūpē ir viens no prioritāriem mērķiem, kā arī pievērst īpašu uzmanību ar veselību saistītajām atšķirībām starp dažādām sociālajām grupām. Lai mazinātu minētās atšķirības un nevienlīdzību ES, īpaši jāatbalsta tās dalībvalstis, kas, izstrādājot sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus un tiecoties paaugstināt iedzīvotāju veselības līmeni, saskaras ar grūtībām;

9. atzinīgi vērtē veselības rādītāju sistēmu, ar nosacījumu, ka tiek ievērota dalībvalstu kompetence veselības aprūpē;

10. norāda, ka stratēģijā nav apspriesti ar medikamentiem saistītie jautājumi, kaut arī pacientiem un iedzīvotājiem radies tālejošas sekas, ja šo jomu nevis iekļaus veselības stratēģijā, bet gan uzskatīs tikai par tautsaimniecības politikas sastāvdaļu. Tā kā daudzās ES dalībvalstīs minētos jautājumus uzskata par veselības aizsardzības un veselības apdrošināšanas sastāvdaļu, Reģionu komiteja aicina pievērst īpašu uzmanību arī tiem;

11. uzskata, ka vēža skrīnings ir veselības aprūpes jautājums un līdz ar to ietilpst dalībvalstu kompetencē, tāpēc nebūtu jāiekļauj veselības stratēģijā;

Stratēģijas īstenošana

12. atzīmē, ka ES jaunā veselības stratēģija tiešā veidā ietekmēs vietējās un reģionālās pašvaldības, jo daudzās dalībvalstīs veselības aprūpe ietilpst tieši reģionālo un vietējo pašvaldību kompetencē;

13. atgādina, ka veselības nozares reģionālā un vietējā līmeņa dalībnieki bieži ir atbildīgi par veselības aprūpes plānošanu, vadību, darbību, finansēšanu un attīstību. Tā kā viņi pārstāv iedzīvotājiem vistuvāko pārvaldes līmeni, viņiem ir padziļināta izpratne un zināšanas veselības jomā;

14. atzinīgi vērtē faktu, ka baltajā grāmatā atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību lielā nozīme veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā. Tāpēc pauž cerību, ka, ņemot vērā to atbildību minētajā nozarē, vietējās un reģionālās pašvaldības pilnībā tiks iesaistītas stratēģijas īstenošanā, kas var būt patiesi efektīva tad, ja to pēc iespējas agrīnā posmā ar savu ieguldījumu atbalstīs vietējā un reģionālā līmeņa dalībnieki. Tas arī sekmētu viņu atbildības izjūtu par stratēģijas sekmīgumu;

15. pauž gandarījumu par to, ka baltajā grāmatā paredzēta vietējo un reģionālo dalībnieku iesaiste jaunā ES līmeņa strukturētas sadarbības mehānismā un ka Komisija īsteno starpnozaru pieeju un saskaņos savu rīcību ar citām struktūrām, kuras risina ar veselību saistītus jautājumus. Komiteja tomēr aicina šādu strukturētas sadarbības mehānismu apspriest plašāk un nodrošināt tā atvērtību un pārredzamību. Strukturētā sadarbība nekādā gadījumā nedrīkst būt plašāka par EK Līguma 152. panta 2. punktā paredzēto rīcības koordināciju;

16. šajā sakarā norāda, cik liela nozīme ir tam, lai, izstrādājot ES turpmākās iniciatīvas veselības jomā, jau pašā sākumā tiktu iesaistītas iestādes un tīkli, kuri veselības jomā pārstāv vietējās un reģionālās pašvaldības;

17. atbalsta Komisijas priekšlikumu izveidot ES līmeņa strukturētas sadarbības mehānismu, lai konsultētu Komisiju un veicinātu dalībvalstu rīcības koordināciju — ar noteikumu, ka jaunajā mehānismā, kā to paredzējusi Komisija, jau sākotnējā posmā tiks nodrošināta reģionālā un vietējā līmeņa pietiekama iesaiste un līdzdalība. Tas attiecas arī uz vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanu un līdzdalību plānotajā jaunajā struktūrā, kurā dalībvalstis aizstās dažas no pastāvošajām komitejām;

18. uzskata, ka vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšana jaunajā ES līmeņa strukturētas sadarbības mehānismā varētu konkrēti izpausties tā, ka jaunajās komitejās, kuras darbosies veselības jomā, visas vietas neaizņemtu valsts līmeņa dalībnieki un dažas no tām tiktu rezervētas vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjiem. Tādējādi tiktu nodrošinātas pēc iespējas plašākas konsultācijas veselības jautājumos, kā arī lielākas iespējas arī reģionālajam līmenim uzņemties atbildību par attiecīgajām ES iniciatīvām;

19. ierosina, lai reģionālā un vietējā līmeņa pārstāvjus uz noteiktu laika posmu izvirzītu Reģionu komiteja. Reģionālā un vietējā līmeņa pārstāvji jaunajās ES komitejās, kas darbosies veselības jomā, varētu vēlāk atskaitīties Reģionu komitejai;

20. piekrīt, ka, īstenojot Komisijas ierosinājumu ES līmenī veicināt sadarbību ar iesaistītajām pusēm, var uzlaboties dalībvalstu pasākumu efektivitāte, un uzskata, ka ir svarīgi, lai Komisija, veidojot turpmāko partnerību ar ieinteresētajām pusēm, kā arī turpinot pašreizējo veselības jomas forumu un tīklu darbu vai veidojot jaunus forumus un tīklus, daudz plašāk mērā nekā pašlaik iesaistītu vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjus;

21. šajā sakarā aicina uz sadarbību galvenokārt ar Reģionu komiteju, kas saskaņā ar līgumiem ir vienīgā padomdevēja iestāde, kura pārstāv vietējās un reģionālās pašvaldības. Tāpat aicina sadarboties ar citiem tīkliem un organizācijām, kurās ES mērogā ir apkopota vietējo un reģionālo pašvaldību pieredze veselības jomā. Svarīgi, lai, izvēloties šādus tīklus, Komisija pārliecinātos par to, ka tiem ir plaša reģionāla un vietēja pārstāvība, visām reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir nodrošināta līdztiesīga piekļuve un nepastāv līdzdalību kavējoši šķēršļi, piemēram, augstas dalības maksas;

22. aicina Komisiju izstrādāt pārskatu par attiecīgajiem formālas un neformālas sadarbības tīkliem un organizācijām, kas darbojas veselības jomā un atbilst iepriekš minētajiem kritērijiem, kā arī rosina pulcēt šīs ieinteresētās puses, lai veidotu lietderīgas un efektīvas sadarbības formas;

23. norāda uz Komisijas iniciatīvu attiecībā uz pārskatāmību un aicina izmantot pārredzamas darba metodes, proti, rosina Komisiju paziņot, ar kuriem veselības jomas dalībniekiem tā sadarbojas un kuras ieinteresētās puses ir iesaistītas jau sākumposmā, piemēram, forumos, komitejās un struktūrās, ko Komisija ierosina izveidot;

24. aicina dalībvalstis noteikt procedūru vietējo un reģionālo pašvaldību savlaicīgai iesaistīšanai ar veselību saistītu ES līmeņa jautājumu risināšanā;

Finanšu instrumenti

25. piekrīt viedoklim, ka līdz pašreizējā finanšu plāna beigām (līdz 2013. gadam) stratēģijā paredzētajiem pasākumiem jāpiešķir līdzfinansējums no pastāvošajiem finanšu instrumentiem un ka tas nebūs saistīts ar papildu ietekmi uz budžetu, jo īpaši, ņemot vērā vietējo un reģionālo partneru saistības;

26. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir pievērsusi īpašu uzmanību saiknei starp sabiedrības veselību un Lisabonas stratēģijā izvirzītajiem izaugsmes un nodarbinātības mērķiem, un šajā sakarā aicina turpmākajā kohēzijas politikā un kopējā lauksaimniecības politikā vairāk ņemt vērā ar veselību saistītus aspektus;

Ieteikumi ES prezidentvalstij

27. aicina ES prezidentvalsti iekļaut šā atzinuma 7., 8., 15., 16., 19., 20., kā arī 22.-24. punkta saturu prezidentvalsts secinājumos par ES veselības stratēģiju. Ieteikumi ir šādi:

27.1. vietējā un reģionālā līmenī iesaistīto pušu nozīmes atklāta atzīšana ir viens no priekšnoteikumiem, lai īstenotu baltās grāmatas vērtības, principus un mērķus (7. punkts);

27.2. nevienlīdzības mazināšanai veselības jomā ir jābūt vienam no prioritārajiem mērķiem. Īpaša uzmanība jāpievērš ar veselību saistītajām atšķirībām starp dažādām sociālajām grupām, kā arī jāatbalsta tās dalībvalstis, kas, izstrādājot sabiedrības veselības aizsardzības pasākumus un tiecoties paaugstināt iedzīvotāju veselības līmeni, saskaras ar grūtībām (8. punkts);

27.3. jau sākotnējā posmā jānodrošina reģionālā un vietējā līmeņa pietiekama iesaistīšana un līdzdalība Komisijas ierosinātajā ES līmeņa strukturētas sadarbības mehānismā. Tas attiecas arī uz vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanu un līdzdalību plānotajā jaunajā struktūrā, Komiteja tomēr aicina šādu strukturētas sadarbības mehānismu apspriest plašāk un nodrošināt tā atvērtību un pārredzamību. Strukturētā sadarbība nedrīkst būt plašāka par EK Līguma 152. panta 2. punktā paredzēto rīcības koordināciju (15. punkts);

27.4. vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšana jaunajā ES līmeņa strukturētas sadarbības mehānismā varētu konkrēti izpausties tā, ka jaunajās komitejās, kas darbosies veselības jomā, dažas vietas ir rezervētas vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjiem (16. punkts);

27.5. sadarbībai būtu jānorit galvenokārt ar Reģionu komiteju — kas saskaņā ar līgumiem ir vienīgā padomdevēja iestāde, kura pārstāv vietējās un reģionālās pašvaldības — kā arī ar citiem tīkliem un organizācijām, kurās ES mērogā ir apkopota vietējo un reģionālo pašvaldību pieredze veselības jomā (19. punkts);

27.6. būtu jāizstrādā pārskats par sadarbības tīkliem un organizācijām, kas darbojas veselības jomā, kā arī jāpulcē šīs ieinteresē-

sētās puses, lai veidotu lietderīgas un efektīvas sadarbības formas (20. punkts);

27.7. dalībvalstīm būtu jānosaka procedūra vietējo un reģionālo pašvaldību savlaicīgai iesaistīšanai ar veselību saistītu ES līmeņa jautājumu risināšanā (22. punkts);

27.8. līdz pašreizējā finanšu plāna beigām (līdz 2013. gadam) stratēģijā paredzētajiem pasākumiem jāpiešķir līdzfinansējums no pastāvošajiem finanšu instrumentiem, neradot papildu ietekmi uz budžetu, jo īpaši, ņemot vērā vietējo un reģionālo partneru saistības (23. punkts);

27.9. turpmākajā kohēzijas politikā un kopējā lauksaimniecības politikā vairāk būtu jāņem vērā ar veselību saistīti aspekti (24. punkts).

Briselē, 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2007.–2008. gadam — Kandidātvalstis”

(2008/C 172/09)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka Eiropas Savienībai jāturpina īstenot atvērto durvju politiku paplašināšanās jomā, lai tā kļūtu par pamatu demokrātisko reformu un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai arī ārpus pašreizējās ES robežām;
- norāda, ka Kopenhāģenas kritēriju un stabilizācijas un asociācijas procesa nosacījumu ievērošana ir dalībvalstīm izvirzītā pamatprasība, īpaši uzsverot pašu valstu nopelnu principu, kam bija centrālā vieta arī iepriekšējās paplašināšanās;
- norāda, ka ir jāsauglabā Turcijas vēlēšanās pievienoties Eiropas Savienībai un ka Eiropas Savienībai jāpilda saistības, ko tā uzņēmusies, pieņemot lēmumu uzsākt pievienošanās sarunas; tomēr RK piekrīt Komisijai, ka sarunas ar Turciju ir process kura rezultātus nav iespējams paredzēt iepriekš;
- atzinīgi vērtē Horvātijas panākto progresu Kopenhāģenas politisko un ekonomisko kritēriju izpildē, kā arī *acquis communautaire* un stabilizācijas un asociācijas nolīguma īstenošanā;
- uzskata, ka Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas republika ir guvusi ievērojamus panākumus Kopenhāģenas politisko un ekonomisko kritēriju izpildē un īpaši uzsver 2007. gada beigās panākto progresu; tādēļ aicina Padomi pieņemt lēmumu par pievienošanās sarunu uzsākšanu ar Bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku;

Ziņotājs: Alin Adrian Nica kgs (RO/ALDE) *Dudeștii Noi* vietējās pašvaldības mērs

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei — Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2007.–2008. gadam — kandidātvalstis

COM(2007) 663 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA,

Vispārīgi ieteikumi

1. atkārtoti pauž pārliecību, ka Eiropas Savienības paplašināšana ir viens no efektīvākajiem politiskās ietekmes līdzekļiem. Minētais process ir svarīgs solis miera un stabilitātes nodrošināšanā Eiropā un kandidātvalstu iedzīvotājiem sniedz ne tikai papildu iespējas izmantot Eiropas ekonomikas zonas labklājību, bet arī ES kopīgās vērtības, galvenokārt brīvību, demokrātiju un solidaritāti;

2. uzsver, ka Eiropas Savienībai jāturpina īstenot atvērto durvju politiku paplašināšanās jomā, lai tā kļūtu par pamatu demokrātisko reformu un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai arī ārpus pašreizējās ES robežām;

3. norāda, ka Kopenhāģenas kritēriju un stabilizācijas un asociācijas procesa nosacījumu ievērošana ir dalībvalstīm izvirzītā pamatprasība, īpaši uzsvērot pašu valstu nopelnu principu, kam bija centrālā vieta arī iepriekšējās paplašināšanās;

4. uzsver, ka integrācijas procesa izdošanās pirmām kārtām ir atkarīga no tā, kā kandidātvalsts sagatavojas pievienoties ES, kā arī no reformu stabilitātes un no stingrības pakāpes to īstenošanā;

5. norāda, ka veiksmīga integrācija pamatojas uz progresu uzraudzību un tiesību aktu pielāgošanu;

6. vērš uzmanību uz to, ka vietējām pašvaldībām ir aktīvi jāiesaistās integrācijas procesā, jo runa ir par strukturālu un demokrātisku procesu, kuru nevar īstenot tikai centralizētā līmenī bez visu pārvaldes līmeņu aktīvas līdzdalības un, ja pilnībā netiek neievēroti subsidiaritātes un tuvuma principi;

7. uzskata, ka gadījumos, ja centrālā administrācija ierosina tiesību normas vietējo pašvaldību kompetences jomā, ir jākonsultējas ar vietējo un reģionālo pārvaldes iestāžu asociatīvajām struktūrām;

8. uzsver, ka valsts ilgtspējīga attīstība lielā mērā ir atkarīga no decentralizācijas pamatprincipa ievērošanas un īstenošanas visos decentralizācijas līmeņos, t.i., lēmumu pieņemšanas, administratīvajā un finanšu līmenī;

9. divdesmitā gadsimta deviņdesmito gadu sākumā dziļi ietekmēja Balkānu tautu kolektīvo apziņu, tādēļ visu vietējā, reģionālā

un valsts līmeņa iesaistīto pušu sadarbība šajā reģionā ir svarīga, lai atrisinātu tās problēmas, kas izraisa nesaskaņas pagātnē;

10. atzīmē, ka ir būtiski atbalstīt sadarbības iniciatīvas un centienus (piemēram, 2008 — Starpkultūru dialoga gads), kā arī paraugprakses un pieredzes (tostarp veiksmīgākās pieredzes Eiropas pašvaldību hartas pamatideju īstenošanā) apmaiņu starp dalībvalstu un kandidātvalstu reģionālajām un vietējām pašvaldībām, šajā ziņā RK var uzņemties būtisku lomu, sekmējot mācību seminārus, kuru mērķis ir iegūto zināšanu un pieredzes apmaiņa starp ES valstu reģionālajām un vietējām pašvaldībām. Šī atbalsta pamatā vispirms jābūt jauno dalībvalstu, kas pievienojās ES 2004. un 2007. gadā, pieredzei, vēl jo vairāk tādēļ, ka daļa no tām ir trīs jauno kandidātvalstu kaimiņvalstis.

Turcija

11. uzsver, ka atbalsts Turcijai ilgajā un sarežģītajā reformu procesā ir visu interesēs. Pievienošanās procesa pamatprincips ir, ka sarunu norises ātrums ir atkarīgs no šo reformu progresu, arī izmantojot Eiropas Savienības atbalsta programmas. Turcijai un Eiropas Savienībai būs jāiztur pacietības un izturības pārbaude minētā procesa īstenošanā;

12. norāda, ka ir jā saglabā Turcijas vēlēšanās pievienoties Eiropas Savienībai un ka Eiropas Savienībai jāpilda saistības, ko tā uzņēmusies, pieņemot lēmumu uzsākt pievienošanās sarunas; tomēr RK piekrit Komisijai, ka sarunas ar Turciju ir process kura rezultātus nav iespējams paredzēt iepriekš. Tādējādi, pieņemot lēmumu par to, vai Turcija var pievienoties ES, jāņem vērā tikai viens kritērijs: vai tiek ievēroti Eiropas Savienības noteiktie pievienošanās nosacījumi; turklāt ir svarīgi, lai Turcija uzņemtos saistības veicināt labas kaimiņattiecības saskaņā ar sarunās izvirzītajiem nosacījumiem. Tomēr Turcijai jāpārtrauc jebkāda veidā izmantot ekonomiskus ierobežojumus un robežu slēgšanu, kā arī jāatturas no militārām operācijām vai draudu izteikšanas kaimiņvalstīm;

13. atzinīgi vērtē parlamenta vēlēšanu sekmīgu norisi un pauž cerību, ka jaunā valdība paastrinās to reformu īstenošanu, kas nepieciešamas, lai izpildītu pievienošanās kritērijus, tādējādi panākot ievērojamu progresu problemātisku jautājumu risināšanā. Tomēr vienlaicīgi pauž bažas par Turcijas bruņoto spēku atkārtotu iejaukšanos politiskajās norisēs un uzskata, ka jāpieliek lielākas pūles, lai nodrošinātu pilnīgu un efektīvu armijas politisko kontroli;

14. atzinīgi vērtē neseno veikto pasākumus, lai grozītu konstitūciju, un uzskata, ka gadījumā, ja minētie grozījumi tiks pieņemti, tie veicinās Kopenhāgenas politisko kritēriju izpildi; un norāda, ka jāgroza kriminālkodeksa 301. pants, kas paredz sodu par Turcijas un turciskuma aizvainošanu, un jānosaka vispārējas tiesības brīvi paust savus uzskatus;

15. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas īsteno lielāko daļu Kopienas tiesību aktu, jāuzņemas būtiska un noteicoša loma gan iekšējās demokratizācijas, gan Eiropas integrācijas procesā, un šajā sakarā iesaka Eiropas Komisijai vērst uzmanību uz vietējo pašvaldību nozīmi sarunās ar Turcijas valdību;

16. ierosina pārskatīt pašvaldību likumu, lai stiprinātu valsts iestādes vietējā līmenī un palielinātu to efektivitāti;

17. ierosina veikt pētījumu, lai pēc Eiropas Savienības dalībvalstu parauga noteiktu Turcijas vietējo kopienu reģionālās attīstības iespējamus modeļus, kas ļautu izstrādāt un īstenot reģionālo politiku un stratēģiju, noteikt prioritātes vietējās un reģionālās attīstības jomā un īstenot programmas, ko atbalsta Kopienas pirmspievienošanās fondi, vēlāk struktūrfondi;

18. norāda, ka ir jāizveido Apvienotā konsultatīvā komiteja, kuras sastāvā būtu Reģionu komitejas un Turcijas vietējo pašvaldību pārstāvji; tādēļ ierosina iesniegt Turcijas valdībai lūgumu par minētās komitejas izveidi un aicina Eiropas Komisiju uzsvērt šādas struktūras nozīmīgo lomu sarunās ar Turciju;

19. vērs uzmanību uz to, ka Turcijai arī turpmāk jāveic konkrēti pasākumi vietējās valsts pārvaldes finanšu decentralizācijai, lai nostiprinātu vietējo pašvaldību autonomiju un vienlaikus samazināta to atkarību no valsts budžeta;

20. uzsver, ka līdzās vietējo pašvaldību administratīvās kompetences paplašināšanai jāpiešķir pietiekami finanšu līdzekļi jauno pienākumu veikšanai;

21. secina, ka Turcija pašlaik īsteno valsts sektora reformu, lai uzlabotu valsts iestāžu administratīvo kapacitāti un palielinātu to efektivitāti valsts Kopienas finansējuma pārvaldībā;

22. vērs uzmanību uz Turcijā pastāvošo sieviešu diskrimināciju attiecībā uz iespēju strādāt civildienestā pārvaldes un tieslietu jomā, neraugoties uz to, ka tiesisks regulējums minētajā jomā jau daļēji atbilst Eiropas tiesību aktiem; īpaši uzsver sieviešu diskrimināciju izglītības pieejamības jomā. Daudzām sievietēm reliģisko tradīciju dēļ nav iespēju turpināt mācības pēc pamatzglītības iegūšanas;

23. vērs uzmanību uz etnisko minoritāšu, jo īpaši kuru minoritātes, diskrimināciju Turcijā;

24. uzsver grūtības, ar kādām saskaras nemusulmaņu reliģiskās kopienas, jo tām nav juridiskās personas statusa; Minētajās kopienās novērojamas problēmas saistībā ar labdarības pasākumiem, tiesībām uz reliģijas brīvību, kopienu vadītāju izvēli un garīdznieku apmācību. Turklāt vērs uzmanību uz atkārtotiem uzbrukumiem un atentātiem, kas skar nemusulmaņu reliģiju pārstāvji un ticīgie. Valstij ir jādod garantija, ka tas vairs neatkārtosies. Lai sasniegtu šo mērķi, valsts aparāts jāiesaista ekstrēmo grupu kontrolē, nepieļaujot to postošās darbības;

Horvātija

25. atzinīgi vērtē Horvātijas panākto progresu Kopenhāgenas politisko un ekonomisko kritēriju izpildē, kā arī *acquis communautaire* un stabilizācijas un asociācijas nolīguma īstenošanā; īpaši kaimiņvalstīm Horvātijas piemērs var apliecināt, kādas priekšrocības var nodrošināt cieša ekonomiska un politiska integrācija Eiropas Savienības struktūrās un vērtībās. Atzinīgi vērtē pievienošanās sarunās 2007. gadā panākto patiešām ievērojamo progresu un aicina jaunizveidoto Horvātijas valdību pastiprināt centienus, lai būtu izpildīti priekšnoteikumi vēl neizskatīto sadaļu atvēršanai;

26. atzinīgi vērtē Horvātijā veikto pasākumus valsts pārvaldes decentralizācijas jomā vietējā līmenī un aicina turpināt iesākto darbu; uzskata, ka minēto pasākumu īstenošanā īpaša uzmanība jāvelta subsidiaritātes principam, lai lēmumi tiktu pieņemti pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem;

27. atzīst, ka jāatbalsta un jāstiprina Horvātijas nepārtraukta iesaistīšanās reģionālajās iniciatīvās, kas vēl vairāk veicinājušas Horvātijas un tās kaimiņvalstu attiecību uzlabošanu, un tādēļ ir jāstiprina pārrobežu sadarbība starp Horvātijas un tās kaimiņvalstu — Bosnijas un Hercegovinas, Serbijas, Slovēnijas un Melnkalnes — pierobežu reģionu vietējām pašvaldībām;

28. atzinīgi vērtē Horvātijas un Starptautiskās krimināltiesas pilnīgu sadarbību un uzsver nepieciešamību turpināt iesākto darbu kara noziegumu izmeklēšanā, un jo īpaši liecinieku aizsardzības pilnveidošanā;

29. atzinīgi vērtē to, ka Horvātijas un Slovēnijas premjerministri ir panākuši neformālu vienošanos, ka strīdīgais robežjautājums jānodod izlemšanai trešai pusei. Horvātijas un Slovēnijas valdības tiek aicinātas izmantot visas iespējas minētā nolīguma izpildei; Komiteja atbalsta Horvātijas parlamenta lēmumu, ka līdz draudzīga un labvēlīga risinājuma panākšanai Horvātija neieviesīs Ekoloģijas un zivsaimniecības aizsardzības zonu;

30. domā, ka ir sasniegts progress mazākumtautību konstitucionālā likuma labākas ieviešanas jomā un ka romu minoritātes stāvoklis Horvātijā uzlabojas, tomēr uzsver, ka Horvātijai un Slovēnijai miermīlīgā ceļā jāatrisina pastāvošās teritoriālās domstarpības, kas ietekmē arī vietējos iedzīvotājus. Uzskata, ka jāpanāk progress bēgļu un etnisko minoritāšu, galvenokārt romu tautas, sociālās integrācijas jomā, nodrošinot viņiem atvieglotu pieeju sabiedriskajiem pakalpojumiem un augstākajai izglītībai;

31. uzsver, ka ir būtiski svarīgi veikt īpašus pasākumus atbildīgas valsts pārvaldes jomā, īpašu uzmanību veltot korupcijas apkarošanai. Šajā sakarā ļoti atzinīgi vērtējama Korupcijas novēršanas un organizētās noziedzības apkarošanas biroja (USKOK) pilnvaru paplašināšana, kā arī Horvātijas tiesību aizsardzības iestāžu izmeklēto korupcijas noziegumu skaita palielināšanās. Horvātijas valdība tiek aicināta vēl vairāk pastiprināt centienus valsts pretkorupcijas programmas 2006.–2008. gadam īstenošanai;

32. atzinīgi vērtē panākumus mājokļu un infrastruktūras būvniecības un atjaunošanas jomā, kā arī mājokļu programmu, ar kuras palīdzību paredzēts atrisināt iepriekšējo īrnieku tiesību jautājumu, un aicina šo programmu turpināt un paātrināt;

33. norāda, ka ir svarīgi atrisināt privātīpašuma jautājumu, atdodot ārzemju iedzīvotājiem un bēgļiem namīpašumus un piešķirot kompensācijas personām, kuru mājokļi tika nopostīti kara laikā. Vienlaikus atzinīgi vērtē izveidoto mājokļu atjaunošanas programmu, kuras īstenošana tomēr būtu jāpaātrina;

34. secina, ka ir panākts zināms progress vietējās valsts pārvaldes reformas jomā, tomēr tiesiskā regulējuma valsts pārvaldes jomā nevienmērīga īstenošana ir veicinājusi pārvaldes neefektivitāti;

Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas republika

35. uzskata, ka Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas republika ir guvusi ievērojamus panākumus Kopenhāgenas politisko un ekonomisko kritēriju izpildē un īpaši uzsver 2007. gada beigās panākto progresu; tādēļ aicina Padomi pieņemt lēmumu par pievienošanās sarunu uzsākšanu ar Bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku;

36. atzinīgi vērtē to, ka valstij ir izdevies izpildīt virkni stabilizācijas un asociācijas nolīguma noteikumus;

37. konstatē, ka Ohridas pamatnolīguma īstenošana ir izraisījusi dziļas pārmaiņas Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Repub-

likas sabiedrībā, kas tagad pilnībā atzīst, ka tā ir etniski daudzveidīga un daudzkulturāla; turklāt tas ir būtisks politisks kritērijs, lai pievienotos Eiropas Savienībai; atkārtoti norāda, ka nekavējoties ir pilnībā jāpieņem *BADINTERA* princips un ka visām partijām jāievēro savstarpējā cieņa un jāsadarbojas demokrātiskajās iestādēs, kas tika izveidotas ar ļoti lielām pūlēm; RK tomēr pauž nožēlu par etnisko minoritāšu ierobežotu integrāciju;

38. aicina Bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas republiku izmantot Eiropas pieredzi valsts pārvaldes un izglītības jomā, kur tiek ievērota etniskā un valodu daudzveidība; aicina nākotnē noslēgt vienošanās, kas nodrošinātu divu lielāko etnisko kopienu un dažādu minoritāšu līdzāspastāvēšanu uz vienlīdzīgiem un saskaņotiem nosacījumiem; šajā sakarā atzinīgi vērtē konstitūcijas noteikumu efektīvu piemērošanu, lai nodrošinātu minoritāšu kopienu vienlīdzīgu pārstāvību valsts pārvaldē;

39. pauž nožēlu par korupcijas plašo izplatību, kas vēl joprojām rada nopietnas problēmas. Šī iemesla dēļ RK iesaka valsts iestādēm veikt pasākumus korupcijas izskaušanai;

40. atzinīgi vērtē darbu valsts pārvaldes decentralizācijas jomā vietējā līmenī un vēlēšanos uzlabot tās kvalitāti, veicot vairāku pašvaldības iestāžu pārstrukturēšanu racionālu apsvērumu dēļ un attīstības veicināšanai. Tomēr norāda, ka ir nekavējoties jāpaātrina finanšu decentralizācijas process, lai stiprinātu vietējo un reģionālo pašvaldību autoritāti;

41. izsaka nožēlu, ka nav izdevies panākt progresu jautājumā par valsts nosaukumu. Atzinīgi vērtē sarunu atsākšanu, piedaloties ANO īpašajam sūtnim *Matthew Nimetz*, un aicina Bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku pielikt visas pūles, lai šo jautājumu atrisinātu saskaņā ar ANO Drošības Padomes Rezolūcijām Nr. 817/93 un 845/93, tādējādi veicinot labu kaimiņattiecību izveidošanu un reģionālās sadarbības attīstīšanu;

42. atzinīgi vērtē paveikto darbu, lai padarītu iedzīvotājiem pieejamu informāciju saistībā ar valsts pārvaldi nolūkā uzlabot administrācijas pārredzamību, taču uzsver, ka administrācija vēl nav gatava vai arī nevēlas atvieglot informācijas pieejamību;

43. atzinīgi vērtē RK Biroja 2008. gada 4. marta lēmumu izveidot RK un Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas apvienoto konsultatīvo komiteju pēc Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas valdības oficiāla lūguma; prasa veikt visus nepieciešamos administratīvos sagatavošanas darbus, lai minētās komitejas pirmā sanāksme varētu notikt 2008. gada sākumā pirmajā pusē.

Briselē, 2008. gada 9. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Meklējot risinājumu sausuma un ūdens trūkuma problēmai Eiropas Savienībā”

(2008/C 172/10)

REĢIONU KOMITEJA

- saprot reģionu un vietējo pašvaldību bažas par Vidusjūras reģionā, Centrāleiropā un Atlantijas okeāna zonā konstatētajām problēmām, kas saistītas ar sausumu un tādām parādībām kā neparasti sausi gadi, izžuvušas ūdens krātuves, pazemes ūdens līmeņu pārvaldības grūtības, piekrastes gruntsūdeņu pārsāļošanās, gruntsūdens līmeņa krišanās, hidroloģiskā režīma pārmaiņas neatbilstīgas plānošanas rezultātā, dabīgu cēloņu vai cilvēku darbības izraisītas pārmaiņas parastajā nokrišņu režīmā un ūdens spiediena līmenī, radot sekas, uz kurām Komisija jau norādījusi, veicot sagatavošanas darbu;
- atbalsta saskaņotu ūdens izmantošanas plānošanu dalībvalstīs un reģionos, infrastruktūrā ieguldītos Kopienas fondus izmantojot ūdens, kalnu apgabalu un mitrāju saglabāšanai, apmežojuma atjaunošanai, ūdens taupības un efektivitātes nodrošināšanai, ūdens pārdalei lietotājiem un smaga sausuma un ūdens trūkuma radīto situāciju atvieglošanai, nodrošinot papildu ūdensapgādes līdzekļus;
- atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par Kopējās lauksaimniecības politikas “veselības pārbaudi”, jo tajā norādīts, ka viens no Kopējās lauksaimniecības politikas jaunajiem uzdevumiem ir ūdens resursu apsaimniekošana. Atzinīgi vērtējams tas, ka Komisija paudusi vēlmi pārbaudīt, vai ar ūdens resursu apsaimniekošanu saistītos jautājumus nevarētu ciešāk integrēt lauku attīstības programmās. Komiteja iesaka ņemt vērā un izpētīt aramzemes un kalnu apgabalu, kuros ir daudz ūdens un mežu, nozīmi atmosfēras mitruma sekmēšanā un lietus piesaistīšanā, kā arī klimata pārmaiņu izraisītās pārtuksnešošanās apturēšanā.

Ziņotājs: Francisco CAMPS ORTIZ kgs Valensijas autonomā apgabala priekšsēdētājs (ES/PPE)

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei —“Meklējot risinājumu sausuma un ūdens trūkuma problēmai Eiropas Savienībā”

COM(2007) 414 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par sausuma un ūdens trūkuma problēmu Eiropā un uzskata, ka tas ir izstrādāts, pilnībā ievērojot Direktīvu 2000/60/EK (Ūdens pamatdirektīva), kurai vispārēji jābūt jebkuras ar ūdeni saistītas ES politikas pamatā;

2. piekrīt Komisijas viedoklim, ka jānosaka atšķirība starp “sausumu” un “ūdens trūkumu”. Komisija minēto atšķirību definē šādi: “Sausums” nozīmē ūdens pieejamības pagaidu samazinājumu, piemēram, nepietiekamu lietusgāzu dēļ; “ūdens trūkums” nozīmē, ka pieprasījums pēc ūdens ir lielāks par pieejamo apjomu, ūdens resursus izmantojot ilgtspējīgā veidā;

3. uzsver, ka ūdens trūkums un sausums ir problēma, kas skar dažas ES teritorijas daļas un kura jārisina atbilstīgi vietējiem un reģionāliem apstākļiem;

4. aicina dalībvalstis, Eiropas reģionus un pašvaldības veikt pasākumus, lai saglabātu un taupītu ūdens resursus, kā arī samazinātu ūdens nelietderīgu lietošanu un sekmētu tā otrreizēju izmantošanu, kas ir absolūtas prioritātes salīdzinājumā ar citām alternatīvām cīņā pret sausumu un ūdens trūkumu; Komiteja arī rosina veikt strukturālus pasākumus, kas ļauj ilgtspējīgā veidā risināt sausuma un ūdens trūkuma problēmas;

5. uzsver, ka cīņā ar sausumu un ūdens trūkumu absolūtā prioritāte ir virzība uz tādu tautsaimniecību, kur ūdeni izmanto efektīvi, ilgtspējīgi un taupīgi. Ūdens taupība nozīmē arī enerģijas taupību. Tāpat kā enerģija, ūdens nepieciešams visai cilvēka darbībai — gan ekonomiskajai, gan sociālajai;

6. uzsver vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi Ūdens pamatdirektīvas piemērošanā, zemes un ūdens plānošanā un izmantošanā, dažādu tautsaimniecības nozaru attīstībā, vides aizsardzībā un pietiekama daudzuma un augstas kvalitātes ūdens piegādē iedzīvotājiem;

7. norāda, ka reģioniem ir daudz kas piebilstams par Komisijas ierosinātajiem dažādajiem pasākumiem, jo īpaši par kvalitātes ūdens pieejamību visiem iedzīvotājiem, virszemes un pazemes ūdenstilpju aizsardzību, ūdens izmantošanas racionālu plānošanu, īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumiem ūdens trūkuma novēršanai, ūdens galīgās cenas noteikšanu,

ūdens sadali un pārdali lietotājiem, ūdens taupību, otrreizēju izmantošanu un ūdens hierarhijas sistēmu visās tautsaimniecības jomās, elastīguma un mobilitātes nodrošināšanu ūdens masas izmantošanā iekšējās un ārējās ekspluatācijas sistēmās, ūdens un augsnes uzlabošanas infrastruktūru attīstību, sausuma pārvaldības plānu izstrādi, zināšanu un informācijas padziļināšanu, tautsaimniecības nozaru mobilizēšanu, iedzīvotāju izpratnes veidošanu un viņu līdzdalības nodrošināšanu;

8. norāda, ka ūdens jautājumos jo īpaši piemērojams subsidiaritātes princips un vairākliemeņu pārvaldība, jo reaģēt uz sausumu un ūdens trūkumu, izmantojot uzticamas sadarbības un solidāras rīcības mehānismus, ir Eiropas Savienības (tās kompetences ietvaros), dalībvalstu, reģionu un vietējo pašvaldību uzdevums;

9. norāda — lai gan Eiropas Savienības dažādos reģionos atšķirīgi ir gan klimatiskie apstākļi, gan arī ūdens trūkuma un sausuma ietekme, izvēlētajiem risinājumiem jābūt vienotiem attiecībā uz ES ūdens politikas ekoloģiskajiem principiem. Tādēļ saskaņā ar subsidiaritātes principu priekšroka dodama risinājumiem vietējā un reģionālā līmenī;

10. aicina visas dalībvalstis, ko ietekmē minētās problēmas, rīkoties saskaņoti, ievērojot subsidiaritātes principu un ņemot vērā reģionu un pašvaldību vadošo lomu, lai atrisinātu jautājumus saistībā ar šo svarīgo resursu un tā aizsardzību;

11. uzsver, ka dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāsteno galvenokārt spēkā esošās Ūdens pamatdirektīvas mērķi, tādēļ aicina Komisiju stingri pieprasīt, lai Ūdens pamatdirektīva tiktu ievērota;

Par sausuma ietekmi un ūdens trūkumu.

12. saprot reģionu un vietējo pašvaldību bažas par Vidusjūras reģionā, Centrāleiropā un Atlantijas okeāna zonā konstatētajām problēmām, kas saistītas ar sausumu un tādām parādībām kā neparasti sausi gadi, izžuvušas ūdens krātuves, pazemes ūdens līmeņu pārvaldības grūtības, piekrastes gruntsūdeņu pārsāļošanās, gruntsūdens līmeņa krišanās, hidroloģiskā režīma pārmaiņas neatbilstīgas plānošanas rezultātā, dabīgu cēloņu vai cilvēku darbības izraisītas pārmaiņas parastajā nokrišņu režīmā un ūdens spiediena līmeņi, radot sekas, uz kurām Komisija jau norādījusi, veicot sagatavošanas darbu;

13. atbalsta Komisijas apņemšanos turpināt risināt sausuma un ūdens trūkuma problēmu starptautiskā līmenī, jo īpaši ANO Konvencijas par cīņu pret pārtuksnešošanu un ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros;

14. norāda uz ANO Starpvaldību ekspertu grupas klimata pārmaiņu jautājumos (IPCC) 2007. gada 27. novembrī Valensijā prezentētā Ceturtā novērtējuma ziņojuma sintēzes dokumentu, kurā "ar lielu pārliecību" paredzēts, ka daudzus Vidusjūras baseina daļēji sausus apgabalus "negatīvi ietekmēs šīs parādības izraisīta ūdens resursu samazināšanās";

15. norāda, ka tieši reģioniem un pašvaldībām, kas atrodas vistuvāk galīgajiem patērētājiem, pirmajām jārisina ar sausumu un ūdens trūkumu saistītās problēmas, bieži vien saskaroties ar līdzekļu nepietiekamību. Reģioniem un pašvaldībām ir arī zināšanas par to, kādi pasākumi, ko reģioni un pašvaldības var īstenot sadarbībā ar citiem reģioniem un pašvaldībām (vienlaikus saņemot atbalstu no valsts un Eiropas līmeņa iestādēm), jāveic attiecīgajā apgabalā;

Par plānošanu un ūdens racionālu izmantošanu.

Ūdens cena.

16. norāda, ka ūdens un notekūdeņu tarifu jautājums ir īpaši jutīgs un būtisks pārvaldes iestādēm, jo tām jāsaņemas piemēroti veicināšanas pasākumi, lai lietotāji ūdens resursus izmantotu efektīvi, un tas, kā ūdens tarifi finansiāli ietekmē lietotājus, jo vides, klimata un ģeogrāfiskās iezīmes, infrastruktūra un sabiedrisko pakalpojumu organizācijas veids katrā teritorijā ir atšķirīgi;

17. norāda, ka ūdens pamatdirektīvā minētais izmaksu atgūšanas princips un princips "maksā patērētājs" neizslēdz to, ka jāņem vērā izmaksu atgūšanas sociālā, vides un tautsaimnieciskā ietekme un attiecīgā reģiona ģeogrāfiskie un klimatiskie apstākļi. Tātad minētie principi jāpiemēro pārvaldes iestādēm, kas atrodas vistuvāk iedzīvotājiem;

18. iesaka apsvērt, vai, nosakot ūdens cenu, nebūtu piemērojams arī princips "maksā piesārņotājs", tādējādi veidojot integrētas ūdens apsaimniekošanas otro pīlāru. Šis princips liktu visiem lietotājiem paaugstināt ūdens izmantošanas efektivitāti, savukārt ienākumus varētu sadalīt, ņemot vērā dažādās vajadzības un ieguldītos pūliņus;

19. atzīst nepieciešamību vispārīgā līmenī ūdens patēriņa uzskaites mehānismus, lai veicinātu ūdens taupīšanu un efektīvu un racionālu izmantošanu;

20. rosina Komisiju pētījumos par ūdens cenas noteikšanu ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību viedokļus, intereses un pieredzi, it īpaši aplūkojot tādas jautājumus kā stingras cenu politikas sekas (ūdens resursus darot pieejamus tikai pakalpojumu nozarei un patērētājiem), tiesiskais regulējums ūdens apgādes, apsaimniekošanas un attīrīšanas jomā, ūdens cenas noteikšanas sociālās un ekonomiskās sekas, kā arī šā resursa vides aizsardzības izmaksas;

Ūdens izmantošanas plānošana.

21. uzskata, ka taupīgai un ilgtspējīgai teritorijas apsaimniekošanai, kas galvenokārt ir vietējo un reģionālo pašvaldību pārziņā, ir izšķiroša nozīme ūdens resursu pareizā pārvaldībā, kā arī uzsver, ka ir svarīgi stingri piemērot direktīvu par stratēģisko vides novērtējumu un noteikt tos Eiropas upju baseinus, kuros ir novērojams nepietiekams ūdens daudzums vai struktūrā ūdens nepietiekamība;

22. ierosina Eiropas Savienībai atbalstīt reģionu sadarbību un solidaritāti ūdens jautājumu risināšanā;

23. uzsver, ka ūdens resursu pārdalīšana starp dažādiem izmantošanas veidiem atkarībā no apstākļiem ļauj paaugstināt efektivitāti. Nepieciešamās infrastruktūras un tiesisko un regulējošo mehānismu izveide ir jāveic dalībvalstīm un reģioniem, ievērojot sociālās, ekonomiskās un ekoloģiskās ilgtspējas principus;

24. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par Kopējās lauksaimniecības politikas "veselības pārbaudi", jo tajā norādīts, ka viens no Kopējās lauksaimniecības politikas jaunajiem uzdevumiem ir ūdens resursu apsaimniekošana. Atzinīgi vērtējas tas, ka Komisija paudusi vēlmi pārbaudīt, vai ar ūdens resursu apsaimniekošanu saistītos jautājumus nevarētu ciešāk integrēt lauku attīstības programmās. Komiteja iesaka ņemt vērā un izpētīt aramzemes un kalnu apgabalu, kuros ir daudz ūdens un mežu, nozīmi atmosfēras mitruma sekmēšanā un lietus piesaistīšanā, kā arī klimata pārmaiņu izraisītās pārtuksnešošanās apturēšanā;

25. uzskata, ka ūdens izmantošanas plānošana ir labākais ūdens pieejamības izvērtēšanas instruments, kas palīdz kādā teritorijā nodrošināt ilgtspējīgu attīstību;

26. aicina iekļaut pasākumus kalnu apgabalu, mitrāju un zaļo zonu aizsardzībai, lai pārvarētu ar klimata pārmaiņām saistītā sausuma un plūdu radītās sekas un, ņemot vērā, ka šim nolūkam ūdens izmantošanā būs nepieciešami vides, ilgtspējības un taupības apsvērumi;

27. atzīst, ka saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu ūdens pieprasījuma pārvaldības un ūdens izmantošanas plānošanas pamatā ir upju baseinu daļas, šo plānošanu veicot sadarbībā ar attiecīgajām pašvaldībām, bet minētā pamatprincipa izmantošana nedrīkst radīt situāciju, kad dažas problēmas ir neatrisināmas, jo tās pārsniedz reģiona vai apgabala robežas;

28. atbalsta saskaņotu ūdens izmantošanas plānošanu dalībvalstīs un reģionos, infrastruktūrā ieguldītos Kopienas fondus izmantojot ūdens, kalnu apgabalu un mitrāju saglabāšanai, apmežojuma atjaunošanai, ūdens taupības un efektivitātes nodrošināšanai, ūdens pārdalei lietotājiem un smaga sausuma un ūdens trūkuma radīto situāciju atvieglošanai, nodrošinot papildu ūdensapgādes līdzekļus (pārvalde, uzkrāšana un atsāļošana) atbilstīgi 37. punktā un tam sekojošajos punktos minētajam;

29. ņem vērā īpašos ūdens izmantošanas plānošanas apstākļus uz salām un citos reģionos, kur ierobežotās ūdens pieejamības dēļ, ūdensapgādi galvenokārt var nodrošināt, atsāļojot jūras ūdeni; Komiteja uzskata, ka tādos gadījumos svarīgākais pasākums ir ūdens efektīva izmantošana, un iesaka optimizēt enerģijas efektivitāti un izmantot atjaunīgos enerģijas resursus, nodrošināt ūdens pieejamību, izmantojot uzkrāšanas sistēmas, kas ļauj uzturēt atbilstīgas rezerves, kā arī sekmējot un atjaunojot tradicionālās lietus ūdens savākšanas un uzkrāšanas infrastruktūras;

30. integrētajās ūdens pārvaldības sistēmās jāņem vērā pazemes ūdens resursu stratēģiskā nozīme, tos uzskatot par rezervi, kas iekļaujama sausuma pārvaldības un ārkārtas gadījumiem paredzētos ūdens apgādes plānos;

31. aicina veidot pārrobežu un starpvalstu sadarbību, veicot paraugprakses apmaiņu un saskaņojot rīcībpolitikas, jo Dienvidrietumā ūdens trūkums ir ļoti pazīstama problēma, kas klimata pārmaiņu rezultātā palielinās, savukārt Ziemeļrietumā jaunus risinājumus liek meklēt biežāk vērojami plūdi un ūdens trūkums;

Par sausuma riska pārvaldības plāniem.

32. uzskata, ka īpašu sausuma riska pārvaldības plānu izstrāde ir efektīvs veids pārejai no krīžu pārvaldības uz sausuma riska pārvaldību, un ir pārliecināta, ka Ūdens pamatdirektīva ir pietiekami elastīga, lai ļautu izstrādāt īpašus plānus sausuma pārvaldībai apdraudētajos upju baseinos;

33. uzskata, ka turpmākā virzība, atbilstīgi iepriekšējos atzinumos norādītajam, ir saistīta ar informācijas apmaiņu un īpaša protokola izstrādi par sausumu vai īpašu valsts mēroga pārvaldības plānu izstrādi; atzīst vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko nozīmi integrētu pielāgošanas stratēģiju izstrādē un mudina tās sadarboties ar citām ieinteresētajām pusēm, tostarp lietotājiem. Sakarā ar klimata pārmaiņām būs vajadzīgi elastīgi plāni un instrumenti un būs jāatvieglo zināšanu un pieredzes apmaiņa. Jāuzsver, ka pašvaldības un reģioni to nespēj izdarīt bez palīdzības. Svarīgs panākumu priekšnoteikums ir atbalsts, ko sniedz finanšu resursu, zināšanu un dokumentācijas veidā. Atbalstu var sniegt arī, izmantojot citās pašvaldībās un reģionos īstenotas paraugprakses piemērus, tomēr dalībvalstīm un ES jābūt gatavai sniegt attiecīgu atbalstu;

34. aicina padziļināti ņemt vērā atzinumos par dabas katastrofām un klimata pārmaiņām izklāstītās pamatnostādnes, jo īpaši attiecībā uz reģionu kā attiecīgo pielāgošanas politiku "izpildītāju" nozīmi un, risinot tādas problēmas kā migrācijas plūsmas, tiesību aktu pielāgošana, pārmaiņas lietotāju attieksmē un, piemēram, atbilstoši upju baseiniem sargāto reģionu sadarbības pastiprināšana; Komiteja īpaši norāda, ka Eiropas sausuma, ūdens trūkuma un ar minētajām problēmām saistīto dabas katastrofu karte mainīsies līdz ar klimata pārmaiņām;

35. līdztekus Kopienas līdzekļu ieguldīšanai ūdens infrastruktūrā ierosina izveidot īpašu Eiropas programmu ūdens jomā. Šajā programmā būtu jāapkopo budžeta līdzekļi no visiem jau izveidotajiem Kopienas instrumentiem. Tā būtu jāizveido, lai pārredzamā un saskaņotā veidā veicinātu gan pasākumus, kas nodrošina jaunāko tehnoloģiju pieejamību, gan paraugprakses ieviešanu, informatīvus pasākumus un pārvaldības uzlabošanu, tādējādi attīstot "ūdens taupīšanas kultūru";

Par Kopienas fondu izmantošanu.

36. uzsver Eiropas Solidaritātes fonda līdzekļu izmantošanas nepieciešamību ļoti liela sausuma gadījumos, kā arī šādu dabas katastrofu iekļaušanu Kopienas Civilās aizsardzības mehānisma darba plānos, izmantojot īpašus protokolus un sadarbībā ar Pastāvīgo sausuma novērošanas centru (brīdinājuma mehānisma ietvaros);

Par papildu ūdensapgādes infrastruktūrām.

37. uzskata, ka papildu ūdensapgādes infrastruktūras (pārvalde, uzkrāšana un atsāļošana) ir iespējams preventīvs līdzeklis liela sausuma seku pārvarēšanai, bet tās nespēj aizstāt ūdens resursu saprātīgu izmantošanu;

38. ierosina papildu ūdensapgādes pasākumus ieviest tikai pēc visu preventīvo pasākumu īstenošanas, ievērojot ūdens hierarhijas sistēmu un saskaņotu plānošanu. Izmantojot dažādas infrastruktūras, jānodrošina līdzsvarota un ilgtspējīga vides, sociālā un tautsaimnieciskā attīstība;

39. kā pieprasījuma pārvaldības līdzekli iesaka apsvērt attīrītu notekūdeņu atkārtotu izmantošanu, izveidojot piemērotas regulēšanas un sadales infrastruktūras; Komiteja uzsver, ka jāveic visi nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu, ka attīrītie notekūdeņi netiek izmantoti kā dzeramais ūdens, bet gan tikai stingri noteiktām vajadzībām, kas ir attaisnojamas no higiēnas un ekoloģiskā viedokļa;

40. uzskata, ka saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvas noteikumiem izstrādātajā hidroloģiskajā plānošanā valstu, reģionālajā un vietējā līmenī būtu jāizvērtē ūdens resursu strukturālā nepietiekamība un resursi, kuru ilgtspējīga izmantošana minētajos reģionos vēl iespējama, ņemot vērā plānošanas reģionu nākotnes iespējas un vides ierobežojumus;

41. kā solidaritātes izpausmes līdzekli atzinīgi vērtē ūdens resursu pārpalikuma pārvaldīšanu un citus ūdens apmaiņas veidus dalībvalstīs, ja šādi pasākumi nodrošina pozitīvu ietekmi uz vidi, ūdens masu kvalitāti un gruntsūdens un ūdens plūsmu atgūšanu;

42. uzskata, ka saistībā ar klimata pārmaiņām energoefektivitāte un ilgtspēja ir izšķiroši, faktori, izvēloties veidu, kā piegādāt ārējās ūdens plūsmas plānošanas reģioniem (pārvalde vai atsāļošana). Atsāļošana ir ļoti energoietilpīgs process, un tāpēc tam ir būtiska ietekme uz vidi. Tā ir tikai viena no iespējām, ko varētu apsvērt, ja tās radītās priekšrocības izrādītos lielākas nekā negatīvā ietekme;

43. uzskata, ka lēmumā par ārējās piegādes iespējamību un raksturu jāņem vērā to papildu infrastruktūru ietekme uz vidi, energoefektivitāte un saimnieciskās izmaksas, kas nepieciešamas, lai iegūtās ūdens plūsmas integrētu plānošanas reģionos;

44. secina, ka informācija un atbilstība vides un tautsaimnieciskajiem apstākļiem sekmēs sociālo vienprātību par papildu ūdensapgādes infrastruktūras (pārvalde, atsāļošana iekārtas) izveidošanu. Ūdens no upju baseiniem, kuri ūdeni saņem no papildu avotiem, jāizmanto īpaši saskaņoti un ar lielu atbildības sajūtu;

45. uzmanīgi sekos Eiropas Komisijas pētījumiem par papildu ūdensapgādes infrastruktūrām, jo īpaši saistībā ar ūdens pārvaldi, uzkrāšanu un atsāļošānu;

Par ūdens patēriņa ziņā efektīvu tehnoloģiju un prakses izmantošanu.

46. atbalsta pētniecības veicināšanu, lai saimniecisko darbību, lēmumu pieņemšanu un ūdens resursu efektīvu izmantošanu pielāgotu sausuma un ūdens trūkuma noteiktajiem uzdevumiem. Saistībā ar minēto varētu izmantot šādus atbilstīgus risinājumus: radīt stimulus kanalizācijas iekārtu ražotājiem ražot ekonomiskas ierīces, kas patērē mazāk ūdens, piemērot sodus par ūdens izšķērdēšanu, noteikt soda sankcijas par nelikumīgiem urbumiem un ūdens novadīšanu, noteikt nodevu un/vai nodokļu atlaides, visās jomās sekmēt ūdens izmantošanas efektivitātes iniciatīvas, veicināt tīru tehnoloģiju izmantošanu rūpniecībā, noteikt skaidrus un stabilus pamatnoteikumus par ūdens izmantošanas tiesību nodošanu starp lietotājiem un par attiecīgu kompensāciju noteikšanu, izstrādāt brīvprātīgas vienošanās;

Par ūdens taupīšanas kultūru Eiropā.

47. aicina vietējās un reģionālās pašvaldības informēt iedzīvotājus un veicināt izpratni par ūdens vērtību, kā arī izglītības un apmācību programmās iekļaut ūdens saprātīgas izmantošanas nozīmi. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tūristu un to personu informēšanai, kuras pārvietojas no vienas teritorijas uz citu;

48. uzskata, ka iedzīvotāju līdzdalība Ūdens pamatdirektīvas īstenošanā un ūdens politikas noteikšana var būt iespēja, lai palielinātu sabiedrības apzinātību un informētību, un mudinātu iedzīvotājus atbildīgi izmantot šo resursu, īpaši saistībā ar

sausuma pārvaldības plānu izstrādi. Tādēļ Komiteja aicina pārvaldes iestādes veicināt šādu līdzdalību;

49. ierosina izstrādāt tirgus mehānismus, padziļinot ūdens taupīšanas kritērijus ražošanu dzīves ciklā un ražošanas procesos ņemot vērā tādas kvalitātes un sertifikācijas sistēmas kā EMAS (*Eco-Management and Audit Scheme*), kā arī ekodizainu un "ūdenim draudzīgu" vai "ūdens patēriņa ziņā efektīvu" produktu marķējumu, lai iedzīvotāji un publiskās un privātās jomas dalībnieki var apzināties savu nozīmi ūdens patēriņā un mainīt attieksmi pret to;

50. atzīst nepieciešamību sekmēt infrastruktūru un iekārtu ekoloģisko efektivitāti, ieviešot attiecīgas kvalitātes un sertifikācijas sistēmas. Reģionālās un vietējās pašvaldības var veicināt ūdens taupīšanu un atkārtotu izmantošanu ēkās un pilsētu infrastruktūrās. Reģioni varētu sekmēt lietus ūdens savākšanu un ūdens atgūšanu no ēku dzesēšanas sistēmām, šim nolūkam izmantojot ieguldījumus un pieņemot tiesību aktus, kas papildina Ēku energoefektivitātes direktīvu, kā arī izmantojot sekundāros tīklus pilsētās un ēkās, lai dzeršanai nederīgo ūdeni izmantotu tīrīšanai, irīgācijai un sanitāriem mērķiem. Tūristu apmēšanās vietu apsaimniekotājiem, tostarp golfa laukumu īpašniekiem un arī lauku saimniecībām īpaši jāpieprasa, lai tiek nodrošināta ūdens atkārtotu izmantošana un pārstrāde;

51. uzsver reģionu un vietējo pašvaldību būtisko nozīmi, veidojot partnerības ar pilsonisko sabiedrību un ekonomikas dalībniekiem, izmantojot brīvprātīgas vienošanās, iniciatīvas un soda sankcijas, lai veicinātu ūdens taupīšanu un uzlabotu tā izmantošanas efektivitāti;

52. norāda, ka ūdens ir viena no jomām, kurā tiek investēts visvairāk līdzekļu un centienu, īstenojot decentralizētu sadarbību ar trešām valstīm, un tie ir reģioni un pašvaldības, kas izveido viselastīgākos, ciešākos un iedzīvotājiem vistuvākos sadarbības tīklus; Komiteja aicina uz sadarbību un informācijas un pieredzes apmaiņu starp sadarbības reģioniem, lai ar Eiropas Savienības un tās dalībvalstu palīdzību sasniegtu ANO Tūkstošgades mērķus;

53. atbalsta paraugprakses apmaiņu un debates starp reģioniem par jautājumiem, kas saistīti ar ūdeni, lai reģioni varētu iepazīties ar veiksmīgu ūdens resursu pārvaldības pieredzi;

Par Eiropas informācijas sistēmu.

54. atzīst, ka WISE (Ūdens informācijas sistēma Eiropai) sistēma un rādītāju pārvaldība ir piemēroti līdzekļi, lai iegūtu uzticamu informāciju par sausuma apjomu, ietekmi un attīstību Eiropā;

55. uzsver pārvaldes iestāžu nozīmi datu vākšanā, pamatpētījumu veicināšanā un informācijas uzraudzīšanā, kopēju metodoloģiju un, ja nepieciešams, saderīgu un salīdzināmu rādītāju sistēmu izstrādes sekmēšanā, zināšanu un pieredzes apmaiņā, kā arī tām par prioritāti izvirzot attiecīgu pilvaru piešķiršanu administratīvajām iestādēm un to darbības saskaņošanu, lai iegūtu pilnvērtīgus datus par to pārziņā esošajiem apgabaliem. Tādēļ Komiteja atbalsta Eiropas sausuma un pārtuksnešošanās novērošanas centra izveidi, lai sakarā ar klimata pārmaiņām uzraudzītu un prognozētu ūdens trūkumu un sausumu;

Par pētniecību un tehnoloģisko attīstību.

56. piekrīt Komisijai, ka jāizplata sausuma un ūdens trūkuma problēmai vēltīto pētījumu rezultātus un jāatvieglo to izmanto-

šana un lietošana, kā arī jāpastiprina un jāveicina pētniecības un tehnoloģiskās attīstības pasākumi Eiropas Savienības Septītās pamatprogrammas ietvaros;

57. uzsver reģionu kā tehnoloģiskās inovācijas veicinātāju nozīmi ūdens resursu jomā, jo ūdens apsaimniekošanas efektivitāte būs arvien nozīmīgāks konkurētspējas faktors, un tādēļ ierosina stiprināt reģionu sadarbību, informācijas apmaiņu un stratēģisku partnerību ar tehnoloģiju platformām, uzskatot, ka tam ir stratēģiska nozīme;

58. visbeidzot secina, ka klimata pārmaiņu sakarā priekšlikumi ūdens trūkuma un sausuma radīto problēmu risināšanai varētu dot rezultātus īstermiņā.

Briselē 2008. gada 10 aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Eiropas elektroenerģijas un gāzes tirgi: trešā tiesību aktu pakete”

(2008/C 172/11)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka ir pienācis laiks pārdomāt par enerģijas tirgus liberalizāciju vēltīt vislielāko uzmanību patērētājiem;
- atzinīgi vērtē papildu pasākumus pārvades tarifu nodalīšanas jomā;
- pauž gandarījumu, ka tiesību aktu paketē ir paredzēts pabeigt enerģētikas iekšējā tirgus izveidi, veicot papildu pasākumus, lai nodrošinātu jaunienācējiem nediskriminējošu piekļuvi pārvades tīkliem, kā arī veicināt konkurenci, sekmēt labāku koordināciju starp regulatoriem un pārvades sistēmu operatoriem, veicināt investīcijas elektroenerģijas ražošanā un tīklos, palielināt tirgus pārredzamību;
- aicina Komisiju veikt atbilstošus pasākumus, lai novērstu tirgus koncentrāciju un veicinātu sabiedrisko un privāto tirgus dalībnieku daudzveidību; šā iemesla dēļ vajadzētu paredzēt tām dalībvalstīm, kas to vēlas, tiesības nepiemērot sadales tīkla operatoru juridisko nodalīšanu tiem uzņēmumiem, kas nodrošina apgādi mazāk nekā 100 000 klientiem vai apgādi atsevišķiem maziem tīkliem;
- pauž vēlmi, lai vietējā un reģionālā līmenī tiktu veicināta enerģijas ražošana no atjaunīgajiem enerģijas avotiem, kas atbilst vides apstākļiem attiecīgajās teritorijās un samazina elektroenerģijas pārvades izmaksas un emisijas ES. Tātad ir nepieciešams atbalstīt specifisku reģionāla līmeņa plānu izstrādi enerģētikas jomā.

Ziņotājs: Michel LEBRUN kgs Valonijas deputāts (BE/PPE)

Atsauces dokumenti

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/54/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu

COM(2007) 528 galīgā redakcija — 2007/0195 (COD)

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/55/EK par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz dabasgāzes iekšējo tirgu

COM(2007) 529 galīgā redakcija — 2007/0196 (COD)

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Energoregulatoru sadarbības aģentūru

COM(2007) 530 galīgā redakcija — 2007/0197 (COD)

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1228/2003 par nosacījumiem attiecībā uz pieeju tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā

COM(2007) 531 galīgā redakcija — 2007/0198 (COD)

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1775/2005 par dabasgāzes pārvades tīklu piekļuves nosacījumiem

COM(2007) 532 galīgā redakcija — 2007/0199 (COD)

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgi ieteikumi

1. norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme Eiropas iniciatīvu veiksmīgā īstenošanā un ka tām ir svarīga loma Eiropas enerģētikas politikā,

2. uzsver, ka enerģija ir būtiski svarīga gan iedzīvotājiem, gan uzņēmumu konkurētspējai. Vietējās un reģionālās pašvaldības kā struktūras, kas darbojas iedzīvotājiem tuvākā līmenī, pauž vēlmi, lai patērētāji varētu izmantot elektroenerģiju un gāzi bez pārtraukumiem, par konkurētspējīgām cenām un saņemt efektīvus pakalpojumus,

3. uzskata, ka ir pienācis laiks pārdomās par enerģijas tirgus liberalizāciju vēltīt vislielāko uzmanību patērētājiem,

4. konstatē, ka daudzās dalībvalstīs pašlaik vēl nav gūti enerģijas tirgus liberalizācijas vēlamie rezultāti un ka ES nav īsta elektroenerģijas un gāzes vienota tirgus,

5. piekrīt Eiropas Komisijas veiktajai analīzei par konstatētajiem elektroenerģijas un gāzes tirgus darbības traucējumiem, kas ir tirgus augsta koncentrācija, augsts enerģētikas uzņēmumu vertikālās integrācijas līmenis, tirgu sadrumstalotība, pārredzamības trūkums arī cenu veidošanas ziņā, koordinācijas trūkums starp pārvades sistēmu operatoriem (PSO),

6. pauž gandarījumu, ka tiesību aktu paketē ir paredzēts pabeigt enerģētikas iekšējā tirgus izveidi, veicot papildu pasā-

kumus, lai nodrošinātu jaunienācējiem nediskriminējošu piekļuvi pārvades tīkliem, kā arī veicināt konkurenci, sekmēt labāku koordināciju starp regulatoriem un pārvades sistēmu operatoriem, veicināt investīcijas elektroenerģijas ražošanā un tīklos, palielināt tirgus pārredzamību,

7. atzinīgi vērtē reģionālo tirgu attīstības iekļaušanu tiesību aktu paketē un uzskata to par būtisku soli ceļā uz vienota gāzes un elektroenerģijas tirgus izveidi Eiropas Savienībā,

8. pauž gandarījumu, ka Eiropas Komisijas izvirzītie Eiropas enerģētikas politikas mērķi ir konkurētspēja, piegādes drošība un ilgtspēja, un uzsver, ka šie trīs mērķi var nebūt savstarpēji savienojami, tādēļ ir jānodrošina to līdzsvarota kombinācija,

9. atzīst, ka ierosinātās trešās tiesību aktu paketes mērķis galvenokārt ir uzlabot Eiropas elektroenerģijas un gāzes tirgu darbību, taču pauž vēlmi, lai minētajā paketē tiktu iekļauti arī citi Kopienas politiku mērķi, piemēram, energoefektivitātes uzlabošana un klimata pārmaiņu mazināšana. Tādēļ atjaunīgu enerģijas avotu izmantošanai jāklūst par visieteicamāko iespējamo risinājumu;

10. norāda uz agrāk izstrādāto atzinumu, kurā RK ierosināja vides izmaksu iekļaušanu patēriņa cenās (*CdR 216/2005*). Šāda pasākuma veikšanai būtu jāizstrādā īpaši tiesību akti ES līmenī, tomēr tiesību aktu paketē tas nav paredzēts, tādēļ mudina Komisiju ierosināt šādu sistēmu; savukārt, izstrādājot minēto sistēmu, jānodrošina, lai tās ieviešana neradītu pārmērīgu enerģijas cenu pieaugumu, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt gan ES konkurētspēju, gan Lisabonas stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu.

11. uzskata, ka, neraugoties uz kopumā pozitīvu EK ietekmes novērtējumu par trešo enerģētikas tiesību aktu paketi, ir jāpievērš uzmanība sociālajai, ekonomiskajai un vides ietekmei, galvenokārt reģionālā un vietējā līmenī.

Gāzes un elektroenerģijas iekšējais tirgus

Par konkurenci

12. norāda, ka gāzes un elektroenerģijas iekšējā tirgus liberalizācijai būtu jāpārtrauc enerģētikas uzņēmumu monopolu dalībvalstīs un jāveicina konkurence. To var īstenot tikai tad, ja piedāvājuma līmenī daudzi ražotāji un daudzi piegādātāji iesaistīsies īstā konkurencē,

13. konstatē, ka attiecībā uz elektroenerģijas ražošanu valstu tirgos pašlaik dominē reāls monopols vai oligopols. Dabas gāzes iespējamo ražotāju skaits ir ierobežots, turklāt uz ārējiem ražotājiem ārpus Eiropas Savienības neattiecas Eiropas Savienības noteikumi, taču viņi ir lielākie piegādātāji,

14. aicina Komisiju veikt atbilstošus pasākumus, lai novērstu tirgus koncentrāciju un veicinātu sabiedrisko un privāto tirgus dalībnieku daudzveidību. Nozīmīga loma šajā jomā ir vietējiem un reģionālajiem enerģētikas uzņēmumiem; šā iemesla dēļ vajadzētu paredzēt tiesības tām dalībvalstīm, kas to vēlas, nepieņemot sadales tīkla operatoru juridisko nodalīšanu tiem uzņēmumiem, kas nodrošina apgādi mazāk nekā 100 000 klientiem vai apgādi atsevišķiem maziem tīkliem,

15. uzsver, ka jaunienācējiem jānodrošina iespēja investēt jaunu elektroenerģijas ražošanas un gāzes importa jaudu radīšanā, izveidojot "līdzvērtīgus spēles noteikumus", kas nodrošinātu konkurētspējīgu tirgu,

16. norāda, ka konkurētspējīgs tirgus arī vietējiem un reģionālajiem uzņēmumiem, kas ražo elektroenerģiju no atjaunīgiem enerģijas avotiem, nodrošina vienlīdzīgu piekļuvi patērētājiem.

Par prasībām tarifu nodalīšanas jomā

17. konstatē, ka juridiska un funkcionāla nošķiršana (tarifu nodalīšana) pārvades līmenī, kas ir obligāti piemērojama kopš 2004. gada 1. jūlija, nav pietiekama, lai nodrošinātu labu tirgus darbību, jo tā nenovērš interešu konfliktu, kas rodas vertikālās integrācijas rezultātā,

18. piekrīt viedoklim, ka vertikāli integrētam uzņēmumam ir tendence uzskatīt tīklus par stratēģiskiem līdzekļiem, kas kalpo integrētās struktūras komerciālajām interesēm un nevis tīkla klientu interesēm, un galvenokārt tas nepietiekami investē jaunos tīklos aiz bailēm, ka šādas investīcijas palīdzēs valsts tirgū plaukt konkurentiem,

19. atzinīgi vērtē papildu pasākumus pārvades tarifu nodalīšanas jomā,

20. atzīmē, ka EK ierosinātajai īpašuma nošķiršanai nav vienprātīga dalībvalstu atbalsta, neraugoties uz to, ka tā visiem piegādātājiem garantē vienlīdzīgu piekļuvi tīkliem un investīciju politikas neitralitāti pārvades tīklos,

21. uzskata, ka ir jānodrošina dalībvalstīm, kas to vēlas, iespēja izvēlēties pieeju, kuras pamatā ir neatkarīga tīkla operators (ISO), taču norāda, ka minētā izvēle var nelabvēlīgi ietekmēt akcionārus (kontroles zaudēšana, privatizācija, utt.). Tādēļ būtu jānodrošina dalībvalstīm vēl viena izvēles iespēja, proti, jāļauj īstenot "faktisku un efektīvu nošķiršanu", kuras pamatā ir pārvades sistēmu operatoru faktiska neatkarība un skaidri definēts tīklos ieguldīto investīciju regulējums,

22. pauž vēlmi, lai funkcionāla un juridiska tarifu nodalīšana sadales līmenī, kas ir obligāta tikai kopš 2007. gada 1. jūlija, tiktu piemērota atbilstoši likuma burtam un garam, lai iespējami efektīvi cīnītos pret tirgus koncentrāciju, nepieciešama stratēģija enerģētikas nozarē aktīvo uzņēmumu atbalstam; Komiteja piekrīt viedoklim, ka pašreiz spēkā esošie atvieglojumi mazajiem sadales tīklu operatoriem (ar mazāk par 100 000 klientiem) ir jā saglabā arī turpmāk,

23. uzskata, ka būtu jāveicina, lai vietējās un reģionālās pašvaldības pārvades un sadales sistēmu operatoru aktīviem akcionāriem, kas ir īsti starpnieki enerģētikas tirgū.

Par energoregulatoriem

24. uzsver, ka ir jāizveido ne tikai neatkarīgas, bet arī efektīvas un kompetentas regulēšanas iestādes tirgū, kurā ir monopola un/vai dominējoši uzņēmumi,

25. atzinīgi vērtē valstu regulatoru saskaņotu un pastiprinātu darbību, Būtiski svarīgi ir, lai regulatori neveiktu vienīgi regulēšanas pasākumus, bet arī rūpētos par tirgus labu darbību kopumā, izmantojot rīcības brīvas *ex-ante* pilnvaras,

26. atzīmē, ka regulatoriem bieži vien ir īstermiņa skatījums, to mērķis ir samazināt elektroenerģijas un gāzes tīkla tarifus par katru cenu un tie novēršas no ilglaicīgiem mērķiem, kas ir tīkla optimāla attīstība un pakalpojumu un tīkla kvalitātes uzlabošana — vai vismaz tīkla uzturēšana; tādēļ jāpanāk, ka regulatori sava uzdevuma veikšanā izmanto integrētu pieeju, kas nenozīmē tikai cenu regulēšanu vien,

27. uzsver, ka regulatoriem, īstenojot savu darbu jārada stimulis, lai sekmētu nepieciešamās investīcijas tīklā, tostarp atjaunīgo enerģijas resursu izmantošanai vajadzīgos ieguldījumus,

28. aicina, lai regulatoru ieviestajās salīdzinošās novērtēšanas metodēs attiecībā uz tarifiem un piekļuves izmaksām pārvades un sadales tīkliem tiktu iekļauti ne tikai kvantitatīvi (izmaksas), bet arī kvalitatīvi (piemēram, tīkla kvalitātes un drošuma kritēriji) aspekti, lai saglabātu pašreizējo tīklu kvalitātes līmeni.

Par investīcijām energoapgādes drošības nodrošināšanai

29. konstatē, ka energoapgādes drošību apdraud ne vien zemās investīcijas jaunajās elektroenerģijas centrālēs, bet piegādes drošībai ļoti svarīga ir arī jaunu transporta un sadales tīklu izveide un esošo tīklu paplašināšana un uzlabošana, kā arī tīklu sasaiste; tas nozīmē, ka būs vajadzīgas ne tikai plaša apjoma investīcijas, bet būs jāpārvar lielas grūtības izstrādes un izveides jomā,

30. uzsver, ka ir būtiski svarīgi radīt stabilu un pievilcīgu vidi investīcijām,

31. pievērš uzmanību tam, ka energoapgādes drošības nodrošināšanā svarīga nozīme būs enerģijas avotu diversifikācijai,

32. pauž vēlmi, lai vietējā un reģionālā līmenī tiktu veicināta enerģijas ražošana no atjaunīgajiem enerģijas avotiem, kas atbilst vides apstākļiem attiecīgajās teritorijās un samazina elektroenerģijas pārvades izmaksas un emisijas ES. Tātad ir nepieciešams atbalstīt specifisku reģionāla līmeņa plānu izstrādi enerģētikas jomā, un šiem plāniem jābūt atbilstoši koordinētiem un integrētiem gan valsts, gan Kopienas līmenī,

33. aicina Komisiju veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai mudinātu ražotājus, kā arī tīklu operatorus investēt ražotņu, t.i., tīkliem domātu infrastruktūru, celšanā, lai nodrošinātu taisnīgu piekļuvi vietēja mēroga atjaunīgiem energoresursiem,

34. tomēr vērš Komisijas uzmanību uz to, ka kopumā tīkli vēl nav piemēroti atjaunojamās enerģijas ievērojamas daļas integrēšanai, tam būs nepieciešamas investīcijas un tātad papildu finanšu līdzekļi, lai pielāgotu tīklus atjaunojamajām enerģijām. Jāizpēta arī enerģijas uzkrāšanas iespējas, un tam būs vajadzīgas ievērojamas papildu investīcijas,

35. pievērš īpašu uzmanību tam, ka enerģijas racionālas izmantošanas un enerģētikas efektivitātes politikas ir labākais līdzeklis, pašreizējo neatbilstību starp enerģijas piedāvājumu un pieprasījumu samazināšanai.

Par patērētāju tiesību aizsardzību

36. norāda, ka sabiedriskā pakalpojuma saistībām ir jāpapildina konkurence un jābūt tirgus atvēršanas procesa centrā,

37. ierosina, lai līdzās enerģijas patērētāju izvēles brīvībai tiktu dotas stabilas garantijas enerģijas patērētāju tiesību jomā.

Šajā sakarā būtu vēlams, lai nākamās "Eiropas Enerģijas patērētāju tiesību hartas" noteikumiem būtu juridisks spēks,

38. atzinīgi vērtē "mazumtirdzniecības tirgus" foruma izveidi pēc Florences un Madrides forumu parauga,

39. aicina Komisiju labāk pārraudzīt mazumtirdzniecības tirgus, lai novērtētu liberalizācijas ietekmi uz ģimenēm, palielinātu patērētāju uzticēšanos enerģijas tirgum un mazinātu tirgus manipulācijas risku,

40. uzsver, ka ir būtiski svarīgi nodrošināt elektrības un gāzes rēķinu lielāku pārskatāmību, lai mudinātu patērētājus mainīt viņu attieksmi, taupot enerģiju un palielinot energoefektivitāti,

41. uzsver, ka ir jāizveido neitrālas un neatkarīgas piegādātāju informātikas sistēmas, kas nodrošina "pārorientēšanās" automatizētu pārvaldību,

42. pievērš Komisijas uzmanību tam, ka vispārēji ieviešot viedos mēraparātus, jāievēro divi priekšnoteikumi: tiem jābūt rentabliem un samērīgiem attiecībā pret iespējamo enerģijas ietaupījumu dažādiem klientiem,

43. ierosina nākotnē palielināt mazāk aizsargāto patērētāju aizsardzību nolūkā cīnīties pret t.s. enerģētisko nabadzību.

Energo regulatoru sadarbības aģentūra

44. atzīst regulējumu pārrobežu jautājumos, kā arī nepieciešamību uzlabot sadarbību starp atsevišķām tirgus daļām,

45. tādēļ dod priekšroku ERGEG (Eiropas elektroenerģijas un gāzes regulatoru grupa) nostiprināšanai nevis tās aizstāšanai ar jaunu aģentūru. Tā vietā, lai izveidotu jaunu struktūru ar visiem no tā izrietošajiem izdevumiem un birokrātijas slogu, būtu iespējams turpināt darbu uz esošiem pamatiem ar nostiprinātu ERGEG, kuras kompetencē būtu pārrobežu problēmu risināšana un citi uzdevumi, kas tiktu uzticēti ierosinātajai jaunajai aģentūrai. Ja konkurence netiks pietiekami palielināta, šādas aģentūras izveidošana būtu attaisnojama.

Pārrobežu tirdzniecība

46. pauž gandarījumu, ka trešā tiesību aktu pakete paredz veicināt PSO (pārvades sistēmas operatoru) sadarbību, izveidojot Eiropas PSO tīklu. Aicina attīstīt elektroenerģijas un gāzes pārrobežu tirdzniecību, kas ir viens no nepieciešamajiem priekšnoteikumiem iekšējā tirgus stabilai darbībai; augsta pārvades sistēmas jauda ir galvenais tehniskais priekšnoteikums, lai kopējā enerģētikas tirgū nodrošinātu gan piegādi, gan efektīvu konkurenci. Pirmā, īpaši svarīgā lieta ES austrumu valstīm ir tiekties patiešām likvidēt atkarību no kaimiņvalstīm austrumos enerģētikas jomā,

47. uzskata, ka jācenšas pakāpeniski veidot reģionālus pārvades sistēmu operatorus,

48. norāda, ka Eiropas Komisijas priekšlikumos par Eiropas elektroenerģijas un gāzes PSO tīklu minētajam tīklam ir piešķirts gandrīz reglamentējošs statuss, turklāt aģentūrai, šķiet, ir konsultatīva loma. Daži noteikumi, piemēram, attiecībā uz pārredzamību vai apmaiņu ir regulēšanas iestāžu kompetencē,

49. atzinīgi vērtē Eiropas PSO tīklam izvirzīto prasību ik pēc diviem gadiem publicēt desmit gadu tīklu investīcijas plānu Kopienas mērogā,

50. pauž vēlmi, lai jaunienācējiem tirgū, galvenokārt vietējiem un reģionāliem elektroenerģijas uzņēmumiem, būtu

pieejama tāda pati informācija par tirgiem kā vēsturiskajiem tirgus dalībniekiem.

Gāzes pārvades tīkls

51. uzskata, ka gāzes krātuvju, kas bieži vien pieder vēsturiskajiem tirgus dalībniekiem, ierobežotā ietilpība ir nopietns šķērslis konkurencei gāzes nozarē un netieši ietekmē arī elektroenerģijas ražošanu. Atzinīgi vērtē ierosinājumus, kuru mērķis ir uzlabot piekļuvi gāzes uzglabāšanas, kā arī SDG iekārtām,

52. atbalsta tā saucamā "iekļaušanas/izslēgšanas režīma" ieviešanu, kur kapacitāte būtu nodrošināta kādai zonai vai reģionam, nevis konkrētam gāzes vadam, un kas tādējādi veicinātu konkurenci.

Briselē, 2008. gada 10. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

**Reģionu komitejas atzinums “Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2007.–2008. gadā.
Potenciālās kandidātvalstis”**

(2008/C 172/12)

REĢIONU KOMITEJA,

- uzskata, ka ir jāsniedz skaidrāks vēstījums iespējamām kandidātvalstīm par to, kā tās var pievienoties ES. Valstis uzņemot individuāli, būtu iespējams veicināt entuziasmu un motivāciju paātrināt kopējo procesu. Sekmēm, ko valstis guvušas, panākot atbilstību ES izvirzītajiem kritērijiem, jābūt izšķirīgam faktoram, no kura atkarīgs to pievienošanās ātrums;
- atzīmē, ka ir jāpaaugstina iespējamo kandidātvalstu vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību kapacitāte, jo pašlaik vietējās un reģionālās pašvaldības nav pietiekami iesaistītas norisēs, kas saistītas ar pievienošanos ES;
- atzinīgi vērtē to, ka ir parafēts Stabilizācijas un asociācijas nolīgums ar ES, un aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes kopīgi strādāt, lai pildītu minētā līguma saistības;
- atzinīgi vērtē to, ka ir uzsākti priekšdarbi, lai noslēgtu Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar ES, un aicina Serbiju turpināt pildīt saistības pret Starptautisko Kriminālo tribunālu bijušajai Dienvidslāvijai, jo to izpilde joprojām ir turpmākas integrācijas ES priekšnoteikums;
- atzinīgi vērtē to, ka ir Melnkalne ir parakstījusi Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar ES, un aicina Melnkalnes valdību turpināt no minētā līguma izrietošo saistību izpildi atbilstīgi attiecīgā rīcības plāna projektam.

Ziņotājs: Martin HEATLEY kgs (UK/PPE), Vorikširas grāfistes padomes loceklis

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam: "Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2007.–2008. gadā"

COM(2007) 663 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA

A. Vispārīgi ieteikumi

Vispārējā norise un grafiks

1. uzskata, ka ir jāsniedz skaidrāks vēstījums iespējamām kandidātvalstīm par to, kā tās var pievienoties ES. Valstis uzņemot individuāli, būtu iespējams veicināt entuziasmu un motivāciju paātrināt kopējo procesu. Sekmēm, ko valstis guvušas, panākot atbilstību ES izvirzītajiem kritērijiem, jābūt izšķirīgam faktoram, no kura atkarīgs to pievienošanās ātrums;

2. uzskata, ka jāatrod precīzs līdzsvars starp entuziasmu un stabilitātes saglabāšanu potenciālajās kandidātvalstīs un rūpīgu un pienācīgu sagatavošanos pievienošanās procesam;

3. uzskata, ka, kaut arī gan ES, gan kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm paplašināšanās ir svarīga, jo rada ekonomiskās izaugsmes iespējas un nodrošina vitāli svarīgus transporta un energoresursu piegādes maršrutus, kā arī citu stratēģisku apsvērumu dēļ, neaizmirstot arī ES kopīgās vērtības, kā brīvība, demokrātija un solidaritāte, izredzēm pievienoties ES ir izšķirīga nozīme miera un stabilitātes nodrošināšanā Rietumbalkānos; tomēr izsaka bažas par "nogurumu no paplašināšanās", kas ir manāms dažās ES dalībvalstīs, tāpēc uzskata, ka būtu jāuzlabo sabiedrības informētība par iespējām un problēmām, kas saistītas ar turpmāku paplašināšanos;

4. atzinīgi vērtē to, ka potenciālajās kandidātvalstīs ir acīmredzami palielinājusies kopējā ekonomiskā izaugsme un makroekonomiskā stabilitāte, kā arī uzlabojies dzīves līmenis, tomēr uzskata, ka būtu jādara vairāk, lai nostiprinātu tiesiskumu un modernizētu sociālās struktūras. Minētie makroekonomikas uzlabojumi jāveic ar mērķi paaugstināt minēto valstu iedzīvotāju dzīves līmeni. Komiteja jo īpaši aicina nostiprināt tiesiskumu, piemēram, ar tiesu reformas palīdzību, un visās potenciālajās kandidātvalstīs par sevišķi svarīgām prioritātēm būtu jāuzskata arī korupcijas un organizētās noziedzības, tostarp cilvēku tirdzniecības, apkarošana;

5. aicina visas potenciālās kandidātvalstis uzturēt un nepārtraukti padziļināt labas kaimiņattiecības, jo tās ir būtisks faktors ceļā uz pievienošanos Eiropas Savienībai; uzsver, ka Rietumbal-

kānu valstīm jāpastiprina centieni rast savstarpēji pieņemamus risinājumus savām problēmām attiecībās ar kaimiņvalstīm;

Saziņa

6. uzsver, ka laba saziņa ir paplašināšanās stratēģijas sekmīga turpinājuma priekšnoteikums. Svarīgi labāk informēt par ieguvumiem un problēmām, kas saistītas ar pašreizējo paplašināšanās procesu, kā arī nodrošināt to, ka iedzīvotāji izprot un akceptē to, ka minētais process tiek īstenots pakāpeniski un rūpīgi. Jāatbalsta potenciālo kandidātvalstu visu pārvaldes līmeņu centieni labāk informēt savas valsts iedzīvotājus par Eiropas vērtībām un priekšrocībām, ko iespējams gūt, tuvinoties dalībai ES, kā arī par šādas dalības nosacījumiem. Tādēļ būtu jānodrošina paplašināšanās jautājumiem veltīto Komisijas paziņojumu publicēšana potenciālo kandidātvalstu valodās, tostarp mazākumtautību valodās;

7. iesaka izmantot jauno ES finanšu instrumentu, proti, pirmspievienošanās atbalsta instrumentu (IPA), lai uzlabotu informētību par integrāciju ES un veicinātu pārrobežu sadarbību, kā arī nostiprinātu vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvības organizācijas Rietumbalkānos un tās iesaistītu pievienošanās procesā;

8. iesaka uzlabot "vertikālo" saziņu starp centrālās valdības iestādēm, kas attiecīgajās valstīs atbildīgas par integrāciju ES, un vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī to apvienībām;

Veiktspējas uzlabošana un pārrobežu sadarbība

9. uzskata, ka pasākumi, kuru mērķis ir atbalstīt sakaru nodibināšanu vietējā un reģionālajā līmenī, kā arī ES un potenciālo kandidātvalstu sadarbību, ir vērtīgi kultūras izpratnes un politikas saprašanās veicināšanas instrumenti, ar kā palīdzību iespējams izklaidēt šaubas par integrācijas spēju. Komiteja atgādina, ka sadraudzības pilsētām un ar pilsētu sadraudzību saistītai sadarbībai bija svarīga nozīme pēc vēsturiskajiem notikumiem aptuveni 1990. gadā;

10. aicina darīt vairāk, lai sekmētu ES dalībvalstu un potenciālo kandidātvalstu reģionu un pašvaldību pārrobežu sadarbību papildus pašreizējiem pārrobežu sadarbības mehānismiem, piemēram, veicinot potenciālo kandidātvalstu iekļaušanu ETSG (1);

(1) ETSG — Eiropas Teritoriālās sadarbības grupa.

11. uzsver, ka nolūkā panākt atbilstību Kopenhāgenas kritērijiem ir svarīgi paaugstināt administratīvo kapacitāti, jo īpaši vietējā un reģionālā līmenī. Attiecīgo valstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām joprojām trūkst pietiekamas informācijas un kapacitātes ES finansiālā atbalsta sekmīgai apgūšanai. Šajā sakarā RK varētu uzņemties nozīmīgu lomu, sekmējot mācību seminārus, kas paredzēti paraugprakses un iegūto zināšanu apmaiņai starp ES reģionālajām un vietējām pašvaldībām;

12. atzinīgi vērtē ES un potenciālo kandidātvalstu parakstīto vienošanos par vīzu režīma atvieglošanu, jo tā ir svarīgs priekšnoteikums, kas atvieglo cilvēku savstarpējo kontaktu veidošanu ne vien starp Rietumbalkānu valstu iedzīvotājiem, bet arī starp ES un potenciālo kandidātvalstu iedzīvotājiem;

13. atzīmē, ka ir jāpaaugstina iespējamo kandidātvalstu vietējo un reģionālo pašvaldību un to apvienību kapacitāte, jo pašlaik vietējās un reģionālās pašvaldības nav pietiekami iesaistītas norisēs, kas saistītas ar pievienošanos ES;

14. atzinīgi vērtē projektus, kā mērķis ir veidot sakarus starp ES dalībvalstu un potenciālo kandidātvalstu vietējām pašvaldībām, piemēram, Serbijā īstenoto "apmaiņas projektu", kurā piedalījās trešdaļa pašvaldību un kura gaitā tās iepazīstināja ar Eiropas praksi projektu vadības jomā, kā arī tām palīdzēja veidot sakarus starp ES valstu un Serbijas vietējām pašvaldībām;

15. aicina paaugstināt potenciālo kandidātvalstu centrālo iestāžu, vietējo un reģionālo pašvaldību veikspēju, lai to vides politiku pielāgotu ES ieteikumiem;

16. norāda uz to, ka potenciālajās kandidātvalstīs demokrātija ir nesen izveidojusies un nav stabila. Lai izveidotu un nostiprinātu iestādes un pārstāvības demokrātijas principus, pastāvīgi jāveic mērķtiecīgi pasākumi, jo īpaši vietējā un reģionālā līmenī, ņemot vērā to, ka tam ir ļoti liela nozīme, lai izveidotu stabili un atklātu demokrātisko sabiedrību un nodrošinātu labu pārvaldību);

Pilsoniskā sabiedrība un sabiedriskā dzīve

17. uzskata, ka pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir ļoti svarīga demokrātiskas sabiedrības sastāvdaļa. Lai atvieglotu pilsoniskās sabiedrības svarīgās funkcijas pārredzamības un demokrātijas veicināšanas jomā, jāpanāk minētā sektora tālāka attīstība un jāpaaugstina tā veikspēja. Pilsoniskā sabiedrība var uzņemties svarīgus uzdevumus, informējot sabiedrību par ES un atvieglojot iedzīvotāju iesaistīšanu pievienošanās norisē;

18. aicina vēl vairāk uzlabot sieviešu, bērnu un vecāka gadagājuma cilvēku tiesību aizsardzību. Būtu jāveic turpmāki pasākumi, lai veicinātu iespēju vienlīdzību, nodrošinātu labāku

nodarbinātību un veicinātu sieviešu aktīvāku līdzdalību politiskajā dzīvē. Jāpastiprina sieviešu, bērnu un vecāka gadagājuma cilvēku aizsardzība pret visām vardarbības izpausmēm, tostarp cilvēku tirdzniecību;

19. aicina vēl vairāk uzlabot invalīdu stāvokli. Jo īpaši svarīgi ir uzlabot darba iespējas invalīdiem, jo tas ir svarīgs solis ceļā uz viņu pilnīgu integrāciju sabiedrībā;

20. aicina vēl vairāk uzlabot minoritāšu tiesību aizsardzību un radīt priekšnoteikumus, kas vajadzīgi viņu pašrealizācijai un attīstībai kultūras jomā. Nepieciešami arī konkrēti pasākumi, lai uzlabotu attieksmi pret etniskām grupām, kā arī veicinātu iecietību un satiecību;

B. Konkrētas piezīmes par katru potenciālo kandidātvalsti

Albānija

21. atzinīgi vērtē to, ka ir panāktu uzlabojumi pārvaldes jomā, piemēram, veikti pasākumi, kas saistīti ar iedzīvotāju reģistra un identifikācijas karšu uzlabošanu, kā arī tādu pasu ieviešanu, kurās norādīti biometrijas dati; tā kā pēdējās pašvaldību vēlēšanas nebija atbilstīgas starptautiskām saistībām un standartiem, pauž cerību, ka minētie panākumi palīdzēs uzlabot vēlēšanu procesu;

22. atzinīgi vērtē to, ka valdība īsteno stratēģiskāku pieeju korupcijas apkarošanas jomā. Tomēr korupcija Albānijā joprojām ir plaši izplatīta un ļoti nopietna problēma. Turklāt Albānijas tiesu sistēmā, neraugoties uz dažiem uzlabojumiem, ir būtiski trūkumi, sevišķi neatkarības, pārredzamības un efektivitātes aspektā. Tādēļ ir ļoti svarīgi, ka tiek īstenota un stingri piemērota 2007.–2013. gadam paredzētā korupcijas apkarošanas stratēģija un ka tiek veikti pasākumi saskaņā ar Eiropas Padomes/GRECO ieteikumiem;

23. atzīmē, ka reliģisko kopienu savstarpējās attiecības ir ļoti labas un ka tas ir vērtīgs piemērs attiecīgajā reģionā, tomēr aicina panākt lielākus uzlabojumus cilvēktiesību un vārda brīvības jomā;

24. aicina Albānijas iestādes turpināt darbu, lai uzlabotu mazākumtautību stāvokli saskaņā ar Eiropas paraugpraksi un Eiropas Padomes Vispārējo konvenciju par nacionālo minoritāšu aizsardzību; īpaši iesaka Albānijas parlamentā iekļaut mazākumtautību pārstāvjus un visā valstī nodrošināt mazākumtautību valodu apmācību etnisko minoritāšu pārstāvjiem;

25. atzīst, ka Albānija ieguldījusi pūliņus, lai uzturētu un attīstītu labas kaimiņattiecības ar citām potenciālajām kandidātvalstīm un ES dalībvalstīm;

26. uzskata, ka jāpaaugstina administratīvā kapacitāte, lai spētu izpildīt Stabilizācijas un asociācijas nolīguma saistības. Jāuzlabo vietējo pašvaldību un Albānijas vietējo pašvaldību apvienības rīcībspēja, lai spētu apsaimniekot IPA līdzekļus;

Bosnija un Hercegovina

27. atzinīgi vērtē to, ka ir parafēts Stabilizācijas un asociācijas nolīgums ar ES, un aicina Bosnijas un Hercegovinas iestādes kopīgi strādāt, lai pildītu minētā līguma saistības;

28. atzinīgi vērtē paziņojumu par policijas reformu Bosnijā un Hercegovinā, un aicina visas parakstītājas puses kopīgi strādāt, lai policiju reformētu atbilstīgi ES principiem. Policijas reforma joprojām ir priekšnoteikums, kas vajadzīgs, lai varētu parakstīt Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar ES;

29. atzinīgi vērtē Bosnijas un Hercegovinas vietējo pašvaldību apņemšanos ieviest Eiropas paraugpraksi, lai uzlabotu sniegtos pakalpojumus, kā arī pozitīvi vērtē abu teritoriālo vienību vietējo pašvaldību apvienību gatavību sadarboties, lai uzlabotu iedzīvotājiem sniegtu vietējā līmeņa pakalpojumu kvalitāti;

30. atzinīgi vērtē vietējo pašvaldību pašreizējās reformas un atzīmē, ka abu teritoriālo vienību tiesību akti vietējās pašpārvaldes jomā atbilst Eiropas Vietējo pašvaldību hartas prasībām;

31. uzskata, ka ir nepieciešams turpināt administratīvās kapacitātes pilnveidošanu, lai varētu sekmīgi pildīt Stabilizācijas un asociācijas nolīguma saistības. Abās teritoriālajās vienībās jāuzlabo vietējo pašvaldību un to apvienību rīcībspēja, lai spētu apsaimniekot un pilnībā izmantot IPA līdzekļus;

32. atzinīgi vērtē panākumus attiecībā uz bēgļu un valsts iekšienē pārvietotu personu iespējām atgriezties viņu dzīvesvietā, un aicina atbildīgās organizācijas un aģentūras turpināt apstākļu uzlabošanu, lai atgriešanās būtu ilgtspējīga;

33. atzinīgi vērtē to, ka, šķiet, līdz kopumā apmierinošam līmenim uzlabojusies sadarbība ar Starptautisko Kriminālo tribunālu bijušajai Dienvidslāvijai, tomēr, lai būtu iespējams noslēgt Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu, ar tribunālu jāsadarbjas pilnībā;

Serbija

34. aicina Serbiju turpināt tuvināšanos ES un sekmēt mierīgu līdzāspastāvēšanu ar kaimiņvalstīm;

35. atzinīgi vērtē to, ka ir uzsākti priekšdarbi, lai noslēgtu Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar ES, un aicina Serbiju turpināt pildīt saistības pret Starptautisko Kriminālo tribunālu bijušajai Dienvidslāvijai, jo to izpilde joprojām ir turpmākas integrācijas ES priekšnoteikums;

36. pozitīvi vērtē panākumus, kas gūti, īstenojot valsts pārvaldes reformu, kas atbilst Eiropas standartiem, un atzīmē, ka sarunās par Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu Serbija ir uzrādījusi labu administratīvo kapacitāti;

37. atzinīgi vērtē Tieslietu ministrijas iniciatīvu veikt tiesu sistēmas padziļinātu analīzi, lai gan joprojām nav ieviests jaunajā Konstitūcijā noteiktais tiesiskais regulējums. Vajadzīgi papildu pasākumi, lai nodrošinātu tiesu sistēmas neatkarību, pārskatbilstību un efektivitāti;

38. pozitīvi vērtē korupcijas apkarošanas valsts stratēģijas izpildes gaitu, tomēr atzīmē, ka Serbijā korupcija joprojām ir plaši izplatīta un nopietna problēma;

39. atzinīgi vērtē to, ka vairojusies cieņa pret minoritātēm un ka to tiesības tiek labāk aizsargātas, un aicina valdību pievērst īpašu uzmanību noteiktu grupu tiesiskā stāvokļa uzlabošanai, pirmām kārtām izglītības, sociālās aizsardzības, veselības aprūpes, mājokļu un nodarbinātības jomā;

40. aicina Serbijas parlamentu ratificēt Eiropas Vietējo pašvaldību hartu;

41. uzskata, ka jāpaaugstina administratīvā rīcībspēja, lai spētu izpildīt Stabilizācijas un asociācijas nolīguma saistības. Jāuzlabo vietējo pašvaldību, kā arī Serbijas Republikas Pilsētu un pašvaldības iestāžu pastāvīgās konferences rīcībspēja, lai spētu apsaimniekot un pilnībā izmantot IPA līdzekļus;

Kosova (atbilstīgi ANO Drošības padomes Rezolūcijai Nr. 1244)

42. Kosovas neatkarības pasludināšana 17. februārī ir noticis fakts; RK atzinīgi vērtē lēmumu par EDAP tiesiskuma un stabilitātes misijas EULEX Kosovo izvēršanu. Tiesiskuma un stabilitātes uzturēšana ir ikviena interesēs. Janodrošina dažādu etnisko grupu mierīga līdzāspastāvēšana;

43. tā kā valsts pārvalde ir vāja un nepietiekama, un reformas joprojām ir agrīnā stadijā, atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta Valsts pārvaldes reformas stratēģija un rīcības plāns 2006.-2011. gadam;

44. uzskata, ka vietējā līmeņa administratīvā kapacitāte joprojām ir neliela, kaut arī šajā līmenī ir panākts zināms progress;

45. atzinīgi vērtē to, ka ir izveidota Kosovas Korupcijas novēršanas aģentūra, tomēr uzskata, ka trūkst skaidri izteiktas politiskās gribas apkarot korupciju, kas joprojām ir nopietna problēma. Jāuzlabo aģentūras darbinieku rīcībspēja, kā arī jāturpina attiecīgā tiesiskā pamata un izpildes pasākumu izstrāde;

46. pauž nožēlu, ka gūts maz panākumu pilsonisko un politisko tiesību un brīvību jomā, un aicina Kosovas iestādes turpināt izmeklēšanu par vairāk nekā 2000 bezvēsts pazudušām personām, jo tas ir svarīgs solis ceļā uz samierināšanos;

47. atzinīgi vērtē faktu, ka 2007. gada novembrī Kosovā notikušās vēlēšanas noritēja mierīgi, un aicina Kosovas un Serbijas iestādes turpināt darbu, lai atrisinātu pašreizējo situāciju mierīgā ceļā, un uzskata, ka Kosovā nav pieļaujama vardarbība un ka daudznacionālas Kosovas izveide iespējama vienīgi, sadarbojoties visām tās kopienām;

Melnkalne

48. atzinīgi vērtē to, ka ir Melnkalne ir parakstījusi Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu ar ES, un aicina Melnkalnes valdību turpināt no minētā līguma izrietošo saistību izpildi atbilstīgi attiecīgā rīcības plāna projektam;

49. atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemta jaunā Konstitūcija;

50. atzīst, ka laika posmā pēc neatkarības iegūšanas Melnkalne ir sasniegusi labus rezultātus divpusējās attiecībās ar papla-

šināšanās valstīm un kaimiņvalstīm, kā arī guvusi panākumus, iesaistoties reģionālās iniciatīvās un Eiropas Padomes iniciatīvās;

51. atzinīgi vērtē valdības pasākumus, kas vērsti uz organizētās noziedzības un korupcijas apkarošanu, tomēr norāda, ka minētās problēmas joprojām rada nopietnas bažas, un aicina valdību turpināt darbu pie korupcijas novēršanas pasākumu efektivitātes uzlabošanas, kā arī aktīvāk apkarot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tiesu sistēmas reformu turpināšanai;

52. atzīmē, ka tiek turpināta valsts pārvaldes reforma, un iesaka paaugstināt veiktspēju pirmām kārtām šādās jomās: pārredzamība, atbildība, publiskais iepirkums, kā arī valsts īpašuma pārvaldība un licencēšanas procedūras;

53. uzskata, ka jāpaaugstina administratīvā kapacitāte, lai spētu izpildīt Stabilizācijas un asociācijas nolīguma saistības. Jāuzlabo vietējo pašvaldību un Melnkalnes vietējo pašvaldību apvienības rīcības spēja, lai spētu apsaimniekot un pilnībā izmantot IPA līdzekļus.

Briselē, 2008. gada 10. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Luc VAN DEN BRANDE

Reģionu komitejas atzinums “Jaunatnes pilnīga iesaistīšana sabiedriskajās norisēs”

(2008/C 172/13)

REĢIONU KOMITEJA

- izsaka nožēlu, ka, lai arī paziņojumā Komisija norāda uz vajadzību jaunatnes stratēģijas izstrādes procesā sadarboties politisko lēmumu pieņēmējiem un dažādām Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmeņa ieinteresētajām grupām, tā nav precizējusi, kāda varētu būt vietējo un reģionālo pašvaldību loma;
- uzsver, ka vietējā un reģionālajā līmenī jaunatnes politika būtībā jau ir ieviesta. Vietējās un reģionālās stratēģijas būtiski veicina to, ka jaunieši izmanto augstas kvalitātes pasākumus, ar kuru palīdzību paredzēts nodrošināt labāku izglītību un apmācību, labāku sociālo un profesionālo integrāciju, kā arī aktīvu pilsoniskumu;
- piekrīt Komisijai, ka valstu un reģionālajām izglītības un apmācības sistēmām jānodrošina darba tirgus prasībām atbilstīgu pamatprasmju apguvi. Tomēr nedrīkst ignorēt to, ka personas līdzdalībai sociālajā dzīvē svarīga ir arī kvalitatīva pamatizglītība, kas palīdz veidot personību;
- atšķirībā no Komisijas uzskata, ka pirmskolas vecuma bērnu izglītībā ne tik svarīgi ir attīstīt bērnu pamatprasmes, cik veidot viņu personības vispārējās iezīmes;
- uzskata, ka vairākās valstīs izmantotā duālā izglītības sistēma, proti, kombinēta apmācība gan darba vietā, gan skolā, ir vispiemērotākais izglītības veids iespējami daudzu jaunu cilvēku iekļaušanai profesionālajā dzīvē un izsaka nožēlu par to, ka daudzās dalībvalstīs profesionālajai izglītībai trūkst pievilcības un sabiedrības atbalsta.

Ziņotājs: Gebhard HALDER kgs (AT/PPE), Vorarlberg federālās zemes landtāga priekšsēdētājs

Atsauces dokuments

Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Skmēt jaunatnes pilnīgu iesaistīšanos izglītībā, nodarbinātībā un sabiedrībā"

COM(2007) 498 galīgā redakcija

Ieteikumi politikas jomā

REĢIONU KOMITEJA,

Vispārējās piezīmes par Komisijas paziņojumu

1. norāda, ka jaunieši ir tie, kas nodrošina sabiedrības attīstības iespējas. Eiropas Savienības, tās dalībvalstu, kā arī reģionālo un vietējo pašvaldību nākotne kļūst aizvien vairāk atkarīga no tā, vai izdosies izveidot bērniem un jauniešiem labvēlīgu sabiedrību;

2. uzsver, ka jaunieši ir ļoti svarīgs faktors, lai nodrošinātu Eiropas reģionu un pilsētu efektīvu saimniecisko darbību un to globālo konkurētspēju. Jāpiebilst arī, ka Savienības iedzīvotāju līdzdalība sabiedrības dzīvē ir stūrakmens Eiropas sociālajai kohēzijai un tās turpmākajai attīstībai miera un demokrātijas apstākļos, tādēļ pamati šādai līdzdalībai ir jāveido jau jaunībā;

3. norāda uz Komitejas atzinumu par Eiropas demogrāfisko nākotni. ⁽¹⁾ Minētajā atzinumā secināts, ka bērnu dzimstība ir mazāka nekā vajadzīgs iedzīvotāju skaitliskā sastāva atjaunošanai. Tādēļ būtiski mainās Eiropas iedzīvotāju skaits un vecuma struktūra, un tas nozīmē, ka jāīsteno ilgtspējīga un dažādām paaudzēm piemērota politika;

4. tādēļ atzīst, ka Eiropadomes 2005. gada pavasara sanāksmē pieņemtajā "Eiropas Jaunatnes paktā" ⁽²⁾, Komisijas paziņojumā par Eiropas politiku attiecībā uz jaunatni ⁽³⁾ un šajā dokumentā aplūkotajā Komisijas paziņojumā uzmanība pievērsta ļoti svarīgam tematam;

5. atbalsta Komisijas ierosināto transversālo pieeju. Svarīgi, lai jauniešu intereses tiktu ņemtas vērā pilnīgi visās politikas jomās, tādējādi panākot, ka lielāka uzmanība tiek veltīta īpašām jauniešu vajadzībām;

6. norāda, ka atbilstošu pasākumu veikšana tādās paziņojumā minētajās jomās kā vispārējā un profesionālā izglītība, jaunatne un nodarbinātība ir dalībvalstu, proti, reģionālo un vietējo iestāžu kompetencē. Eiropas līmenī šajās jomās var veikt papildu koordinēšanas un atbalsta pasākumus;

⁽¹⁾ Reģionu komitejas atzinums par Eiropas demogrāfisko nākotni, CdR 341/2006 rev. 3.

⁽²⁾ Eiropadomes prezidentūras secinājumu 1. pielikums, Brisele, 2005. gada 22. un 23. marts (7619/05).

⁽³⁾ Komisijas paziņojums Padomei par Eiropas politiku attiecībā uz jaunatni "Jaunatnes problēmu risināšana Eiropā — Eiropas Jaunatnes pakta īstenošana un pilsoniskās aktivitātes veicināšana", COM (2005) 206 galīgā redakcija.

7. iepriekšminētā sakarā rosina Komisiju pārbaudīt, vai iecerētie pasākumi atbilst ES Reformas līgumā nostiprinātajiem subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem;

8. secina, ka Komisija nav nākusi klajā ar paziņojuma ietekmes novērtējumu, un pauž nožēlu, ka tā nav noskaidrojusi, kādu papildu administratīvo un finansiālo slodzi reģionālā un vietējā līmenī radīs minētā paziņojuma īstenošana.

Nozīme reģionālajā un vietējā līmenī

9. pauž nožēlu, ka Komisijas paziņojumā, neraugoties uz norādi, ka politikas aprindām, no vienas puses, un Eiropas, valsts, reģionālā un vietējā līmeņa interešu grupām, no otras puses, jāsadarbojas jaunatnes stratēģijas izstrādē, nav precizēts, kāda ir reģionālā un vietējā līmeņa loma jaunatnes politikā;

10. uzsver, ka jaunatnes politika galvenokārt tiek īstenoja reģionālajā un vietējā līmenī. Vietējās un reģionālās stratēģijas būtiski veicina to, ka tiek īstenoti ļoti vērtīgi pasākumi, lai uzlabotu izglītību un tālākizglītību, kā arī līdzdalību sabiedriskajā un profesionālajā dzīvē un sekmētu jauniešu aktīvu pilsonisko līdzdalību. Tieši reģionālā un vietējā līmenī ir iespējams vairāk pievērsties jauniešu īpašajām vajadzībām un tādējādi veikt mērķtiecīgākas darbības;

11. aicina Komisiju izglītības, jaunatnes un nodarbinātības jomā respektēt valstu, reģionu un vietējo daudzveidību. Izstrādājot koordinēšanas, atbalsta un papildu pasākumu koncepciju, kā arī pašu pasākumu īstenošanas procesā jāiesaista ne vien valsts, bet arī reģionālais un vietējais līmenis;

Labāka izglītība un vairāk izglītības iespēju visiem jauniešiem

12. uzsver, ka Eiropas vispārējās un profesionālās izglītības sistēma ir galvenais faktors, lai attīstītu ES ilgtermiņa konkurētspēju, un tādēļ atzinīgi vērtē darba plāna "Vispārējā un profesionālā izglītība 2010" ⁽⁴⁾ saturu, tomēr norāda arī, ka jārespektē dalībvalstu, reģionālā un vietējā līmeņa atbildība par mācību programmu izstrādi un izglītības sistēmu veidošanu, kā arī to kultūru un valodu daudzveidība;

⁽⁴⁾ Detalizēts darba plāns, lai sasniegtu Eiropas vispārējās un profesionālās izglītības sistēmas mērķus, OV C 142, 14.6.2002., 1. lpp.

13. piekrist Komisijai, ka atbildība par darba tirgū nepieciešamo pamatprasmju apguvi jāuzņemas valsts vai reģionālajā līmenī izveidotajām vispārējās un profesionālās izglītības sistēmām. Tomēr nedrīkst aizmirst, ka labai vispārējai un personību veidojošai pamatizglītbai ir daudz plašāka nozīme, un tā īpaši ietekmē cilvēka līdzdalību sabiedriskajā dzīvē;

14. nepiekrīt Komisijas viedoklim, ka pirmsskolas vecumā svarīga ir pamatprasmju izkopšana, bet uzskata, ka šajā vecumā svarīgāka ir bērna personības attīstība kopumā. Tomēr šādā veidā, izmantojot spēles, kas saistītas ar tehniku vai dabas zinātnēm, iespējams jau ļoti mazos bērnos attīstīt spējas un veicināt viņu interesi, kas vēlāk var būt ļoti nozīmīga profesijas izvēlē;

15. vērš uzmanību uz valodas apguves veicināšanu jau pavisam mazu bērnu audzināšanas procesā. Īpaši svarīgi tas ir migrantu bērniem. Tādējādi bērni arī tiek sagatavoti citu valodu apguvei turpmākajā dzīvē;

16. uzskata, ka vairākās valstīs izmantotā duālā izglītības sistēma, proti, kombinēta apmācība gan uzņēmumā, gan skolā, ir vispiemērotākais izglītības veids iespējami daudz jaunu cilvēku iekļaušanai profesionālajā dzīvē un izsaka nožēlu par to, ka daudzās valstīs profesionālajai izglītbai trūkst pievilcības un sabiedrības atbalsta. Tomēr gan šīs izglītības sistēmas, gan visu pārējo pēcvidusskolas vai akadēmiskās izglītības sistēmu problēma ir tā, ka mūsdienās daudzās darba vietās izvirzītās kvalifikācijas prasības kļūst aizvien augstākas. Jāpiebilst arī, ka duālās izglītības sistēmas pievilcība ir jāpalielina, īpašu vērību veltot tam, lai tiktu uzlabotas pārejas iespējas no duālās izglītības sistēmas uz studijām universitātē;

17. tādēļ uzskata, ka izglītības līmenis ir kopumā jāpaaugstina. Svarīgs priekšnosacījums šajā sakarā ir augsti kvalificēti un motivēti mācību spēki un pedagogi, kuriem jāapgūst ne tikai profesionālās un didaktiskās prasmes, bet arī sociālās integrācijas iemaņas. ⁽⁵⁾ Turklāt mācību plāniem jāatspoguļo darba tirgus prasības;

18. atzinīgi vērtē faktu, ka Komisija lūgusi dalībvalstis ieviest Eiropas kvalifikācijas pamatprincipus, un aicina šajā sakarā ņemt vērā valstu un reģionālo izglītības sistēmu daudzveidību. Piemēram, ir jāmeklē risinājumi, kā integrēt profesionālās apmācības moduļus, kas orientēti uz profesijas apguvi;

19. uzsver, ka īpaši nozīmīga ir ES mūžizglītības programma un ES programma "Jaunatne darbībā". Šīs programmas, kuru galvenās tēmas ir pārrobežu mobilitāte un ar to saistītā formālā un neformālā apmācība, ir valstu un reģionālo vai vietējo izglītības politiku vērtīgs papildinājums;

20. aicina Komisiju tās paziņojumā un ierosinātajos pasākumos (piemēram, ES programmās) lielāku uzmanību pievērst nelabvēlīgā situācijā nonākušajiem jauniešiem. Lai šie jaunieši varētu iesaistīties darba tirgū un attīstīt savas individuālās

iespējas, lietderīgi būtu izmantot noteiktus modeļus, piemēram, integrētas profesionālās apmācības modeli. Šādi modeļi ļauj nelabvēlīgā situācijā nonākušiem jauniešiem pabeigt izglītību ilgākā laikā vai iegūt daļēju kvalifikāciju. Svarīgi ir arī sniegt intensīvu sociālo palīdzību un atbalstu (*Mentoring*) jauniešiem — tas ir darbs, ko var veikt tikai vietējā un reģionālajā līmenī. Šādi modeļi ļauj arī samazināt skolu nebeigušo skaitu, kas vēl joprojām ir liels;

Jaunatne un nodarbinātība — uzdevums Eiropai

21. secina, ka pāreja no skolas uz profesionālo dzīvi jauniešiem kļūst aizvien sarežģītāka;

22. daudzos Eiropas reģionos jau tagad izveidojusies paradoksāla situācija, proti, no vienas puses, dažviet vērojams ļoti augsts jauniešu bezdarba līmenis ⁽⁶⁾, no otras puses, vērojams (jo īpaši augsti kvalificēta) darbaspēka trūkums, kas turpmāk kļūs vēl lielāks;

23. uzsver, ka jauniešu profesionālā un sociālā integrācija mazāk attīstītās pilsētās un lauku reģionos ir īpaši sarežģīta, un tādēļ norāda, ka būtiska nozīme ir Eiropas, valstu, reģionālā un vietējā līmeņa pasākumiem konverģences un reģionālās konkurētspējas uzlabošanai, kas cita starpā ļautu radīt priekšnoteikumus, kas vajadzīgi, lai kvalificēti jaunieši izvēlētos palikt minētajos reģionos;

24. piekrīt Komisijas viedoklim, ka valstu reformu programmās izaugsmei un nodarbinātībai īpaša uzmanība jāvelta tieši jauniešu nodarbinātībai un aicina šīs reformu programmas pēc iespējas labāk saskaņot ar tiem pasākumiem, kas iekļauti darba plānā ar nosaukumu "Vispārējā un profesionālā izglītība 2010";

25. aicina paplašināt ES dalībvalstu valdībām paredzēto Lisabonas stratēģijas salīdzinošās vērtēšanas procesu (*Peer-Review*), dodot iespēju arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām un citām ieinteresētajām pusēm gūt labumu no šādas salīdzinošās vērtēšanas visā ES un novērtēt vietējā un reģionālā mēroga pasākumus, kuru mērķis ir risināt problēmas, kas saistītas ar jauniešiem, kuri nestrādā un nemācās;

26. uzskata, ka nestabilas darba attiecības ar zemu nodarbinātības drošības līmeni un to aizvien lielākā izplatība ir sevišķi nopietna problēma tieši gados jauniem darba ņēmējiem, jo bieži vien viņi gadiem ilgi nespēj izveidot stabilas un piemērotas darba attiecības un nodrošināt atbilstošu ienākumu līmeni, kas viņiem arī neļauj uzsākt patstāvīgu dzīvi;

27. tādēļ aicina ES iestādes, dalībvalstis, kā arī reģionālo un vietējo līmeni, cenšoties īstenot elastdrošības ("*flexicurity*") principu, panākt darba ņēmēju un darba devēju interešu, proti, elastīguma un drošības līdzsvaru. Nav arī pieļaujams, ka tiek apgrūtināta jauniešu sociālā integrācija;

⁽⁵⁾ Skatīt arī Komisijas paziņojumu "Par skolotāju izglītības uzlabošanu", COM(2007) 392 galīgā redakcija, kā arī Padomes un dalībvalstu valdību pārstāvju Padomē secinājumus par skolotāju izglītības uzlabošanu, OV C 300, 12.12.2007., 6. lpp.

⁽⁶⁾ Saskaņā ar paziņojumā ietverto informāciju vidējais jauniešu bezdarba līmenis ir 17,4 %.

28. uzskata, ka Komisija nepietiekamu uzmanību veltījusi nelabvēlīgā situācijā nonākušu jauniešu nodarbinātībai. Līdztekus preventīviem pasākumiem, kas galvenokārt tiek īstenoti tādā jomā kā darba tirgus prasībām atbilstoša jauniešu izglītība jāparedz arī efektīvi un individuāli pielāgoti (arī sociālā) atbalsta pasākumi jauniešu, īpaši, nelabvēlīgā situācijā nonākušu jauniešu, integrācijai darba tirgū. Šajā ziņā ir svarīgi — tas noteikts arī Eiropas nodarbinātības stratēģijā — aptvert visus jauniešus bez izņēmuma un pēc iespējas ātrāk viņus iesaistīt darba tirgū. Lai to panāktu, iespējams, ka ir jāizveido arī "atbalsta tīkli" darbu meklējošiem un nelabvēlīgā situācijā nonākušiem jauniešiem, kā arī jāsteno jauniešiem īpaši piemērotas, publiski finansētas apmācības un nodarbinātības programmas; ⁽⁷⁾

29. norāda uz to, ka ES struktūrfondi, īpaši Eiropas Sociālais fonds, piedāvā iespējas sekmēt šādus projektus, un atbalsta Komisijas paziņojumā minēto ierosmi vairāk ESF līdzekļu novirzīt jauniešu nodarbinātības veicināšanai, ja attiecīgajā reģionā ir augsts jauniešu bezdarba līmenis;

30. uzskata, ka svarīgs valsts, reģionālā un vietējā līmeņa uzdevums ir uzlabot jauniešu nodarbinātības spējas un viņu gatavību strādāt. Cita starpā lielāki pūliņi jāvelta individuālām konsultācijām un informēšanai par profesijas izvēli un izglītības iespējām, tādējādi paaugstinot informētības līmeni par profesijām, kas pavērs plašas iespējas nākotnē. Tādā veidā iespējams veicināt arī dzimumu līdzsvaru noteiktu profesiju pārstāvju vidū;

31. atbalsta Komisijas ierosinātos mācību prakses kvalitātes pamatprincipus, kuriem ir rekomendējošs raksturs, jo īpaši tādēļ, ka praktikantus, kuri aizvien biežāk dodas mācību praksē uz citām valstīm, dažkārt izmanto kā "lētu darbaspēku". Savukārt pienācīga mācību prakse ir vērtīga iespēja jauniešiem gūt pirmo profesionālo pieredzi, kam bieži vien var būt būtiska un izšķiroša nozīme turpmākās profesijas vai mācību iestādes izvēlē; izglītību iegūstošie jaunieši jāmudina arī piedalīties mācību praksē, kā arī jāpaplašina šādas prakses iespējas;

32. norāda uz to, ka līdztekus sākotnējai apmācībai aizvien nozīmīgāka kļūst arī profesionālā tālākizglītība. Tehniskās zināšanas un darba procesā nepieciešamās prasmes strauji mainās. Tādēļ jāstimulē un jāatbalsta gatavība izglītoties tālāk, kā arī jāpaplašina piedāvāto tālākizglītības pasākumu klāsts. Jauniešiem ar nepietiekamu pamatizglītību ir svarīgi, lai viņiem būtu iespējas vēlāk apgūt trūkstošās zināšanas un prasmes (otrā iespēja); ⁽⁸⁾

⁽⁷⁾ Piemēram, jārada piedāvājumi ar zemākām prasībām, lai jaunieši, kuriem iestādes un izglītība ir grūti pieejamas, būtu iespējas gūt "darba pieredzi". Arī (daļēja) algu izmaksu segšana uz noteiktu laiku var motivēt uzņēmumus pieņemt darbā cilvēkus bez atbilstošas darba pieredzes. Pētījumi liecina, ka ekonomiskais efekts var būt ievērojams, ja ņem vērā to, kādas sabiedriski politiskās sekas rada lielāks ilgstošu bezdarbnieku skaits jauniešu vidū.

⁽⁸⁾ Šādi izglītības pasākumi, ko atbalsta arī ar ESF starpniecību, ir ļoti nozīmīgs priekšnoteikums, lai varētu nostabilizēties darba tirgū. Kā piemērus var minēt "kursus lasītprasmes apguvei" un "obligātās izglītības atestāta iegūšana pēc priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas".

Pilnībā izmantot visu jauniešu potenciālu

33. atzīmē, ka vairums bērnu un jauniešu no nabadzīgām ģimenēm daudzējādā ziņā ir neizdevīgā situācijā un tiek daļēji atstumti. Tas attiecināms gan uz viņu izglītības un nodarbinātības iespējām, gan arī uz stāvokli veselības jomā. Turklāt nabadzība bieži vien tiek "pārmantota". Nabadzība un sociālā atstumtība pieaugušo vecumā ir sekas nelabvēlīgiem apstākļiem bērnībā un jaunībā;

34. tādēļ uzsver, ka nabadzības un sociālās atstumtības apkarošana ir prioritārs uzdevums. Tas galvenokārt ir valsts, reģionālā un vietējā līmeņa uzdevums, kas jāveic, cieši koordinējot ekonomikas, nodarbinātības, izglītības un sociālo politiku, kā arī īstenojot transversālu pieeju jaunatnes politikas jautājumu risināšanā;

35. uzskata, ka vispirms jāsamazina risks, ka nabadzība var apdraudēt ģimenes ar bērniem. Īpaši jāpievēršas sociālekonomiskiem faktoriem, piemēram, segregācijai, vecāku ilgstošam bezdarbam un zēmam izglītības līmenim, lai tādējādi izvairītos no pastāvīgiem nabadzības draudiem;

36. atgādina, ka bieži tieši uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām gulstas atbildība par bāreņu vai bērnu no nelabvēlīgām ģimenēm uzturēšanu un izglītošanu un tieši pašvaldības rada priekšnoteikumus šo bērnu patstāvīgai dzīvei;

37. norāda, ka mītnes zemes valodas pārzināšana ir priekšnoteikums ātrai integrācijai, labākām sekmēm skolā un lielākām iespējām darba tirgū, tādējādi valodu zināšanas ir arī svarīgs nabadzības apkarošanas faktors;

Aktīvi jaunie pilsoņi

38. uzsver, ka jauniešu iesaistīšana — iespējas līdzdalībai sabiedrības dzīvē un tās veidošanā — sekmē bērnu un jauniešu attīstību, veido viņu pašapziņu un veicina demokrātiju, kā arī aktīvu rīcību;

39. norāda, ka jauniešu iesaistīšanai īpaša nozīme ir vietējā un reģionālā līmenī. Īpaši spilgti un noturīgi jauniešu iesaistīšana izpaužas vietās, kur viņi var piedalīties savas dzīves vides veidošanā un viņu līdzdalības ietekme ir uzreiz jūtama un tieša;

40. atzīmē, ka ir ļoti svarīgi tuvināt bērnus un jauniešus vietējās un reģionālās pašpārvaldes īstenošanas mehānismiem, ko var panākt, iepazīstinot viņus ar vietējā un reģionālā līmeņa iestāžu struktūru, uzdevumiem un pilnvarām, kā arī ar to iespējām palīdzēt attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem, lai uzlabotu viņu darba un dzīves apstākļus;

41. atzinīgi vērtētu Eiropas mēroga pieredzes apmaiņu, kas sekmētu vietējā un reģionālā līmeņa iniciatīvas jauniešu iesaistīšanai sabiedrības dzīvē, un aicina ES un valstu iestādes, kā arī reģionālās un vietējās pašvaldības jaunatnes politikas izstrādē izmantot starpnozaru pieeju un cieši sadarboties ar jauniešiem;

42. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu regulāri izstrādāt ziņojumu par jaunatni. Tas palīdzēs analizēt jauniešu dzīves apstākļus, raksturot viņu problēmas un tādējādi izveidot pamatu, lai valstu, reģionālā, vietējā un ES līmenī varētu veikt starpnozaru pasākumus jaunatnes politikas jomā. Jāraugās, lai no dalībvalstīm, reģioniem un vietējām pašvaldībām netiktu pieprasīta jaunu ziņojumu sagatavošana. Daudzie ziņojumi, kuru sagatavošana jau pašlaik ir obligāta, sniedz daudz vērtīgas informācijas par jauniešu situāciju;

43. uzsver, ka jauniešu brīvprātīga darbība ir svarīga iespēja, lai viņi, pirmkārt, aktīvi iesaistītos sabiedriskajā dzīvē un, otrkārt, varētu gūt pirmo darba pieredzi, kas atvieglotu profesijas izvēli;

44. norāda, ka brīvprātīga darbība sekmē arī tādu zināšanu un prasmju apguvi, kas var būt noderīgas vēlākajā darba dzīvē.

Lai jauniešu brīvprātīgu darbību padarītu pievilcīgāku, jāatzīst šajā ikdienējās izglītības procesā iegūtās prasmes;

45. tādēļ atzinīgi vērtē faktu, ka ES programmā "Jaunatne darbībā" Komisija ieviesa "Youthpass", kas ir individuāls sertifikāts un apliecina programmas pasākumos piedalījušos jauniešu darba kvalitāti, un atbalsta Komisijas ieceri papildināt Eiropas sistēmu kvalifikāciju un kompetences pārskatāmībai (*Europass*) ⁽⁹⁾ un atzīt arī ikdienējās izglītības procesā iegūtās prasmes;

46. aicina visos līmeņos lielāku uzmanību veltīt tam, lai nelabvēlīgos apstākļos nonākuši jaunieši vairāk tiktu iesaistīti sabiedrības dzīvē un brīvprātīgo darbā.

Briselē, 2008. gada 10. aprīlī

Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Luc VAN DEN BRANDE

⁽⁹⁾ Skatīt Lēmumu Nr. 2241/2004/EK.